ALp 2766
L.arch.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (2028) 1989 SAUSIS-JANUARY 3 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Nauji lapai

Yra įprasta sakyti: Nauji metai, nauji lapai. Tai tiesa – prieš mus atsiverčia nauji tušti lapai, kuriuose, dienoms bėgant, norom nenorom paliekame savo braižus ir įrašus. Tuose lapuose vienų spalvos yra šviesios, kitų tamsios, vieni brėžia tiesius aiškius brūkšnius, kiti kreivus, vieni palieka ilgiau išliekančius ženklus, kitų silpnos linijos greitai nublunka. Viskas priklauso nuo to, kiek ir kokios svarbos skiriama vieniems ar kitiems dalykams, kaip reiškiamasi vienur, kaip kitur, kokia įžvalga čia, kokia ten. Ir ne visada mums sekasi gerai subalansuoti mus liečiančius poreikius, ne visada sugebame ir savo pastangas išskleisti iki galo. Užtat metų lapuose ne mažai kreivų nebaigtų linijų, įkyrių klaustukų ir abejones reiškiančių figūrų.

Lapuose matomi pavieniai asmenys, šeimos, organizacijos, bendruomenė, visa išeivija ir tauta. Savęs peržvelgimas religiniu, moraliniu požiūriu paprastai vyksta prieš didžiąsias šventes specialiose rekolekcijose ar susikaupimo valandomis. Tai visada naudingas vidinis vyksmas, tartum alyva mechanizmui, kad viskas geriau sektųsi. Panašaus savęs peržvelgimo reikėtų ir tautiniu atžvilgiu. Tam gal neblogas laikas kaip tik būtų pradedant Naujuosius metus, kai kiekvienam prieš akis – tie tuštieji lapai. Kas daugiausia slegia ir baimina – tai tų lapų puošnūs rėmai be reikšmingesnio, gilesnio turinio. Skambūs deklaravimai dažnai išreiškia mūsų žinojimą. Tačiau tautybė, atremta vien į žinojimą, žmogui suteikia tik pavadinimą. Žinojimas, kad esame lietuviai be nieko kito nedaug ką duoda lietuvybei, nes tautybė gi nėra vien tik sąvoka ar vardas. Tautybė turi būti jaučiama, išgyvenama. Tai vidaus balsas, sąžinės dalis, kiekvienam šventas tėvų palikimas, palaikąs pilnutinę žmogaus padėtį.

Atoliepiai į kiekvieną tautinę apraišką neturėtų būti mūsų pačių pasirinkimais apsprendžiami. Kaip šeimos nario pasiekti laimėjimai ar kokios nelaimės paliečia visą šeimą, visa tai nuoširdžiai pergyvenančią, panaši reakcija turėtų reikštis ir tautiečių tarpe lietuviškojo gyvenimo reikaluose. Jautrūs atoliepiai yra pagrindinis vienybės laidas. Kitaip ir ta pati vienybė skamba daugiau kaip populiarus šūkis. Taipgi lietuviškojo gyvenimo veiklos stipresniam įprasminimui būtinas širdies atgarsis į bendrųjų uždavinių kvietimą. Taigi prieš rašant savuosius įrašus į tuščius Naujųjų metų lapus, verta pamąstyti, peržvelgti save ir nustatyti, kaip toli stovime nuo jautrumo tautos reikalams. Dr. Vinco Kudirkos "Varpe" prieš šimtą metų paskelbtas "Kelkite, kelkite" nėra nustojęs reikšmės nė šiandien – ir tėvynėje, ir išeivijoje.

Istorija moko, kad žmogus, kurio pusėje yra tiesa ir laisvės troškimas, yra didžiausia jėga. Ne divizijos, ne bombos, ne teroras, ne priespauda. Prisimintina ir tai, kad nėra nei mažų, nei didelių tautų. Yra tik maži ir dideli žmonės. Būkime pastarieji ir laimėsime. O okupuotos Lietuvos šiandieninio laisvėjimo užuomazgoje itin reikalinga vienybė, jautrus reagavimas ir teisinga įžvalga. Bet visa tai teįmanoma tik tuo gyvenant, atsiliepiant į tautos žygių reikalavimus konkrečiu prisidėjimu galimybių ribose. Tai vienintelis ir tikras kelias, vedąs mus tuščiuose Naujųjų metų lapuose įrašyti aiškius ne tik dabarčiai, bet ir ateičiai priklausančius ženklus. **Č. S.**

Leido grįžti į Vilnių

Vyskupui Julijonui Steponavičiui pagaliau leista tęsti savo pareigas Lietuvos sostinėje

Didžiosios žinių agentūros – "Associated Press" ir "Reuter" pranešė, kad Žagarėn nutremtasis vyskupas J. Steponavičius (beveik prieš 28 metus) gavo sovietinės valdžios leidimą grįžti Vilniun ir vėl eiti apaštalinio administratoriaus pareigas. Ši žinia buvo paskelbta 1988 m. gruodžio 29 d. Vatikano radijo lietuvių skyrius ją tuojau perdavė klausytojams Lietuvoje. Iš to šaltinio gavo informacijas ir "Associated Press", kurias bematant paskleidė laisvajame pasaulyje. "Reuterio" agentūra tą žinią paskleidė iš Maskvos ir pridėjo kardinolo V. Sladkevičiaus pareiškimą, esą vysk. J. Steponavičius gavo telegramą "tik vakar, ir mes dar nežinome, koks bus jo atsakymas".

Jau anksčiau buvo žinių, kad vysk. J. Steponavičiui sovietinė valdžia leidžia grįžti Vilniun, bet neleidžia eiti vyskupo pareigų. Su tokiu leidimu ištremtasis vyskupas nesutiko ir laukė besąlyginio leidimo, kuris pagaliau atėjo.

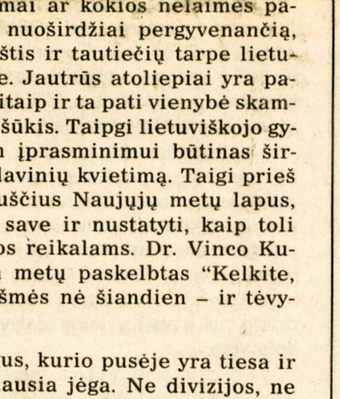

Jo Ekselencija vyskupas JULIJONAS STEPONAVIČIUS, apaštalinis Vilniaus arkivyskupijos administratorius

Kun. J. Steponavičius vyskupu buvo įšventintas Panevėžyje vyskupo K. Paltaroko 1955 m. rugsėjo 11 d. Pradžioje ėjo pagalbininko pareigas, o 1957 m. buvo paskirtas Vilniaus ir Panevėžio vyskupijų apaštaliniu administratoriumi. Tas pareigas jis pradėjo eiti 1958 m. po vysk. K. Paltaroko mirties. Neilgai trukus įvyko susikirtimas su okupacine sovietine valdžia, persekiojančia tikinčiuosius, varžančia vyskupo veiklą bei draudžiančia kunigams mokyti vaikus tikybos. Vysk. J. Steponavičius protestavo prieš tokius varžtus, ypač draudimą mokyti vaikus katekizmo, ir 1961 m. sausio 24 d. buvo ištremtas Žagarėn. Švelnėjant sovietinės valdžios santykiams su hierarchija, vienu metu jam buvo siūloma persikelti į Kaišiadoris apšt. administratoriumi. Su tuo siūlymu vysk. J. Steponavičius nesutiko. Sakoma, jis prašęs Vatikaną skirti jį į Kaišiadoris pilnateisiu vyskupu-ordinaru, o Vatikanas tokiose nepastoviose sąlygose ordinarais neskiria.

Dabar vysk. J. Steponavičius yra 77 m. amžiaus, dar labai pajėgus. Neseniai lankydamasis

(Nukelta į 9-tą psl.)

Lietuvos sostinės Vilniaus širdis – katedra, 1989 metų vasario 2 dieną sovietinės valdžios grąžinama tikintiesiems

"Sąjūdis" - vilties vardas

Taip pavadino Lietuvos persitvarkymo sąjūdį prancūzų laikraštis "France catholique"

Šis laikraštis, spausdinamas Prancūzijoje, 1988 m. lapkričio numeryje išspausdino savo bendradarbio Luc Balbont paruoštą pokalbį su Vilniuje gyvenančiu Mokslų akademijos nariu filosofu Arūnu Sverdiolu, 38 metų amžiaus akademiku.

Pakalaustas minėto korespondento apie kilusį judėjimą Lietuvoje, A. Sverdiolas paaiškino, kad Gorbačiovo paskelbta "perestroika" sudarė progą išreikšti viešai lietuvių tautos reikalavimus. Jie seniai glūdėjo lietuvių širdyse, bet Lietuvos kompartijos vadovybė, nepajėgianti reformuotis, to neleido padaryti. "Sąjūdis" oficialiai buvo įsteigtas 1988 m. birželio 3 d. Prie to prieita palaipsniui. Ir kai "Sąjūdis" įsisteigė, Maskva leido paskirti naują pirmąjį sekretorių Algirdą Brazauską.

Į klausimą, ko siekia "Sąjūdis", A. Sverdiolas atsakė taip: "Demokratijos, suverenumo, atvirumo bei viešumo". Kai korespondentas paklausė, ar tai reiškia nepriklausomybės siekimą, A. S. pareiškė: "Taip, bet žodis 'nepriklausomybė' nevartojamas, nes galbūt tai būtų per drąsu".

Platesnis pokalbis išsivystė Tikinčiųjų Bendrijos klausimu. Anot A. Sverdiolo, "Sąjūdis ir K. Bendrija yra du skirtingi dalykai. Sąjūdžio tikslai yra politiniai, K. Bendrijos – evangeliniai. Vis dėlto K. Bendrija lietuviams neabejotinai yra moralinė atrama. Prieš 'perestroiką' ji buvo vienintelė tikra opozicija komunistiniam aparačikui".

— Nors K. Bendrija ir Sąjūdis yra skirtingi, bet jų tikslai yra tie patys? – paklausė korespondentas.

— Taip, demokratijos, suvereniteto ir viešumo siekiai yra bendri, bet orientacija skirtinga. Be to, Lietuvos K. Bendrija susideda iš dviejų Bendrijų – viešosios ir slaptosios, – paaiškino A. Sverdiolas.

— Toje, 'slaptoje' pogrindžio K. Bendrijoje yra daug nukentėjusių-įkalintų tikinčiųjų, nužudytų kunigų. Beje, kur yra dabar Nijolė Sadūnaitė ir kun. Svarinskas?

— Nijolė Sadūnaitė dabar laisvai gyvena Lietuvoje, o kun. Svarinskas – V. Vokietijoje.

— Pirmose Mišiose Vilniaus katedroje (prie katedros, Red.) dalyvavo ar jas klausė šimtai tūkstančių asmenų?

— Kunigų žodis Lietuvoje yra atidžiai klausomas. Kunigai yra integralinė lietuvių gyvenimo dalis, nes, kaip jau minėjau, K. Bendrija buvo vienintelė tikra opozicija prieš pertvarką ir išsaugojo savo prestižą mūsų tautiečių širdyse. Dabar Sąjūdis yra antra opozicinė jėga, bet jos veikla reiškiasi daugiau politiniais reikalavimais. Be to, visoje savo veikloje Sąjūdis siekia grąžinti K. Bendrijai visą turėtą reikšmę prieš aneksiją. Tam yra palankūs net netikintieji. Lietuvai iš tikrųjų reikia šių dviejų institucijų: iš vienos pusės K. Bendrijos su jos dvasiniais tikslais, iš kitos – Sąjūdžio su jo politiniais siekiais. Tų dviejų dalykų mums reikia Lietuvoje.

— Tuo atveju, jeigu Sąjūdžiui nepavyktų, ar K. Bendrija netaptų globojančiu pylimu, panašiai, kaip įvyko Lenkijoje su "Solidarumu"?

— Lietuvos K. Bendrija neturi tiek pajėgumo, kiek Lenkijos K. Bendrija, kad galėtų globoti opozicininkus medžiagine prasme, tačiau ji tikriausiai vėl taptų priegloba.

— O kaip su tautiniu užsidegimu per pirmąsias Mišias Vilniuje?

— Tai buvo taipgi proga išreikšti savo tautiškumą ir laisvės troškimą, nes K. Bendrija labai ilgai buvo minėtų siekių simbolis.

— Ar nemanote, kad vėl gali grįžti kieta valdžios ranka?

— Nežinau, mes nežinome. Tai likimas – nėra jokios garantijos. Maskva, leisdama tuos įvykius, atrodo, pritaria, bet ji to atvirai neparodo. Ir nė vienas iš pareigūnų oficialiai nepasisako. Mes išgyvename dvejopą jausmą, būtent džiaugsmą, kad tokie dalykai vyksta, ir baimę, kad jie gali staigiai vieną dieną žlugti. Gyvename netikrume.

— O jeigu po viltingo laukimo vėl ateis varžtų laikas?

— Tuomet vėl ateis sibiriniai trėmimai. Liesis galbūt ir kraujas. Jei "perestroika" yra vienintelė politika, galinti išvesti mus iš tunelio, nėra tikra, kad ji pajėgs tai padaryti. Šiuo metu ji yra nuostabi viltis, tačiau dar labai trapi.

— Kokius polyčius atnešė "perestroika" sovietiniame gyvenime?

— Neabejotiną pažangą žmogaus laisvių ir piliečių politinių teisių srityje, bet jokio ekonominio pagerėjimo. Trūkumai tebėra.

— Ar Sąjūdis bendradarbiauja su kitų Baltijos valstybių Liaudies frontais?

— Taip! Kiekvienoje Sąjūdžio manifestacijoje dalyvauja estų ir latvių atstovai su savo vėliavomis. Taip pat jose dalyvauja armėnai ir gudai.

— Ar tikite savo ateitimi?

— Tai klausimas, į kurį neturiu atsakymo. Mes iš tikrųjų nepažįstame jėgų, vyraujančių Sov. Sąjungos viršūnėse, būtent tų, kurios nori "perestroikos", ir tų, kurios jos nepageidauja. Tai ruletė, kurioje mes nedalyvaujame. Lietuvoje manoma, kad Maskva, kuri viską tvarko, nepasisako. Nematyti jokio ženklo – nei regimo, nei girdimo, išskyrus tai, kad mūsų manifestacijos nėra nei draudžiamos, nei baudžiamos. Tai vienintelis pozityvus ženklas, kurį matome. Dėl to mes esame labai asargūs. Nuo to laiko, kai Lietuva buvo padaryta sovietine, nė vienas generalinis partijos sekretorius jos neaplankė. Šios tradicijos nepakeitė nė Gorbačiovas.

Pasaulio įvykiai

KALĖDINES NUOTAIKAS SUDRUMSTĖ KELEIVINIO "PAN AM" bendrovės lėktuvo "Boeing 747" netikėtas nukritimas gruodžio 21 d. Skotijoje, nusiaubęs Lockerbie vietovę. Lėktuve žuvo 259 keleiviai ir įgulos nariai, žemėje – 11 Lockerbie gyventojų, kurių net kūnai nebuvo surasti. Įvykusį sprogimą liudija lėktuvo liekanų išbarstymas plačiame plote. Liko dvi galimybės: arba lėktuvas pats sprogo dėl staigaus oro išsiveržimo iš keleivių kabinos, arba jį susprogdino kažkieno įdėta bomba. Juodąja dėžute vadinamame lakūnų pokalbių ir lėktuvo techninės kontrolės įraše nieko nerasta. Įrašas baigiasi dusliu garsu, primenančiu sprogimą. Galimas abejones išsklaidė lėktuvo liekanose ir net lagaminuose aptiktos plastikinės bombos sprogimo žymės.

Skrydis nr. 103 mažesniu "Boeing 727" lėktuvu buvo pradėtas V. Vokietijoje, Frankfurto oro uostyje. Londone keleiviai persėdo, o bagažas buvo perkeltas į didįjį "Boeing 747" lėktuvą, paruoštą skrydžiui į Niujorką. Lėktuvo išskridimas buvo pusvalandžiu suvėlintas. Tad normaliai sprogimas, matyt, buvo planuotas virš Atlanto, bet įvyko virš Skotijos, kur lėktuvo liekanos tapo prieinamos išsamiems tyrimams. Prez. R. Reaganas ir būsimasis prez. G. Bushas pažadėjo nubausti nusikaltėlį ar nusikaltėlius, jeigu jie bus susekti. Už informacines žinias yra pažadėta $500.000 premija.

Sunkus uždavinys

Nusikaltėlio išaiškinimas — sunkus įvykdyto nusikaltimo tyrėjų uždavinys. Dar 1988 m. gruodžio 5 d. nežinomas asmuo, paskambinęs į JAV ambasadą Helsinkyje, perspėjo, kad sekančių dviejų savaičių laikotarpyje bus susprogdintas keleivinis amerikiečių "Pan Am" bendrovės lėktuvas. Tokių pranešimų dažnai pasitaiko, bet jie dažniausiai lieka tik gandais. Tad ir šį kartą JAV ambasada pranešimo nepaskleidė. Buvo perspėti tik JAV ambasados tarnautojai Maskvoje. Bomba galėjo būti įdėta į lagaminą Frankfurte kaip kalėdinė dovana nuvežti kam nors į JAV. Įtariamos palestiniečių grupės, remiamos Sirijos ar Irano, nusistančiusios prieš PLO organizaciją ir jos vadą J. Arafatą, su kuriuo dabar pokalbius taikos reikalais pradeda JAV vyriausybės atstovai. J. Arafatas, pasmerkęs lėktuvo susprogdinimą, pažadėjo surasti ir nubausti nusikaltėlius.

1988 m. staigmena

Turbūt didžiausia praėjusių metų staigmena tenka laikyti JAV valstybės sekretoriaus G. Shultzo ir prez. R. Reagano užmegztus ryšius su ilgus metus ignoruota palestiniečių PLO organizacija ir jos vadu J. Arafatu. Jis netgi nebuvo gavęs vizos atvykti į Jungtines Tautas Niujorke. Prieš vizos išdavimą balsavo tik JAV ir Izraelio atstovai. Jungtinių Tautų visumos posėdį teko perkelti Ženevon, nors šį kartą J. Arafatas pritarė JT saugumo tarybos rezoliucijai nr. 242, pripažįstančiai Izraelį, ir įsipareigojo sustabdyti teroristinius PLO veiksmus. Jungtinėse Tautose jis kalbėjo apie taikos derybas, palestiniečių valstybės įsteigimą Izraelio okupuotose arabų srityse. G. Shultzui ir R. Reaganui ligšioliniai J. Arafato pažadai atrodė nepakankami. Juos jis ryškiau pakartojo Ženevoje. Susitikime su J. Arafatu net ir popiežius Jonas Paulius II pabrėžė, kad Palestinoje laisvo gyvenimo teises turi ir žydai, ir arabai. Oficialius palestiniečių PLO organizacijos pripažinimas yra labai parankus būsimam JAV prez. G. Bushui ir jo valstybės sekretoriumi pasirinktam J. Bakeriui. Kaltę dėl pradėtų pokalbių visada bus galima suversti pasitraukusiam prez. R. Reaganui ir jo valstybės sekr. G. Shultzui.

Smūgis Izraeliui

Izraelis po parlamento rinkimų ilgą laiką negalėjo sudaryti naujos vyriausybės. Mat karingojo J. Šamiro Likudo blokas turi tik 40 atstovų, o nuosaikesni Š. Pereso darbiečiai – 39. Abi partijas išjudino naujas politinis posūkis Vašingtone. Dabartinis premjeras J. Šamiras lig šiol gyveno viltimi, kad iš Vašingtono ir toliau bus gaunama metinė beveik keturių bilijonų dolerių parama. Jos dėka jis nė negalvojo grąžinti palestiniečiams vakarinės Jordano pakrantės ir Gazos juostos, bet organizavo naujus kaimus izraelitams. Dabar staiga kilo rimta abejonė, kai JAV vyriausybė pradėjo pokalbius su PLO ir J. Arafatu. Paskubomis iš Likudo bloko ir darbiečių vėl buvo sudaryta tautinės vienybės vyriausybė, vadovaujama premjero J. Šamiro. Vicepremjeru ir finansų ministeriu paskelbtas darbiečių vadas Š. Peresas.

Šiame numeryje:

Nauji lapai
Vienybė, jautrus reagavimas ir teisinga įžvalga – 1989 metų kelrodis

"Sąjūdis" – vilties vardas
Taip pavadino Lietuvos persitvarkymo sąjūdį prancūzų laikraštis

Kitataučių spaudoje
Lenkų, rusų laikraščiai apie Lietuvą

Laisvės sąjūdžiai pavergtoje Lietuvoje IV
Jų kilmė, siekiai ir veikla

Lietuvos ganytojai skelbia Eucharistinius metus
Krikščioniškasis atsinaujinimas Lietuvoje

Lietuvių jaunimo suvažiavimas
Jame svarstė paskutinius įvykius Lietuvoje

"Tenkinami teisėti tikinčiųjų prašymai?"
Atsakymas religinių reikalų įgaliotiniui Petrui Anilioniui

Katalikų Bendrija mato pavojų
V. Vokietijoje tūkstančiai tikinčiųjų palieka religines bendruomenes

Miškų užuovėjoje
Ištrauka iš latvių rašytojo knygos "Meža aizvēja"

Edmundo Arbo "Laisvalaikių piešiniai"
Architektas-menininkas, nesiekiąs profesonališkumo meno buose

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: ordinary $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

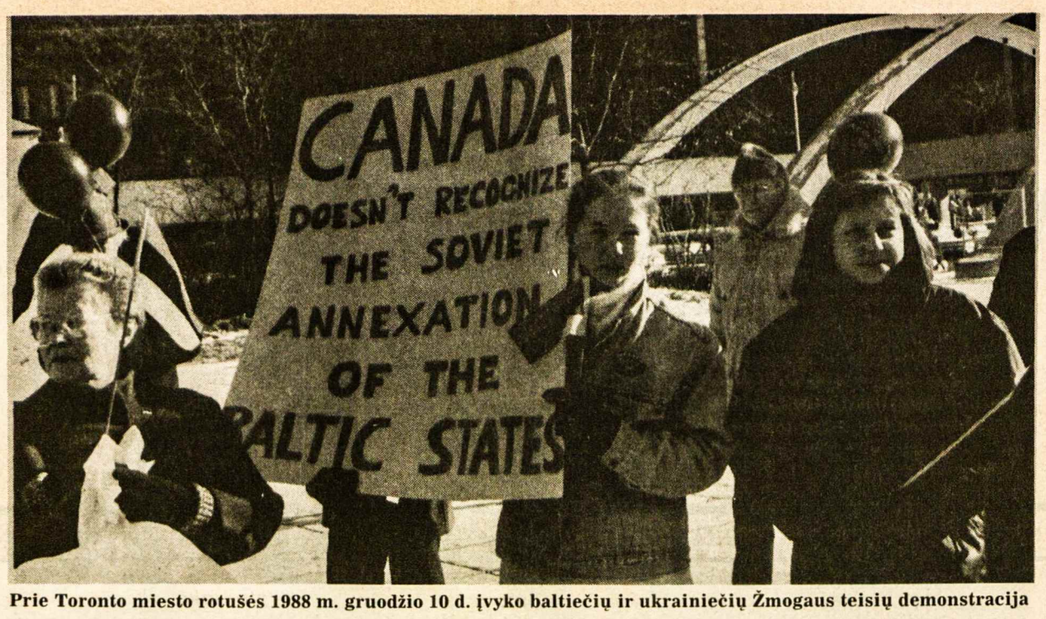

Prie Toronto miesto rotušės 1988 m. gruodžio 10 d. įvyko baltiečių ir ukrainiečių Žmogaus teisių demonstracija

Kitataučių spaudoje

Kardinolas ir politkalinys apie persitvarkymą

Krokuvos kurijos savaitraštis "Tygodnik powszechny" 1988 m. lapkričio 6 d. laidoje rašo apie kard. Vincento Sladkevičiaus pasikalbėjimą su Trakų rajono laikraščio "Udarnik" korespondentu. Kardinolas tarp kitko pareiškė: "Galėsime įtikėti į persitvarkymą, kai naujame religiją liečiančiame įstatyme bus patenkinti mūsų pageidavimai ir jeigu valdžia atsižvelgs į dvasiškių ir visų tikinčiųjų nuomonę. Jeigu tai neįvyks, tai laikysime, kad nauju žodžiu yra bandoma užmaskuoti seną realybę".

Paryžiuje leidžiamas rusų savaitraštis "Ruskaja Mysl" lapkričio 11 d. laidoje išspausdino pasikalbėjimą savo korespondentės Irinos Ginzburg su Baliu Gajausku, kuris, paleistas iš tremties, vieną dieną viešėjo Maskvoje. Korespondentė čia jį pasiekė telefonu. Gajauskas nusiskundė, kad, Maskvai davus įsakymą jį paleisti, jis dar tris savaites buvo laikomas tremtyje, kur vasarą būna nepaprastai karšta, o žiemą siaučia sniego pūgos. Apie persitvarkymą jis sako: "Girdžiu, kad į 'perestroiką' yra dedama daug vilčių, bet matau, kad padaryta kol kas mažai. Vėliava ir himno giedojimas tai dar ne viskas. Mūsų uždavinys yra daug platesnis — padaryti taip, kad lietuviai galų gale pajustų, jog yra nepriklausomi."

Sovietiška tautų draugystė

Tas pats Paryžiaus savaitraštis toje pačioje laidoje rašo: "Vilnius, lapkričio 2-3 diena. Vilniuje įvyko susidūrimai tarp Maskvos 'Spartako' futbolo komandos sirgalių ir vietinio jaunimo. Į futbolo rungtynes iš Maskvos atvyko daugiau kaip 350 sirgalių, kurių daugelis, būdami girti, pradėjo peštynes, primušdami praeivius, įžeidinėjo lietuvius, vadindami juos 'fašistais', ir daužė langus. Tuose incidentuose nukentėjo daug vilniečių. Kai kurie asmenys buvo rimtai sužeisti. MVD specdaliniai ginkluoti lazdomis sulaikė apie 40 chuliganų. Kai kuriems iškeltos teismo bylos. Vakare šie sirgaliai buvo įsodinti į du specialius vagonus ir išsiųsti į Maskvą".

Futbolo aikštėje laimėjo vilniečiai, "Žalgiris" — 2, "Spartakas" — 0.

KGB aukščiau teismo

"Ruskaja Mysl" lapkričio 25 d. laidoje rašo: "Vilnius, lapkričio 14 d. Žydų emigracinio judėjimo aktyvistas Mordechaj Jonesas, 'neturtingų giminaičių' grupės narys, pats pirmas visoje Sovietų Sąjungoje išsikovojo palankų teismo sprendimą dėl emigracijos. Vilniaus liaudies teismas rugpiūčio 31 d. ir Aukščiausias Sov. Lietuvos teismas spalio 3 d. padarė sprendimą, kad M. J. šeima neturi jokių materialinių įsipareigojimų jo žmonos šeimai, kuri nenorėjo tokio pažymėjimo išduoti. Nežiūrint to, Lietuvos OVIRo įstaiga (KGB skyrius) atsisakė peržiūrėti jo bylą".

Pagal 1986 m. statistiką visoje Sov. Sąjungoje buvo 0.62% visų žydų tautybės asmenų, kurie negavo išvykimo vizos. Lietuvoje "refiuznikų" buvo tris kartus daugiau — 1.91%. Tais metais Lietuvoje buvo 281 "refiuznikas". Nuo 1970 ligi 1981 m. iš Lietuvos išemigravo 46.7% visų Lietuvos žydų. (Iš "Soviet Jewish Affairs" 1988 m. pirmo tomo).

Lenkijos konsulato patalpos

Lietuvos kompartijos lenkų kalba leidžiamas dienraštis "Czerwony sztandar" spalio 11 d. laidoje pranešė, kad Gdansko restauruotojai baigė tvarkyti buv. bazilijonų vienuolyno pastatą Vilniuje, Didžiojoje gatvėje nr. 47. Čia yra numatytos patalpos, keturi kambariai, ir Lenkijos konsulatui.

PLB pirmininkas dr. Vytautas Bieliauskas per KLB tarybos sesiją Toronte pranešė, kad tame konsulate numatoma 800 (!) tarnautojų. Atremontuotos konsulato patalpos galės sutalpinti 10-15 tarnautojų. Lenkų spauda praneša, kad konsulato atidarymo data atidėta. Priežastis nenurodyta.

Lenkai prieš Sąjūdį

Varšuvos savaitraštis "Polityka" 1988 m. gruodžio 3 d. laidoje rašo, kad nepatenkinti Sąjūdžiu Lietuvos lenkai įsteigė savo Gorbačiovo "perestroikai" remti organizaciją — "Jednosc" (vienybė). Vienybės nėra: abi organizacijos kaltina viena kitą nacionalizmu. Nėra paslaptis, kad lenkai ir rusai Sąjūdžio neremia. Jo suvažiavime iš 1121 delegato tik devyni buvo lenkai ir aštuoni rusai.

"Czerwony standar" spalio 21 d. laidoje Jan Ciechanowicz rašo: "... siūlau įstatymiškai patvirtinti, kad Lietuvos respublikos rajonuose, kur lenkai sudaro 20-90% gyventojų (taigi Vilniaus, Širvintų, Trakų, Šalčininkų, Švenčionių rajonuse ir taip pat Vilniaus mieste) lietuvių, rusų ir lenkų kalbos būtų valstybinėmis kalbomis".

Komunistas Ciechanowicz turėtų tikėti sovietų 1979 m. statistikai, pagal kurią Vilniuje yra 18% lenkų. Sekantis Lietuvos gyventojų surašymas įvyks 1989 m. sausio mėn. Reikia manyti, kad pagal naują surašymą ne tik lenkų, bet ir lietuvių nuošimtis Lietuvoje sumažės.

Lenkų kalba šventovėse

Krokuvos kurijos savaitraštis "Tygodnik powszechny" 1988 m. gruodžio 4 d. laidoje išspausdino ilgą redakcinio kolektyvo narės J. Hennelowa straipsnį apie dabartinę lenkų padėtį Lietuvoje. Straipsnio autorė rašo, kad ateizmo muziejus tebeveikia Šv. Kazimiero šventovėje, bet tikimasi, kad ji bus perleista tikintiesiems 1989 m. kovo mėn. Vilniaus katedroje tebevyksta valdiški koncertai, tačiau kalbama, kad 1989 m. vasario 1 d. ją perims tikintieji. J. Hennelowa norėtų, kad naujai atgautose šventovėse būtų įvestos pamaldos ir lenkų kalba. Ji taip pat norėtų, kad pamaldos Aušros Vartuose būtų lietuviams ir lenkams bendros, o giesmės būtų giedamos pakaitomis: po giesmių lietuvių kalba būtų giedama lenkiškai, nors, pasak autorės, lietuviai gieda garsiai, netgi rėksmingai. **J.B.**

Laisvės sąjūdžiai pavergtoje Lietuvoje IV

Lietuvos laisvės lyga ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdis — jų kilmė, siekiai, tarpusavio santykiai, veikla ir šalia jų veikiančios grupės

VYTAUTAS SKUODIS

Iš visų tų 18 LLL tautinės tarybos narių per paskutiniuosius 10 metų reiškėsi kaip aktyvūs disidentai tiktai devyni, būtent: Vytautas Bogušis, Leonas Laurinskas, Jonas Petkevičius, Bronius Poškus, Jonas Protusevičius, Romualdas Ragaišis, Antanas Terleckas, Andrius Tučkus, Jonas Volungevičius. Iš tų devynių aktyviųjų — keturi buvę politiniais kaliniais: J. Protusevičius, teistas už dalyvavimą partizaniniame judėjime ir iškalėjęs beveik 13 metų; R. Ragaišis, teistas 3 kartus; A. Terleckas, teistas 3 kartus; J. Volungevičius, teistas vieną kartą.

Visi kiti devyni: Valdas Aniliauskas, Algimantas Baltrušis, Antanas Grigas, Eugenijus Krukovskis, Edmundas Paulionis, Vaclovas Ralys, Leonora Sasnauskaitė, Genovaitė Šakalienė, Mindaugas Šibonis disidentinėje veikloje buvo nežinomi. Tiktai E. Krukovskis šiais metais parodė didesnį aktyvumą, tačiau nedalyvavo nė viename kolektyviniame disidentų pareiškime.

Disidentiniame veikime taip pat visai nežinomi ir du iš trijų rugsėjo 18 dieną papildomai įvesti į LLL tautinės tarybos sudėtį — Teodora Kašdailienė ir Antanas Petrikonis. Trečiasis iš jų — Algimantas Andreika tarp disidentų atsirado Romualdo Ragaišio teismo, įvykusio 1979 m. metu.

Savaime suprantama, jog vien tiktai priklausymas LLL tautinei tarybai be jokios konkrečios asmeninės veiklos, dar nepadaro veikėju. KGB tardytojai man ne vieną kartą sakė: "Baudžiama ne už mąstymą ar galvojimą, o tiktai už nusikalstamus veiksmus". LLL vardu dokumentus gali išleisti ir keli žmonės, o juo labiau tokius, po kuriais nėra išvardinamos pavardės.

Lyginant su LPS taryba, LLL tautinės tarybos didelis trūkumas yra tas, kad ji nėra niekieno išrinkta. Todėl ir jos atstovavimas pavergtajai lietuvių tautai yra tiktai simbolinis. Tačiau tai negali būti šešėliu LLL tautinei tarybai. Juk jos branduolį sudaro pogrindininkai, išėję į atvirą, nelegalizuotą tautinę-patriotinę veiklą Lietuvos laisvės vardan.

LPS viena svarbiausių problemų — apsisaugoti nuo infiltracijos tokių, kurie savo ankstyvesne veikla ir juodais darbais pradėjo stiprinti komunistinę-biurokratinę tvirtovę, joje patys susisuko jaukius ir pelningus lizdus, kurių dabar prarasti labai nenori. Dalis tokių apsukresnių biurokratų, karjeristų ir kitų panašių elementų, dabar pamatę jog LPS yra toleruojamas valdžios ir yra rimta jėga, ne tik nori į jį įsijungti, bet taip pat jame užimti vadovaujančias vietas, kad tokiu būdu Sąjūdžio iniciatyvines grupes galėtų nukreipti sau palankia kryptimi.

Laikraštyje "Literatūra ir menas" (1988 m. spalio 29 d., nr. 44) rašoma:

Dar be galo daug yra žmonių, kuriems rūpi ne jų pačių atgimimas, o jų atrodymas Sąjūdyje. Būti vadu, būti populiariam šitaip gera, taip reikšminga, kad praranda reikšmę kiti dalykai — kad ir žmoniškumas.

* * *

Trumpai apie išeivijoje sudarytą LLL tautinės tarybos atstovų grupę užsienyje.

Savo 1988 m. liepos 3 d. programinio dokumento pabaigoje LLL tautinė taryba pakartojo savo ankstyvesnį 1978 m. prašymą:

Lyga kreipiasi į JAV gyvenantį vieną iš Lygos steigėjų dr. Algirdą Statkevičių, prašydama jį sudaryti Lietuvos Laisvės Lygos užsienio tarybą ir atstovauti Lygą užsienyje.

Buvo tiesiog būtina į šį LLL prašymą atsiliepti. Čikagoje susidarė LLL tautinės tarybos atstovų grupė, kurion įėjo lygiomis teisėmis pats dr. Algirdas Statkevičius, dr. Kazys Ėringis ir V. Skuodis. Apie šios grupės sudarymą ir pirmuosius jos paskelbtus dokumentus pranešė mūsų išeivijos masinės informacijos priemonės. Pirmajame dokumente klaidingai buvo rašoma apie LLL atstovybę lietuvių išeivijoje. Sekančiuose dokumentuose tie trys asmenys pasirašė kaip LLL atstovai.

Kadangi čia kalbu ne kaip LLL tautinės tarybos atstovas, o tiktai kaip privatus asmuo, pareiškiu savo asmeninę nuomonę dėl šios grupės veiklos principų: 1. ji neturi sudaryti atskiros organizacijos mūsų išeivijoje; 2. jos veikla neturi trukdyti arba net kenkti lietuvių išeivijoje esančių organizacijų veiklai ir jų autoritetui; 3. ji neturi kenkti LLL tautinės tarybos veiklai Lietuvoje, didinant jiems pavojų; 4. atstovų grupė gali atlikti tiktai pagalbinę funkciją, rezonuojant LLL veiklą; 5. LLL tautinės tarybos nariams tapus persekiojimų ir represijų aukomis, privalo dėti visas pastangas jiems pagelbėti; 6. tie atstovai neturi užsiimti savęs pačių reklama ir propagavimu.

* * *

Baigiant būtina priminti, jog Lietuvoje be LPS ir LLL veikia ir kitos stiprios jėgos, kurios gina lietuvių teises, tikinčiųjų ir Bažnyčios teises, tebefunkcijonuoja Lietuvos pogrindis su įvairiapuse ir labai reikšminga savo veikla.

Pagaliau negalima pamiršti, jog per visą okupacinį laikotarpį iki šiol Lietuvoje tebevyksta ir patriotinis-kultūrinis veikimas, išnaudojant visas, nors ir labai suvaržytas, legalaus veikimo galimybes.

Visi tie veikimai, o taip pat LPS ir LLL yra dabar Lietuvoje vykstančio tautinio atgimimo pagrindinės pavaros. Labai svarbu, kad jos tarp savęs normaliai santykiautų ir veiktų darniai. Tai yra pagrindinė sąlyga, kad su laiku tas staigiai pasireiškęs tautinis atgimimas Lietuvoje ne silpnėtų, o vis stiprėtų.

Aš tikiu, kad dabar Lietuvoje vykstantis tautinis atgimimas kada nors ateityje atves visą mūsų tautą į tikrąją mūsų visų laisvę ir į nepriklausomos Lietuvos valstybingumo atkūrimą.

Visus tuos procesus mūsų išeivija gali žymiai pagreitinti ir dar labiau juos suaktyvinti, stiprindama įvairiapusius ryšius su Lietuva. Antra, labai svarbi pagalbos Lietuvai sąlyga — išjudinimas išeivijoje visų pasyviųjų, kurie dar tebelaiko save esant lietuviais, įtraukiant juos į aktyvią visuomeninę, politinę, kultūrinę, socialinę ir religinę veiklą. Trečioji sąlyga — mūsų veikloje visuotinis sutarimas. Jeigu šiame komplekse truks nors vieno čia išvardinto elemento, Lietuvos laisvė ne artės, o tiktai nuo mūsų tols. (Žinoma, tai yra tiktai mano subjektyvi nuomonė.).

* * *

1987 m. rudenį žymusis mūsų poetas Bernardas Brazdžionis jautėsi įžeistas, kai jam buvo pasiūlyta sugrįžti į Lietuvą su Vytės Nemunėlio "Meškiuku Rudnosiuku". Dabar ten, pagerbdamas Bernardą Brazdžionį "Literatūra ir menas" (1988 m. 44 nr.) išspausdino gražų straipsnį su jo kūrybos pavyzdžiais, kuriame jis statomas šalia kitų dviejų mūsų poezijos milžinų — Maironio ir Mykolaičio-Putino. Tame straipsnyje cituojamas vienas jo eilėraštis, sukurtas tikriausiai pirmojo bolševikmečio metais, kuris labai susišaukia su dabartinėmis nuotaikomis Lietuvoje:

Šaukiu aš tautą, GPU užguitą
Ir blaškomą, it rudenio lapus;
Į naują vieškelį, į naują buitį,
Kur niekad šiaurūs vėjai
neužpūs . . .

Šaukiu lietuvį burtis prie lietuvio
Ir gyvą širdį prie gyvos širdies,
Kad, tamsiame vidurnakty nežuvę,
Pakiltų rytmečiui gyventi ir žydėt!

Tame eilėraštyje Poeto lūpomis kalba mūsų protėvių dvasia, kuri perspėja:

Šaukiu iš amžių: — Ateities
nevertas,
Kas dabarties nedrįso tautai
nešt . . .

Taip mūsų didysis poetas Bernardas Brazdžionis savo poezija sugrįžo į Lietuvą ir tapo tuo, kuo pirmojo mūsų tautos atgimimo laikotarpyje buvo Maironis.

Manau, jog dabar Poeto tremtis, trukusi dešimtmečiais, įgavo gilią prasmę, nes pati Lietuva jį surado Kalifornijoje ir deramai jį pagerbė. Jis dabar pagarsintas Lietuvoje tapo tautinio atgimimo pripažintu pranašu ir vienu iš dvasinių jo vadų . . .

Red. pastaba. Šio aktualaus straipsnio pirmoje dalyje ("TŽ" 1988 m. 49 nr.) per neapsižiūrėjimą du gabalai spaustuvėje pateko ne į savo vietas ir pakeitė loginę minties eigą. Antroje skiltyje po sakinio "Kiekvienas Lietuvos gyventojas gali laikyti save LL Lygos nariu, jeigu jis kovoja (pagal galimybes) už LL Lygos tikslus" turi eiti straipsnio dalis iš trečios skilties, prasidedanti sakiniu "Aukščiau nurodytiems uždaviniams" iki tos skilties pabaigos. Po to turi eiti dalis, prasidedanti sakiniu antroje skiltyje: "Toliau šiame dokumente rašoma".

Antroje straipsnio dalyje, išspausdintoje "TŽ" 50 nr., penktoje pastraipoje iš apačios papildytinas šis sakinys: ". . . kad TSRS vyriausybė oficialiai pripažintų Molotovo-Ribbentropo 1939 m. rugpjūčio 23 d. ir vėliau pasirašytus slaptus protokolus **negaliojančiais . . .**"

Atsiprašome už suklydimus.

A†A
JONUI VERBICKUI
mirus Anglijoje,
jo sesutei TERESEI APANAVIČIENEI ir kitiems giminėms reiškiame nuoširdžią užuojautą –
Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

PADĖKA
A†A
ANTANAS ŠILGALIS
mirė 1988 m. lapkričio 28 d., palaidotas gruodžio 1 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje, Mississaugoje, Ont.

Nuoširdžiai dėkojame dvasiškiams už maldas laidotuvių namuose, šv. Mišias Hamiltono lietuvių Aušros vartų šventovėje ir apeigas Šv. Jono lietuvių kapinėse.

Dėkojame giminėms, artimiesiems ir draugams, kurių rūpestingumas palengvino mums tas sunkias valandas. Didelė padėka karsto nešėjams, visiems lankiusiems laidotuvių namuose, atsiuntusiems gėles ir išreiškusiems užuojautą asmeniškai. Nuoširdus ačiū užprašiusiems Mišias ir aukojusiems lietuvių organizacijoms.

Dėkojame visoms ponioms už pyragus laidotuvių pusryčiams.

Telaimina Dievas visus –
žmona Birutė,
dukros Rita Titus su šeima ir Ramona Šilgalytė

PADĖKA
A†A
MEČYS ABROMAITIS
staiga ir netikėtai baigė žemiškąją kelionę ir iškeliavo į amžiną tėvynę. Nuo širdies smūgio mirė 1988 m. birželio 30 d. Toronte, palaidotas liepos 5 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje.

Gimė 1924 m. sausio 4 d. Ariogaloje, Lietuvoje. Mokėsi technikos mokykloje, Toronte 2 metus lankė Ryersono institutą. Vokietijoje dirbo Unrroje, priklausė tautinių šokių ansambliui ir dramos "Mūnos" būreliui. 1951 m. apsigyveno Toronte ir įsijungė į išeivių visuomeninę, kultūrinę bei politinę veiklą. Buvo Toronte Tautinės sąjungos valdybos, KLB Toronto apylinkės valdybos, Toronto Lietuvių namų revizijos komisijos pirmininkas, Tautos fondo Toronto valdybos vicepirm., "Paramos" kredito kooperatyvo valdybos narys. 10 metų mokytojavo Maironio šeštadieninėje mokykloje, priklausė dramos "Aitvaro" ansambliui, Parkdale-High Park konservatorių valdybai, 20 metų dirbo federacijos valdžioje, muitinės tarnyboje, eidamas įvairias pareigas.

Nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, už jautrų pamokslą, Liudui Januškai, OFM, kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, už eilės metų rūpestį ir lankymą velionies namuose bei ligoninėse, už maldas koplyčioje, gedulingas Mišias šventovėje ir palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą.

Nuoširdžiai dėkojame dr. A. Pacevičiui ir dr. Meligranai už rūpestingą priežiūrą namuose bei ligoninėje. Nuoširdus ačiū Tautos fondo atstovui už gražiai suorganizuotą atsisveikinimą, trispalvės užtiesimą ant karsto laidotuvių namuose ir organizacijų atstovams už jautrius žodžius. Toronto Lietuvių namų pirm. J. Šimkui, Tautos fondo pirm. A. Vaidilai, "Paramos" pirm. D. Vaidilai, "Aitvaro" režisierei A. Biskevičienei, o taip pat visiems, kurie dalyvavo laidotuvių namuose ir laidotuvėse.

Dėkojame už Mišias, gausias gėles, užuojautas žodžiu, telegramom, laiškais ir spaudoje. Taip pat už aukas Slaugos namams, "Tėviškės žiburiams", "Dirvai", Tautos fondui ir visiems aukojusiems Širdies fondui. Gili padėka karsto nešėjams: Jonui, Viktorui, Aidui, Linui, Vytui, Algiui ir V. Nakrošiui. Visoms mieloms ponioms už daugybę pyragų, sesėms skautėms ir LNM būreliui už visokeriopą pagalbą.

Išskirtina padėka A. Abromaitienei, St. A. Ciplijauskams, V. A. Grybams, J. V. Pilipavičiams ir mano sesutei bei jos šeimai Baltakiams, kurie ypatingai parodė daug krikščioniškos meilės gilaus skausmo valandoje.

Jūsų visų parodytas nuoširdumas buvo didelė paguoda.

Ačiū B. Stanulienei už pusryčių paruošimą.

Žmona Birutė ir duktė Angelė

Canadian Art Memorials Ltd.
76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Parduodame ir siunčiame 220 voltų/50 H_2 elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje.
Universal Overseas Services
Tel. (416) 755-7779

Jo Eminencija kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS laimina žmones Telšiuose, kur lankėsi 1988 m. rugpjūčio mėnesį. Šalia jo — vyskupas ANTANAS VAIČIUS, apaštalinis Telšių vyskupijos administratorius, už kardinolo — vyskupas VLADAS MICHELEVIČIUS, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinio administratoriaus pagalbininkas

Lietuvos ganytojai skelbia Eucharistinius metus

Ganytojų žodis baigiant Marijos metus • Kunigų seminarijoje 146 klerikai • Marijos metų dovanos Lietuvai • Krikščioniškasis atsinaujinimas 1989 m.

Popiežiaus Jono-Pauliaus II kvietimu Visuotinė Bažnyčia plačiajame pasaulyje 1987 metais per Sekmines pradėjo minėti Marijos metus, pagerbdama 2000 metų sukaktį nuo Išganytojo Motinos vaikystės, ir baigė juos švęsti šiemet per Žolines – Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų iškilme. Mes Lietuvoje pernai (1987) vasarą visas jėgas ir priemones buvome sutelkę į Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų, todėl Marijos metus pradėjome kiek vėliau – rugsėjo 8-ąją, Švč. Mergelės gimimo iškilmėje. Vėliau juos šiemet ir baigsime – gruodžio 8-ąją, per Nekaltojo Marijos prasidėjimo šventę.

Kuo liks mums brangūs ir atmintini Dievo Motinos garbei skirtieji metai? Ir kur jie mus veda?

Trumpai galime atsakyti: 1987-ieji — 1988-ieji metai atnešė neužmirštamų dovanų bei malonių mums, Lietuvos katalikams, visai mūsų tautai bei visuomenei, bažnytiniame, dvasiniame ir politiniame gyvenime. Ir mes – katalikai, krikščionys, tikintieji žmonės – visose džiugiose permainose matome tėvišką Dievo Apvaizdos ranką ir dangiškosios Motinos užtarimo vaisių.

Trumpai peržvelkime Marijos metų dovanas, pasiekusias mus per Bažnyčią ir per visuomenės gyvenimo poslinkius.

I. Marijos metų dovanos bažnytiniame Lietuvos gyvenime

Vos tik pradėjusi pernai (1987) švęsti Marijos metus, Visuotinė Katalikų Bažnyčia tuoj pat, 1987 m. birželio mėn. 28-ąją, padovanojo ir mūsų krašto Bažnyčiai seniai lauktą dovaną – iškėlė į altoriaus garbę kilnųjį lietuvių tautos sūnų ir ganytoją Jurgį Matulaitį. Suvalkijos lygumoje sušvito nauja šventovė – Palaimintojo arkivyskupo koplyčia Marijampolės (Kapsuko) bažnyčioje – ir nauja mūsų šventė, liepos 12-toji, palaimintojo Jurgio diena.

Lygiai diena dienon metams nuo beatifikacijos prabėgus, 1988 metų birželio 28 dieną, Lietuvos Bažnyčiai, ir mūsų tautai buvo suteikta kardinolo garbė, ir pats Šventasis Tėvas, įvesdamas lietuvį vyskupą į kardinolų kolegiją, pasakė: "Priimkite tai kaip Marijos Metų dovaną!"

Tuo pat metu, 1988 m. vasarą, Šventojo Tėvo meilė Marijai ir jos žemei Lietuvai davė dar dvi mielas dovanas: Pivašiūnų šventovės Dzūkijoje garbingasis Dievo Motinos paveikslas buvo papuoštas popiežiniu vainiku, o Žemaičių Kalvarijos bažnyčia pagerbta bazilikos titulu.

Pagaliau šio rudens pradžioje džiugus įvykis Tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje: į pirmą kursą po daugelio metų pirmąkart sugebėjome priimti visus 46 kandidatus, kuriuos laikėme tinkamais pradėti dvasines studijas. Tuo būdu dvasininkijos atžalynas, prieš 23 metus turėjęs 23 klierikus, jau turi 146 auklėtinius.

Ir tik Marijos metais Vilniaus vyskupas tremtinys pirmąkart po 33-ejų vyskupystės metų nuvyksta į Romą ir ten kartu su Šventuoju Tėvu ir keliais kitais lietuviais vyskupais konsekruoja vyskupu plačiai žinomą pasaulyje lietuvį, artimą popiežiaus bendradarbį, skiriamą naujoms atsakingoms pareigoms prelatą Audrį Bačkį.

Marijos metuose mums paskelbta sugrąžinimas pačių brangiausių mūsų krašto šventovių: Šv. Kazimiero bažnyčios ir Vilniaus katedros.

Marijos metų vaisiai pasirodo ir tuo, kaip džiugiai ir drąsiai dešimtys tūkstančių maldininkų dalyvauja Marijos metų iškilmėse, šventovių atlaiduose, kaip keičiasi spaudos ir įvairių kultūros sričių atmosfera religijos naudai.

II. Gaivūs atsinaujinimo vėjai

Kai palyginame, kuo mes alsuojame, ką kalbame ir giedame, kas spaudos puslapiuose atskleidžiama šiandien, su tuo, kas buvo prieš metus ir net prieš pusmetį, mes nebeatpažįstame savo aplinkos ir savęs. Tarytum viskas kaip buvę, bet mes nebetokie. Iškyla aikštėn kruvinos šimtų tūkstančių likimų žaizdos ir girdime, kaip į nežinią vežamų, į bekraštę tundrą ir ledines jūras nusviestų mūsų tėvų ir brolių, motinų ir sesių dvasią palaikė vienintelis dalykas – tikėjimas Dievu! Kur tik susitiko brolis mūsų tremtinių, greit atsirado gegužinės pamaldos, greit suskambėjo "Sveika, Marija, Motina Dievo", "Marija, Marija" ir kėlė jos į dangų skundą, liejo į širdį viltį, jog užtars prieš Aukščiausią tą žmogų menkiausią ir Tėvynę brangiausią – toji, kuri viską gali pas Dievą. Po daugybės skriaudų ir pažeminimo metų ateina pirmieji ženklai, kad teisybė ne amžinai tylėti pasmerkta, kad ir Lietuva atsibus dar kada, nes Kryžius gyvatą žadėjo ir nuo amžių nėra girdėta, kad maloningoji Mergelė Marija, Nuliūdusiųjų guodėja, būtų apleidusi bent vieną, kas bėga prie jos ir šaukėsi josios pagalbos.

Marijos užtarimas guodė nelaimių ištiktuosius ir įkvėpė pasitikėjimo bei drąsos nepalūžti, išlikti žmogumi. Šimtai tūkstančių mūsų krašto žmonių visose baisybėse nepaliovė tikėti, jog be Dievo valios jiems plaukas nekris. "Jei priėmėme gera iš Dievo rankos, kodėl neturėtume ir bloga pakęsti?!" (Jobo 2,10).

Jeigu mūsų tėvai, seneliai, broliai ar mes patys priėmėme baisybes kaip Dievo leistas, nors ir žmonių siųstas, (per žmones ateinančius), tai kodėl šiandien turėtume manyti, jog laisvės prošvaistės, suplevėsavusios šventos mums spalvos, suskambėję garbingi mums posmai, pagarba ir bent šioks toks atpildas nuskriaustiesiems ir žuvusiųjų atminimui – jog visa tai ne iš Dievo rankos, ne iš Marijos meilės, ne iš mūsų ir pasaulio maldų?!

Gaivūs atsinaujinimo vėjai kada gi padvelkė ir kur? Marijos metais, Marijai paaukotuose kraštuose! Taip! Ne veltui visas katalikų pasaulis Marijos metais meldėsi popiežiaus Jono-Pauliaus žodžiais: "Tau, Marija, Išganytojo Motina, ypatingai pavedame tas tautas, kurios šiais Tavo metais švenčia šešių šimtų metų ir tūkstantinečio sukaktis nuo Evangelijos priėmimo, o visa jų istorija yra nužymėta pamaldumu į Tave . . ." Šeši šimtai metų – tai Lietuva. Tūkstantmetis – Ukraina, Baltarusija, Rusija . . .

III. Iš Marijos metų – į dvasinį atsinaujinimą

Sulaukę žodžio laisvės pragiedrulių, pagarbos religijai ir žmogaus sąžinės spindulių, neturime manyti, jog to ir gana, arba kad visa kita savaime ateis. Ne! Dar laukia visų mūsų didžiuliai uždaviniai: atskleisti tikėjimo gėrį jo nepažinusioms vidurinei ir jaunajai kartoms, atkurti sąžiningumą žmonių santykiuose ir dabuose, sustiprinti šeimas – tautos gyvybės šaltinius, jų pastovumą ir jų auklėjamąjį poveikį, likviduoti mirtingąjį alkoholio tvaną, pasiekti nebe žodinės, o tikros laisvės palaimingai Bažnyčios veiklai, padėti atsigauti nudvasintai, suluošintai Lietuvos mokyklai, sutartinai su visais krašto piliečiais išugdyti ekonominį savarankiškumą ir ekologinę švarą, sutelkti visuomenės jėgas tam, kad nebegalėtų sugrįžti netolimos praeities baisumai ir neteisybės.

Kviečiame dvasininkiją ir tikinčiuosius nusipurtinti per kelis dešimtmečius skiepytą baimės jausmą bei nuolatinį atsižvelgimą, – o ką pasakys tie, kur aukščiau?! Skatiname būti laisvais žmonėmis savo žemėje. Jie negyvens laisvai ir veržliai, jei mes, jos vaikai, liksime sustingę, vergiški, nedori. Krikščioniškos savigarbos kupinu elgesiu užsitarnaukime aplinkos (ir vyriausybės) pagarbą sau ir mūsų šventenybėms! Stropius tikinčiuosius karštai prašome: nesklaidyti jėgų, nuoširdžiai darbuotis pagal katalikišką sąžinę visur, kur tik įmanoma, kad būtų šviesiau, jaukiau, žmoniškiau.

Kviečiame sąžiningus kultūros sferos darbininkus ir visus pajėgius žmones prabilti svaria literatūros, meno, muzikos ir mokslo kūryba su tikra tiesos ir doros meile (paėmus arklą, knygą, lyrą žengti Tėvynės keliu!).

Kviečiame mieląjį mūsų Tėvynės žiedą – jos jaunimą lavintis ir grūdintis, kad pasirengtų tvirta dvasia ir sveiku kūnu tarnauti Lietuvai ir žmonijai. Jaunime! Didžiausias Tavo draugas ir gražiausias idealas yra Kristus. Pažink ir pamilk jį, sek juo ir kurk naują šalies gyvenimą su juo!

Kviečiame darbo ir vargo žmones atsigauti dvasia, nes ne viena duona žmogus gyvas, dar jam reikia laisvės, meilės ir teisybės. Ligonius, paliegėlius, nedalios ištiktuosius raginame įžvelgti vargo prasmę Kryžiuje ir Sopulingoje Motinoje, su Nukryžiuotuoju ir Marija savo vargais išpirkti tautos neištikimybes, nuodėmių daugybes.

IV. Iš Marijos metų į Eucharistinius metus

Marijos metuose mūsų tautai suteiktos gausios malonės bei dovanos skatina mus Švč. M. Mariją dar uoliau garbinti. Bet mūsų širdys čia nesustoja. Jos skuba prie paties visų malonių Teikėjo ir Viešpaties, mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus, nes tik "per Jį, su Juo ir Jame visa garbė ir šlovė per amžius" (Apr 1,6). Pamaldumas į Mariją savaime mūsų širdis kreipia į Kristų, kuris apie save yra pasakęs: "Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas" (Jn 14,6). Dangiškoji Motina čia tarsi paima mus už rankos ir veda prie savo Dangiškojo Sūnaus, kuris, pasilikęs tarp mūsų Švenčiausiame altoriaus Sakramente, visuomet mūsų laukia. Kaip drąsu mums eiti prie Visatos Valdovo, kai pati Jo Motina prie Jo mus veda, o Jis kiekvieną mus kviečia: "Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti, aš jus atgaivinsiu" (Mt 11,28).

Tad, baigdami Marijos metus, pamaldumo į Švenčiausią Motiną skatinami, mes stengsimės sekančius metus padaryti eucharistiniais metais. Puoselėsime gyvą pamaldumą į Eucharistinį Kristų. To siekdami:

1. Kiekvieną dieną sukalbėsime maldelę – "Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą".

2. Po šv. Mišių atkalbėsime arba pagiedosime maldas – "Garbinkime Dievą, garbinkime šventąjį Jo vardą . . ." ir "Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą" (3 kartus).

3. Bažnyčioje kiekvieną sekmadienį tarp Votyvos ir Sumos atliksime Švenčiausiojo Sakramento adoraciją prie išstatyto Švč. Sakramento.

Eisime dažnai šv. Komunijos – jei galėsime kasdien arba bent kartą į mėnesį.

5. Visų penkių mūsų krašto didžiųjų Marijos šventovių pagrindinėse šventėse, o Marijampolėje liepos 12 d. atliksime eucharistinę procesiją 3 kartus aplink bažnyčią, dalyvaujant joje Lietuvos hierarchams.

6. Panašią procesiją atliks kiekviena parapija savo pagrindiniuose atlaiduose, dalyvaujant kaimyniniams klebonams.

7. Eucharstines mintis įjungsime į kiekvieną mūsų skelbiamą Dievo žodį.

Marijos metų pabaigai ir šio laiško užbaigai vaizdelis. Yra toks paveikslas: Švenčiausioji Mergelė laiko ant kelių Vaikelį Jėzų, o Jis turi rankose Mišių taurę ir Ostiją. Tebus tas paveikslas mūsų ateinančių metų simbolis. Priėmę šiemet tiek daug, tokių brangių ir neužmirštamų Dievo, Marijos ir Bažnyčios dovanų, priimkime ir didžiąją Jėzaus Kristaus dovaną – Šventąją Eucharistiją! Ateinančius metus atšvęskime kaip Eucharistijos metus, gyva dvasia stiprinkimės Mišių auka ir Komunijos maistu, nes, Šventojo Rašto žodžiais tariant, dar laukia didelis ir ilgas kelias į garbingą, laisvą ir šventą gyvenimą.

Viešpatie laimink mus, Šventoji Mergele, globok!

Lietuvos kardinolas, vyskupai ir valdytojai

LIETUVIŠKAS KRYŽIUS–KOPLYTĖLĖ Mažeikių rajone, Urvikių kaime

Lietuvos kardinolo žodis

Kardinolo V. Sladkevičiaus sveikinimas per radiją tautiečiams Lietuvoje ir išeivijoje Kalėdų ir Naujų metų proga

Nenorėjau tarti atskiro žodžio išeivijos lietuviams, nes esu įsitikinęs, kad esame viena tauta, ir man netinka dirbtiniu būdu skirstyti brolius išeivijoje ir čia esančius. Esame viena Lietuva. Mums visiems galioja tas pats žodis ir tos pačios dvasinės vertybės. Todėl, man rodos, kad linkėjimai, išreikšti Lietuvoje esantiems tautiečiams, tinka ir išeiviams.

Kalėdos yra Kristaus gimimo, kartu geros valios bei ramybės šventė! Gera valia ir ramybė yra ryškiausios mūsų tautos savybės, kuriomis ji visuomet pasižymėjo. Tai ne skolinys iš svetimųjų ar atsitiktinis pasireiškimas, o pastovus Kūrėjo jai suteikto būdo ir 600 metų krikščioniško tikėjimo paveldėjimas.

Lietuva visuomet buvo geros valios bei ramybės dvasios tauta. Tokia ji išliko net sunkiausiose išmėginimo valandose. Džiaugiamės, kad šiuo metu geros valios bei ramybės dvasia labai pastebimai ima reikštis net pačios mūsų tautos viršūnėse, kur visada esti daug išmėginimų-sunkumų.

Šiandien, brangių Kalėdų ir artėjančių Naujų metų proga, nuoširdžiausiai visus sveikinu ir linkiu, kad geros valios bei ramybės palaima visuomet pasireikštų mūsų tautos gyvenime: visuose jos sluoksniuose, mūsų šeimose, mūsų širdyse. Tevienija ji mūsų pastangas dvasiniam bei tautiniam atsinaujinimui ir teveda į naujus, dar ryškesnius laimėjimus naujuose 1989-tuose metuose!

NORITE PAKEISTI JŪSŲ NUOSAVYBĖS ĮVERTINIMĄ?

Jūs dar turite laiko paduoti prašymą dėl jūsų 1988 m. nuosavybės įvertinimo, jeigu jūs galvojate, kad jūsų namas arba verslo nuosavybė buvo neteisingai įvertinta. Šis įvertinimas yra svarbus, nes jis nustatys jūsų nuosavybės mokesčius 1989 metams. Nuosavybės nustatyta vertė yra dauginama iš miesto ir mokyklos "mill rates", tam kad nustatyti jūsų nuosavybės mokesčius.

Notice of Property Valuation buvo išsiųstos tiems savininkams, kurių nuosavybės vertė pasikeitė nuo praeitų metų. Open House informacijos susirinkimai vyko jūsų gyvenamajame rajone ir jūs turėjote galimybę užduoti klausimus bei išsiaiškinti klaidas.

Assessment Roll buvo nusiųstas į jūsų miesto valdybą 1988 m. gruodžio 20 d. Jūs galite peržiūrėti šį "Roll" jūsų miesto valdybos įstaigoje normaliomis darbo valandomis. Jeigu jūs galvojate, kad jūsų nuosavybė buvo neteisingai įvertinta ir jūs dar neužregistravote savo prašymo, jūs dar turite laiko iki 1989 m. sausio 10 d. pristatyti prašymą į Assessment Review Board. ***Prisiminkite, jeigu jūs ir negavote Notice of Property Valuation, jūs vistiek turite teisę paduoti prašymą.***

Prašymų pristatymo paskutinė diena — 1989 m. sausio 10 d.

Assessment Review Board yra nepriklausoma komisija, pavaldi Ontario Teisingumo Ministerijai. Šios komisijos tikslas yra suteikti jums dar vieną galimybę dėl nuosavybės įvertinimo pakeitimo, jeigu jūs galvojate, kad jūsų įvertinimas neatitinka panašios nuosavybės jūsų gyvenvietėje. Ši Review Board yra paprastesnė ir lengviau prieinama, negu teismas. Jūs galite atstovauti savo bylą asmeniškai, galite turėti advokatą arba draugą ar giminę, kuris jus atstovautų.

Paduoti prašymams jūs galite naudoti Notice of Appeal formas, kurios gaunamos iš Assessment Review Board, Regional Assessment Office arba iš jūsų miesto valdybos įstaigos. Jūs taip pat galite naudoti Notice of Property Valuation antrą pusę arba jūs galite rašyti laišką, nurodant nuosavybės adresą ir "roll number", kartu su prašymo priežastimis. Prašymai turi būti siunčiami į Regional Registrar, Assessment Review Board žemiau nurodytu adresu.

Jeigu jūs padavėte prašymą dėl praeito įvertinimo, jums reikės duoti prašymą į Assessment Review Board kiekvienais metais tokiu atveju, jeigu jūsų prašymas dar nebuvo išspręstas arba jeigu jūsų 1989 m. Notice of Property Valuation neatspindi paskutinio komisijos nutarimo.

Kai kuriose Ontario provincijos vietose jūs galite reikalauti dvikalbės (anglų/prancūzų) Appeal Board. Prašome nurodyti užpildant prašymą, jeigu jums reikalingos šios paslaugos.

Ontario Ministry of Revenue

Regional Registrar
ASSESSMENT REVIEW BOARD
MINISTRY OF THE ATTORNEY GENERAL
80 Bloor St. W., Ste 701
Toronto, Ontario M5S 1L9

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

DVYLIKA MOKYKLŲ

Vienuoliktąją mokyklą Alytaus gyventojams atidavė Jono Petrošausko statybininkų brigada. Šiuo pastatu pradedama naujojo Panemunės mikrorajono statyba. Ta pati J. Petrošausko brigada dvyliktąją vidurinę Alytaus mokyklą stato naujajame Likiškėlių mikrorajone.

DR. V. KUDIRKOS DIENA

Dr. Vinco Kudirkos 130 metų gimimo ir "Varpo" šimtmečio pažymėjimus pradėjo Lietuvos žurnalistų sąjunga 1988 m. lapkričio 25 d. Jos sekretoriatas pakvietė visų redakcijų, televizijos, radijo, spaudos agentūrų ir leidyklų žurnalistus tą dieną atvykti į dr. V. Kudirkos gimtąją sodybą Paežeriuose, Vilkaviškio rajone. Ten jų laukė išlikusi klėtelė, kurioje įsteigtą muziejų saugo žilagalvis 83 metų amžiaus mokytojas Stasys Ankevičius. Tarp įvairių rodinių, po daiktelį sutelktų iš visos Lietuvos, yra ir dr. V. Kudirkos smuikas, panaudotas Tautos himno melodijai kurti. Įspūdingai skambėjo prie klėtelės sugiedotas valstybinis Lietuvos himnas, S. Ankevičiui grojant senuoju dr. V. Kudirkos smuiku. Minėjimo dalyviai iš Paežerių nuvyko į Kudirkos Naumiestį gėlėmis papuošti dr. V. Kudirkos kapo ir jo atminimui 1934 m. pastatyto paminklo, kurį sukūrė skulptorius V. Grybas. Paminklas išliko, bet teko papildyti gerokai ištuštėjusį muziejų Dr. V. Kudirkos vidurinėje mokykloje. Iš muziejaus buvo dingę dr. V. Kudirkos grožiniai kūriniai ir straipsniai. Liko tik 1976 m. išleistas jo eilėraščių rinkinys "Laisvos valandos". Muziejun vėl grįžo devyniolika metų saugotas linis rankšluostis su įaustu Lietuvos himno tekstu ir taip pat teises atgavusi trispalvė vėliava.

VAKARAS ŠAKIUOSE

Dr. V. Kudirkos dieną užbaigė jam skirtas vakaras Šakių kultūros namuose. Apie jo gyvenimą ir kūrybą kalbėjo: Vilniaus universiteto docentas B. Raguotis, Vilkaviškio rajono laikraščio "Pergalė" skyriaus vedėja B. Pavlovienė, dr. V. Kudirkos brolio Motiejaus vaikaitė mokytoja Z. Lenkutytė, Kudirkos Naumiesčio vidurinės mokyklos muziejaus vadovė N. Manikienė, Šakių rajono laikraščio "Draugas" atsakingasis sekr. J. Bakšas, Šakių rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja A. Kasperavičienė. Dr. V. Kudirkos publicistinių kūrinių kompoziciją atliko darbą pradedantis Kapsuko (Marijampolės) dramos teatras, vadovaujamas rež. G. Sederavičiaus. Skambėjo liaudies dainos, kurias dr. V. Kudirka surinko gimtosiose apylinkėse. Buvo surengta dr. V. Kudirkai skirtų knygženklių paroda. Pluoštą įdomių minčių pažeria minėjimą "Tiesos" 1988 m. lapkričio 27 d. laidoje aprašiusi Milda Augulytė: "Kartu su Lietuvos atgimimu į mūsų gyvenimą grįžta daug žmonių vardų, istorinių įvykių, grįžta ir didysis varpininkas V. Kudirka, tardamas: 'Kelkite, kelkite, kelkite!' Vėl bunda V. Kudirkos idealai. Matydama ir jausdama šitą dvasinį pakilimą, negalėjau atsikratyti įkyrios minties: o kur buvome anksčiau? Varpas jau šimtą metų gaudžia. Kodėl mes jo negirdėjome, o gal vaizdavomės negirdį? Kodėl ilgus metus žiūrėjome ir nematėme, kalbėjome ir negalėjome ištarti nei V. Kudirkos vardo, nei jo 'Tautiškos giesmės' posmo? Ir tik vartant Žurnalistų sąjungos išleistą faksimilinį 'Varpo' pirmąjį numerį, klausantis kapsukiečių aktorių skaitomų ištraukų iš V. Kudirkos publicistikos, toptelėjo: o gal V. Kudirka per daug aktualus, kad jo kūriniai stagnacijos metais būtų populiarinami, o jo gyvenimo pavyzdys — per didelis akibrokštas 'trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto' garbintojams, seniai spjovusiems į bet kokius idealus . . ."

SUSITIKO TREMTINIAI

Kaune buvo įsteigtas respublikinis klubas "Tremtinys", vadovaujamas gydytojo Audriaus Butkevičiaus. Jo skyriai plinta ir kitose Lietuvos vietovėse. Atsakingasis sekr. J. Banevičius, aptardamas veiklos tikslus, pabrėžia: "Klubas sieks, kad palikusių Lietuvą mūsų tėvynainių istorija neliktų balta dėme, ir stengsis, kad ateinančios kartos kuo daugiau sužinotų apie jų vargus ir beprasmiškas mirtis bei tų nekaltų tremtinių skriaudėjus ir budelius..." Pagrindinis dėmesys tenka Sibiro tremtiniams. Jie pirmą kartą plačiu mastu susitiko Kauno sporto halėje 1988 m. spalio 29 d. Patirtas kančias liudijo prie pakylos plevenanti Atminimo ugnis, už jos užtiestas juodas audeklas su trispalve vėliava, kuri tremtiniams buvo tapusi kelrode žvaigžde. Plakatų užrašai skelbė kalinimo vietas – "Vorkuta", "Permė", "Krasnojarskas", "Kazachstanas", "Igarka", "Irkutskas", "Bykovas", "Jelovka", "Gorochovas"... Mykolas Sakavičius, "Komjaunimo tiesoje" paskelbęs jautrų tremtinių susitikimo aprašymą, klausia: "Kiek gyvulinių vagonų reikėjo vien tokiam žmonių skaičiui sutalpinti, o juk tai maža likimo seserų bei brolių dalis. Kiek mūsų yra iš viso?" Sugiedojus Tautos himną, žodį tarė "Tremtinio" klubo pirm. A. Butkevičius. Aktoriai deklamavo Bernardo Brazdžionio, Algirdo Verbos eilėraščius, tremtiniai – savo posmus. Tada Ąžuolyno taku visi nužygiavo į Šv. Antano bažnyčią, kur buvo atnašaujamos tremtiniams skirtos Mišios. Jomis pabrėžta daugelio tremtinių mintis, kad jiems Sibire padėjo nepalūžti ir gyvais išlikti Dievas. Tokiai minčiai pritaria ir rašinio autorius M. Sakavičius: "Ir mano krašto tremtiniai, po 26 parų kelionės išlaipinti ant pliko Angaros kranto, užgiedojo 'Aleliuja'. Atstumti Lietuvos valdžios, nesvetingai sutikti vietinės, į ką jie daugiau galėjo kreiptis, jei ne į Dievą?..."

V. Kst.

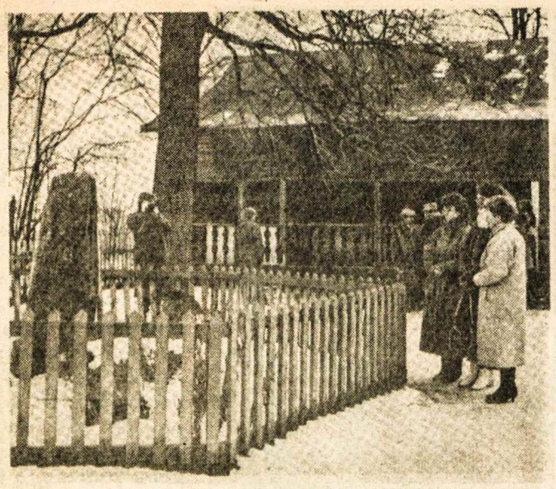

Senoji dr. Vinco Kudirkos gimtosios sodybos klėtelė Paežeriuose, Vilkaviškio rajone. Klėtelėje įsteigtą muziejų prižiūri 83 metų amžiaus mokytojas Stasys Ankevičius. Kairėje – jis groja Lietuvos himną dr.V. Kudirkos smuiku, dešinėje – bendras senosios klėtelės vaizdas, paminklinis akmuo darželyje **Nuotr. Valentino Olševskio**

Hamiltono lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubas "Giedraitis"

maloniai kviečia visus į

25 metų

SUKAKTUVINĮ BANKETĄ

sausio 28, šeštadienį, Jaunimo centro salėje.

Pradžia 18.30 v.v.

Prieš vakarienę meninę programą atliks Klivlando vyrų oktetas. *Šokiams gros "Beny Ferry" orkestras. Veiks baras. Banketo pranešėja – L. Stungevičienė.*

Bilietai parduodami iš anksto sekmadieniais po pamaldų Jaunimo centre. Kaina – $15 asmeniui, įskaitant šiltą vakarienę ir vyną.

Valdyba

Hamilton, Ontario

HAMILTONO LIETUVIŲ PENSININKŲ klubo mėnesiniame susirinkime gruodžio 1 d. buvo išrinkta nauja klubo valdyba. Ją, pasiskirsčiusių pareigomis, sudarė: pirm. Kazys Mikšys, vicepirm. Aleksas Mikalauskas, sekr. Antanas Mingėla, ižd. Leonas Klevas, ekskursijų vadovai – Petras Navickas ir Stasys Aleksas, klubo turto globėjas – Juozas Bajoraitis, kultūrinių reikalų vadovas – Balys Pakalniškis, parengimų vadovė – Anelė Mačiulaitienė, ligonių lankytojos – Danutė Žemaitienė ir Elena Bilevičienė.

Revizijos komisiją sudaro: Dara Jankūnienė, Antanas Gaškūnas ir Vytautas Beniušis. Klubo valdyba posėdyje nutarė ruošti tradicinį Kalėdų ir Naujų metų pobūvį 1989 m. sausio 5 d. 2 v.p.p. Jaunimo centre. Bus karšti pietūs su vynu. Programą atliks klubo dienos vienetas. Bilietų kaina – nariams $4, svečiams $6. Bilietai gaunami pas B. Pakalniškį ir P. Navicką. **A. M.**

Klivlando vyrų oktetas atliks meninę programą žūklautojų ir medžiotojų klubo "Giedraitis" sukaktuviniame bankete Hamiltone 1989 m. sausio 28 d. Jaunimo centre. Nuotraukoje pirmoje eilėje iš kairės: M. Aukštuolis, R. Zylė, sol. I. Grigaliūnaitė, vadovas – R. Kavaliauskas, A. Gylys; antroje eilėje: P. Nasvytis, R. Butkus, okteto pirm. – V. Žiedonis, G. Motiejūnas ir M. Motiejūnas

Nori statyti daugiakultūrį centrą

"The Recorder and Times" laikraštis Gananoque miestelyje lapkričio 5 d. rašė, kad pusiau išėjęs pensijon statybininkas siūlo statyti daugiakultūrį centrą, turintį senelių namus ir viešbučius 70 akrų plote, 1 km į rytus nuo Gananoque.

Maždaug už 50 milijonų dolerių būtų pastatyta apie 100 vienaaukščių namų, muziejus, paveikslų galerija, klubas, mankštos salė, teniso aikštė, teatras ir mokykla skatinti Kanados etninių grupių kultūrinį pasireškimą.

Petras Regina, 67 m. amžiaus, buvęs statybininkas, dabar Š. Amerikos lietuvių tautodailės instituto direktorius, privataus muziejaus galerija "Nemunas" savininkas, sako, kad parkas būtų panašus į "Upper Canada Village", tik su skirtinga persepktyva. Čia atsispindėtų įvairių tautybių savybės ir būtų daugiakultūrės Kanados mozaikos dalis. Jis norįs paskirti kampelį įamžinti komunizmo aukoms Baltijos šalyse.

Gyventojai galėtų arba pirkti, arba išsinuomoti tuos vienaaukščius namus. Jie galėtų būti statomi pagal pirkėjų poreikius, turėtų apie 1200 kv pėdų ir kainuotų apie $80.000.

Jo įsigytas 1984 m. 70 akrų sklypas yra tarp 1000 Islands Parkway ir 401 greitkelio, kita žemė yra kaimo nuosavybė. P. Regina galvoja, kad pirkėjai atvyktų iš Ontario provincijos ir iš didžiųjų Kanados bei Amerikos miestų. Jis sako, kad nesiekiąs tapti milijonieriumi, o tik palikti įrodymą, ką gali pasiekti vienas pasiryžęs žmogus. **G.Bijūnienė**

Ottawa, Ontario

DIENRAŠTIS "THE OTTAWA CITIZEN" 1988.XII.17 išspausdino kun. R. G. MacNeil straipsnį apie Lietuvą: "K. Bendrija Lietuvoje išliko net ir persekiojimo metais". Joje autorius aprašo Vilniaus katedros grąžinimą tikintiesiems, iškilmingas pamaldas prie jos durų, kuriose dalyvavo 20.000 tikinčiųjų. Mini kardinolo paskyrimą, Lietuvos pavergimą, jos okupacijas, sibirinius trėmimus ir dabartinę būklę tikinčiųjų, kurių esą 66%. Esą išeivijos lietuviai, 1987 m. minėję 600 metų krikšto sukaktį, jau tada reikalavo katedros grąžinimo. Šiuo metu jie remia lietuvių pastangas laimėti Lietuvoje politinę, kultūrinę ir ekonominę autonomiją. Otavos lietuvių katalikų sielovada esą rūpinasi kun. V. Skilandžiūnas. **Kor.**

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Pot Pourri

įvairių virtuvės prekių ir dovanų parduotuvė

Center Mall, 1227 Barton St. E.

Hamilton, Ont. L8H 2V4. *10% nuolaida*

Tel. (416) 545-9488 *įteikiant "TŽ" skelbimą.*

Savininkė: Birutė Kvedarienė

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 28 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	3%	asmenines paskolas	13.5%
santaupas	6.5%	nekiln. turto pask. 1 m.	11.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	6%	nekil.turto pask. 3 m..	12.5%
90 dienų indėlius	9%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų*	
1 m. term. indėlius	10.25%	*apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	9.75%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	10.5%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)	8%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	10.25%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	10.5%	*drauda iki $25.000.*	

AUDRA Travel CORPORATION

REMKIME LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ

Lietuvių viltys, sunkiais tylos ir skausmo laikais baimės ir nepasitikėjimo tramdytos, pagaliau išsiliejo kaip nesuvaldomai veržlus, apsivalymo nuo slogios praeities ir tikėjimo Lietuvos ateitimi srautas, pasivadinęs ***LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIU.*** Išsaugoti ateinančiom kartom Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, kalbą bei gamtą – *yra kiekvieno lietuvio pareiga.*

Kiekvienas iš Jūsų galite palaikyti lietuvių viltis paremdami

PERSITVARKYMO–ATGIMIMO SĄJŪDĮ.

Nuo š.m. lapkričio 1 dienos visiems išeivijos lietuviams nuo mokesčio, kurį Jūs paprastai mokate už bet kokio pobūdžio kelionę ***AUDRA travel*** kelionių biure, 2.5% bus skiriama

LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIUI REMTI.

1989 m. pabaigoje, ataskaitiniame keliautojų susitikime, pinigai kartu su rėmėjų sąrašu bus įteikti ***Lietuvos sąjūdžio atstovams.***

Tad, LIETUVIAI, užsakydami keliones lietuviškame AUDRA travel kelionių biure, remsite LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ.

Skambinkite: tel. **(416) 769-2500, TELEX: 06-967812**
FAX: (416) 763-6279
Rašykite: **2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7**
Darbo valandos: nuo pirmadienio iki trečiadienio 9.30 – 19.00 ketvirtadienį, penktadienį 9.30 – 21.00, šeštadienį 11.00 – 17.00
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos valdyba 1989 m. sausio 22 d. Tautiniuose lietuvių namuose Čikagoje surengs lietuvio mokytojo pagerbimą. Organizatoriai primena, kad lietuvis mokytojas yra tapęs kertiniu lietuviškumo akmeniu Lietuvos nepriklausomybės ir okupacijų metais. Tokiu jis liko ir išeivijoje, lituanistiniam švietimui skirdamas poilsiui nuo savo tiesioginio darbo gaunamus šeštadienius.

VLIKo 1988 m. seimas įvyko Bostone lapkričio 11-13 d.d. Seimą surengė ten sudarytas specialus komitetas, vadovaujamas dr. Algirdo Budreckio. Seimui kasmet pasirenkama kita lietuvių kolonija, kad su VLIKo veikla geriau galėtų susipažinti plačiai išsisklaidę lietuviai. Jis dabar pradedamas tradicine vakarone, kurioje VLIKo vadovai atsakinėja į jos dalyvių klausimus. Bostono seimui skirtoje vakaronėje pagrindinis dėmesys teko paskutiniems įvykiams Lietuvoje. Netgi kilo klausimas, kaip elgtųsi VLIKas, jeigu lietuvių tauta valdžion išrinktų komunistų partiją? VLIKo valdybos pirm. dr. K. Bobelis priminė vakaronės dalyviams, kad VLIKas nėra linkęs diktuoti tautai. Jeigu lietuvių tauta, pašalinusi iš Lietuvos sovietų kariuomenę ir miliciją, demokratiškais rinkimais valdžią atiduotų komunistų partijai, VLIKas save laikytų atlikusiu turėtas pareigas. Oficialūs seimo posėdžiai buvo pradėti lapkričio 12 d. Juose dalyvavo trisdešimt šeši VLIKui priklausančių grupių atstovai ir apie 70 jo veikla susidomėjusių svečių.

VLIKą vis dar sudaro penkiolika jam priklausančių politinių grupių: Lietuvių fronto bičiuliai (LFB), Lietuvos krikščionių darbininkų sąjunga (LKDaS), Lietuvos krikščionių demokratų sąjunga (LKDS), Lietuvių rezistencinė santarvė (LRS), Lietuvių tautinis sąjūdis (LTS), Lietuvių vienybės sąjūdis (LVS), Lietuvos atgimimo sąjūdis (LAS), Lietuvos darbo federacija (LDF), Lietuvos laisvės kovotojų sąjunga (LLKS), Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP), Lietuvos ūkininkų partija (LŪP), Lietuvos ūkininkų sąjunga (LŪS), Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjunga (LVLS), Mažosios Lietuvos rezistencinis sąjūdis (MLRS), Rytų Lietuvos rezistencinis sąjūdis (RLRS). Veiklos pranešimus padarė: VLIKo tarybos pirm. D. Kojelytė, valdybos pirm. dr. K. Bobelis, Tautos fondo tarybos pirm. J. Valaitis ir D. Britanijos lietuvių sąjungai atstovavęs Z. Juras. Dr. K. Bobelis, J. Giedraitis ir dr. J. A. Stiklorius kalbėjo tema "Padėtis okupuotoje Lietuvoje ir atgarsiai V. Europoje". Meninę programą seimo pokylyje atliko velionies kompoz. Juliaus Gaidelio įsteigtas ir vadovautas Bostono vyrų sekstetas, kuriam dabar vadovauja Daiva Matulionytė-Pereira. Sekmadienio Mišias seimo dalyviams atnašavo ir jiems skirtą pamokslą sakė Šv. Petro parapijos klebonas kun. Albertas Kontautas.

Brazilija

Sao Paulo mieste įsteigta Lietuvos premija paskiriama vietinėje brazilų spaudoje paskelbtų rašinių autoriams, atskleidusiems dabartinę Lietuvos būklę, jos laisvės siekius. Pirmoji tokia premija buvo paskirta kun. Pranui Gavėnui, SDB, antroji — Kuritibos arkiv. Domui Pedrui Fedaltui. Trečiuoju laureatu šiemet tapo Henrikas Lošinskas Alves už rašinius portugališkame "Mūsų Lietuvos" priede. Premija nėra didelė — tik 50.000 kruzeirų. Didesnį svorį turi jos simbolinė reikšmė. Pirmajam trijų Lietuvos premijų ciklui vadovavo inž. Gražvydas Bačelis, o antrajam ciklui sutiko vadovauti advokatas Algirdas Sliesoraitis.

Australija

Adelaidės lietuvių pensininkų klubas atšventė savo veiklos penkmetį 1988 m. spalio 30 d. Į surengtus klubo pietus atvyko 230 narių ir svečių. Klubą sveikino ALB ir lietuvių organizacijų atstovai. Adelaidės lietuvių pensininkų klubas įsteigtas 1983 m. spalio 27 d. Tada Adelaidėje jau buvo pradėjęs didėti lietuvių pensininkų skaičius. Pirmąją valdybą sudarė trys pareigūnai — pirm. K. Kaminskas, sekr. G. Straukienė ir ižd. I. Taunys. Klubas leido laikraštėlį "Lazda", kuris vėliau buvo pavadintas "Bičiuliu". Iš valdžios buvo gauta $2.000 pašalpa įsigyti kopijavimo mašinai, klubą įregistravus valdžios įstaigose. Naujon valdybon dabar išrinkti penki klubo nariai — J. Bočiulis, A. Jakaitienė, A. Mačiukas, M. Pareigis ir K. Pauliukėnas.

Australijos lietuviai laukia Vakarus pasiekusio sąžinės kalinio kun. Alfonso Svarinsko. Australijon jis atskris 1989 m. vasario 10 d. pravesti gavėnios rekolekcijų pagrindinėse lietuvių kolonijose — Geelonge, Melburne, Perthe, Adelaidėje, Hobarte, Sydnėjuje. Vasario 16 minėjime Melburne vasario 19 d. kun. A. Svarinskas skaitys paskaitą, pakviestas ALB apylinkės valdybos pirm. inž. Kęstučio Lyniko. Svečias V. Vokietijon grįš kovo 30 d.

Britanija

Savaitgalinė Londono lietuvių Maironio mokyklėlė savo veiklos planus aptarė mokytojų posėdyje 1988 m. lapkričio 5 d. Padidėjus mokinių skaičiui, nutarta jaunųjų grupę padalinti į dvi klases — pirmąją ir antrąją. Aptarti ir finansiniai mokyklėlės reikalai. Mokytoja dirbanti aktorė Živilė Šlekytė-Stanton įsipareigojo parašyti ir paruošti vaidinimėlį kalėdinės mokinių eglutės programai, susitikimui su Kalėdų seneliu. Maironio mokyklėlei reikia didelio formato Lietuvos žemėlapio. Jis būtų geriausia kalėdinė dovana mokyklėlei.

Baltietės moterys Londone kasmet surengia bazaru vadinamą kalėdinę mugę. Šiemetinė įvyko gruodžio 3, šeštadienį, Latvių namuose. Lietuvėms šiame renginyje jau daug metų atstovauja labdaros draugija "Dainava", remianti vargan patekusius tautiečius, Vasario 16 gimnaziją, tautinius bei kultūrinius Britanijos lietuvių reikalus. Dainavietės vėl kvietė tautiečius ateiti joms į talką lietuvišką stalą papuošiančiais tautodailės dirbiniais bei audiniais, loterijai skirtais laimikiais.

Vokietija

Vasario 16 gimnazijoje 1988 m. spalio 23, sekmadienį, lankėsi trys svečiai — vysk. Paulius Baltakis, OFM, kun. Alfonsas Svarinskas ir Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius kun. Antanas Bunga. Jausmingą žodį tarė kun. A. Svarinskas, atvežęs iš vietinių mokinių Telšių katedroje gautą Lietuvos vėliavą, kurią jie prašė nuvežti Vasario 16 gimnazijon. Ten ji dabar buvo iškelta, visiems giedant Tautos himną. Tada visi susirinko Hiutenfelde katalikų bažnytėlėje sekmadienio pamaldoms. Mišias vysk. P. Baltakis, OFM, koncelebravo su kun. A. Svarinsku, kun. A. Bunga, kun. E. Putrimu ir kun. dr. K. Gulbinu. Į pietus įsijungė svečiai iš Lietuvos, Punsko, Hiutenfeldo katalikų parapijos vadovai. Gimnazijos direktorius A. Šmitas priminė, kad vysk. P. Baltakis, OFM, čia lankėsi prieš trejetą metų, kai buvo šventinamas kertinis berniukų bendrabučio akmuo. Vysk. P. Baltakį, OFM, sveikino evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys, VLB Schwetzingeno apylinkės valdybos pirm. J. Vitkus, VLB krašto valdybos pirm. inž. J. Sabas. Pastarasis priminė tris V. Vokietijoje mirusius veiklius lietuvius — a.a. kun. A. Bernatonį, a.a. kun. B. Liubiną ir a.a. J. Glemžą. Kvietė vysk. P. Baltakį, OFM, 1989 m. birželio mėnesį į atnaujintos senosios pilies pašventinimą ir į Europos lietuvių dienas.

Lenkija

Vroclavo LKVD skyriaus narių susirinkime vėlyvą 1987 m. rudenį išrinktą valdybą sudarė: pirm. Kazimieras Černeckis, vicepirm. Ilijona Ignatavičienė, sekr. Zigmas Kisielius, ižd. Jonas Kašauskas ir narė Danutė Gorčica.

Varšuvos lietuviai 1987 m. lapkričio mėnesį atšventė Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos savo skyriaus trisdešimtmetį. Kultūrinės veiklos apžvalgą padarė skyriaus pirm. Kristina Kraužlienė. Tylos minute buvo pagerbti mirusieji skyriaus nariai. Sukakties šventėn atvykęs LVKD centro komiteto pirm. Juozas Bliūdžius garbės raštus įteikė skyriaus veikėjams — dr. Mykolui Kmitai, Leonardui Jonuškai, dr. Broniui Makauskui, Rimui Vainai, dr. Sigitui Kraužliui, Stasei Krakauskaitei, Antanui Venslauskui ir Kristinai Kraužlienei. Gruodžio mėnesį LVKD Varšuvos skyrius surengė tradicines Kūčias su Kalėdų seneliu. Vaikai suvaidino K. Kubilinsko "Katinėlį ir gaidelį".

Žinios iš Lietuvos

Sąjūdžio informaciniame biuletenyje "Atgimimas" 1988 m. 8 nr. rašoma, kad Sąjūdžio seimo tarybos atstovai svečio teisėmis pirmą kartą dalyvavo Lietuvos aukščiausiosios tarybos dešimtoje sesijoje. Šie atstovai pasakė ir kalbas.

Justinas Marcinkevičius kėlė lietuvių kalbos klausimą. Sesijoje buvę apsvarstyti svarbūs ūkiniai bei ekonominiai reikalai, bet svarbiausias klausimas Lietuvoje, nesulyginamas su kitais, yra tautos pagrindinis kūrinys – jos kalba. "Kalbame apie savo dvasios ir minties namus, norime apgaubti juos globa ir rūpesčiu, pasiryžę įstatymu sutvirtinti tų namų pamatus, nušveisti langus ir užlopyti gerokai apirusį stogą.

Toliau jis priminė, kad pokario metais susidariusi paradoksali situacija. Sparčiai vystėsi lietuvių kalbos mokslas. Vilnius tapo baltistikos centru. Buvo leidžiamas Didysis lietuvių kalbos žodynas, skelbiami tarmių, gramatikos ir žodyno tyrinėjimai, normalinama literatūrinė kalba. Tai esą kuo pasidžiaugti ir pasigėrėti. Tačiau tuo pačiu metu lietuvių kalba buvo vejama iš valstybinio ir partinio gyvenimo.

Katastrofiškai ji nykusi ministerijų, žinybų, gamyklų dokumentacijoje, susirašinėjime, transporto, sveikatos ir kitose aptarnavimo srityse. Ne vienas skundėsi, kad savajame krašte esą sunku susikalbėti gimtąja kalba. Todėl nedelsiant turėtų būti lietuvių kalbai sugrąžintos jai priklausančios teisės. Šioje sesijoje Aukščiausioji taryba paskelbė lietuvių kalbą valstybine kalba.

Kazimieras Motieka ragino pasisakyti prieš Sovietų Sąjungos konstitucijos pakeitimus, kurie varžo respublikų teises. Nuo sovietinės valdžios įsigalėjimo Lietuva neturėjusi ir neturinti sovietų konstitucijoje skelbto nei suvereniteto, nei valstybingumo. Devynioliktame visasąjunginiame partijos suvažiavime buvo aiškiai pasisakyta prieš centralizaciją. O dabar su pataisomis norima dar labiau esamą centralizaciją sustiprinti.

Ir toliau respublikoms bus primesti visi nutarimai iš Maskvos. Pvz. Lietuva pagamina 12 kartų daugiau mėsos nei jos leidžiama palikti respublikos piliečiams. Jis priminė akademiko Eduardo Vilko žodžius, pasakytus Maskvos prižiūrėtojams: "Ekonominis mechanizmas prasideda nuo savarankiškumo, o jūs norite priversti mus daryti tai, ko mes daryti nenorime. Ir nenorite, kad mes parodytume, kaip sugebame tai daryti". Pasak kalbėtojo, neabejotina, kad TSRS konstitucijos papildymai ir pakeitimai siekia visiškai įteisinti sąjunginės respublikos beteisiškumą. Siūlo sesijai svarstyti Lietuvos konstitucijos projektą. Ragina deputatus būti įžvalgiais ir ryžtingais, siūlo pasinaudoti teise keisti ar papildyti Lietuvos TSR konstituciją.

Prof. Vytautas Landsbergis pabrėžė, kad TSRS konstitucijos papildymo ir naujosios Lietuvos TSR konstitucijos redakcijos svarstymas esąs svarbus ir lemtingas istorijos momentas. Sesijos deputatai turį jausti žmonių pagrindinius troškimus ir atitinkamai pasielgti. Tas troškimas reiškiasi respublikos savarankiškumo ir jos suverenumo sąvokomis. Paveldėta realybė iš stalinizmo ir stagnacijos laikotarpio yra pasityčiojimas iš respublikos savarankiškumo ir suvereniteto. Sąjunga esanti ne priejunga ir ne pajunga, o sąjunga. Nereikia prašyti, kas yra mūsų. Prašymas sudaro įspūdį, kad kas nors kitas už Lietuvos ribų galįs jai ką nors teisėtai leisti ar neleisti: "Mūsų teisė yra būti šioje žemėje, dirbti ją taip, kaip patys išmanome, statyti ar nestatyti jose įmones, gaminti jose tai, ką patys nutarsime gaminti. Šios teisės nedera nei nužemintai prašyti, nebūtina ir nepaprastai iškilmingai skelbti, o būtina – ramiai, rimtai, oriai jau šioje sesijoje pasakyti: tokia yra mūsų teisė".

Lietuvos aukščiausioji taryba nesiryžo svarstyti Sąjūdžio ir kai kurių deputatų siūlymus priimti elementarias, kaip "Atgimimas" informuoja, Lietuvos suverenumo sąlygas užtikrinančias įstatymines garantijas.

Ryšium su tokiu tarybos pasielgimu lapkričio 18-sios vakarą buvo susirinkusi minia Gedimino aikštėje su transparantais ir šūkiais, smerkiančiais Aukščiausiąją tarybą. Šiame mitinge kalbėjo Sąjūdžio vadovaujantys asmenys. "Buvome šioje aikštėje mūsų susitelkimo, džiaugsmo valandą, buvome kartu Vingio parke, kitose Lietuvos aikštėse džiaugsmo ir pakilimo valandomis. Dabar būkime kartu ir mūsų rūpesčio valandą, būkime visada kartu! Rūpestis neturi pavirsti liūdesiu, nusiminimu. Tegu tai grūdina mūsų valią, grūdina mūsų širdis", — drąsino **V. Landsbergis.** "Nėra to blogo, kuris neišeitų į gerą" — kalbėjo **V. Tomkus, —** "mes per anksti patikėjome kai kuriais "persitvarkiusiais " draugais. Jie šaukia, kad socializmui iškilo grėsmė. Iš tikrųjų – tai grėsmė jų kėdėms". Buvo reikalauta atšaukti iš pareigų V. Astrauską, J. Gurecką ir L. Šepetį. **Z. Vaišvila** ypač pasisakė prieš partijos sekretorių Šepetį, pirmininkavusį sesijai. Jis demagogiškai atmetęs ir nepateikęs balsavimui iškeltų klausimų. **R. Ozolas** teigė, kad Lietuvos konstitucijos svarstymas bus tęsiamas. Laukią daug darbų, teksią eiti ilgą ir sunkų demokratizavimo kelią. Reikėsią rinkti naujus tarybos deputatus. Nesvarbu kaip, bet Tėvynės istorijos kūrimo vyksmas būsiąs tęsiamas. **V. Landsbergis** mitingo pabaigoje priminė Vinco Kudirkos "Varpą", žadinusį visą Lietuvą. "Pagalvokime, kaip tie žmonės dirbo ir kaip jie tikėjo. Tegu ir mus tai įkvepia".

Vilniaus radijo pranešimu, Kūčių vakarą, atsiliepiant į Sąjūdžio seimo tarybos kreipimąsi į visą Lietuvą, buvo uždegta tūkstančiai žvakių vieningai pasisakant už Lietuvos valstybingumą. Tai buvo, pasak radijo pranešėjo, visos Lietuvos šeimų referendumas. Žvakių šviesa simbolizavo viltį ir ryžtą siekti savarankiško gyvenimo, o taip pat ir tikėjimą, kad lietuvių tauta atgaus savo šventas teises. Pirmą kartą 10 v.v. per Lietuvos televiziją ir radiją buvo transliuojamos Piemenėlių Mišios iš Aušros Vartų šventovės Vilniuje. Visa dvasiškai atgimstanti tauta šventė Kristaus gimimo šventę, kuri, pasak pranešėjo, niekad nebuvo pasitraukusi iš Lietuvos žmonių tarpo. **J.A.**

Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių ansamblis, atlikęs programą 1988 m. lapkričio 26 d. Jugendheime vokiečių visuomenei. Ansambliui vadovauja ŽIVILĖ GRODBERGIENĖ

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Lietuvių jaunimo suvažiavimas

Dalyvavo apie 40 asmenų • Kalbėjo kun. A. Svarinskas, dr. K. Prunskienė iš Lietuvos, kun. A. Urdzė ir kiti • Koncertavo Australijos "Svajonių aidai"

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjunga 1988 m. gruodžio 2-4 d.d. Vasario 16 gimnazijos patalpose suruošė jaunimo suvažiavimą ir politinį seminarą. Suvažiavo per 40 dalyvių, kurių tarpe buvo ir Vasario 16 gimnazijos mokinių. Dalyvavo jaunimo iš JAV, Australijos "Svajonių aidų" ansamblio nariai, kurie atliko koncertą. Aplamai, dalyvių buvo iš visų kraštų. Suvažiavimo bei seminaro tikslas – painformuoti ir padiskutuoti naujausius įvykius Lietuvoje. Paskaitininkų tarpe buvo kun. A. Svarinskas, neseniai paleistas į laisvę, prof. dr. K. Prunskienė, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio tarybos aktyvi narė, besilankanti V. Vokietijoje, kun. A. Urdzė, ką tik grįžęs iš kelionės Baltijos kraštuose, M. Bauer, Tarptautinės Rytų ir Vidurio Europos jaunimo įstaigos referentas. Dalyvavo ir V. Bačkis, Pranzūcijos lietuvių jaunimo sąjungos vicepirmininkas.

Gruodžio 2, penktadienį, 7 v.v. LJS Vokietijos pirm. T. Bartusevičius atidarė politinį seminarą ir pasveikino suvažiavimo dalyvius bei svečius. Buvo aptarti suvažiavimo reikalai, nustatyta darbotvarkė. Po to vyko ilgokai užsiteęs susipažinimo vakaras.

Gruodžio 3, šeštadienį, pirmas kalbėjo kun. A. Svarinskas. Jis palietė partizanų kovas, religinę padėtį okupuotoje Lietuvoje, kovą už žmogaus teises ir aplamai gyvenimą pokario Lietuvoje. Papasakojo iš savo asmeninių pergyvenimų tremtyje ir kalėjimuose, kuriuose praleido 21 metus. Kritiškai vertino dabartinius įvykius Lietuvoje. Kalinio kunigo paskaita visus dalyvius labai sujaudino.

Po paskaitos D. Baliulytė, A. Lepaitė, T. Baublys ir T. Rickevičius padarė pranešimus apie paskutinius įvykius Lietuvoje. Pranešimai paįvairinti vaizdajuostėmis. Buvo galima susidaryti gana pilną vaizdą apie Lietuvos atgimimą.

Pranešimams pasibaigus, seminaro dalyviai pasidalino į du diskusinius būrelius. Iškilo įvairių praktiškų pasiūlymų. Vienas toks – rinkti ir siųsti išeivijoje išleistas knygas. Tuo reikalu susisiekti su "Lituanica" ar kita organizacija Lietuvoje ir įsteigti biblioteką, kad knygomis galėtų pasinaudoti visi žmonės.

Kun. A. Urdzė kalbėjo apie tautinį atgimimą Latvijoje. Jis yra panašus į Lietuvos. Iškėlė Liaudies fronto reikalavimus ir pasiekimus. Tik jis Latvijoje neturi tokio stipraus užnugario, kaip Lietuvos persitvarkymo sąjūdis. Latvijoje susiorganizavo rusai ir kitų tautybių žmonės, kurie turi geresnes sąlygas viešai reikštis.

Kun. A. Urdzė pateikė įdomų projektą. *Prof. Fr. Scholzui vadovaujant, galėtų būti suorganizuoti lietuvių, latvių ir estų kalbų kursai studentams. Tokie kursai 6 savaites vyktų Bonoje ir 4 savaites – atitinkamame Baltijos krašte. Kursus remtų vokiečių valdžia, todėl studentams nesusidarytų didelių išlaidų. Kas norėtų apie kursus daugiau sužinoti, gali kreiptis į Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungą.*

Paskutinė kalbėjo dr. K. Prunskienė. Ji jau ilgesnį laiką vieši V. Vokietijoje. Ji nori užmegzti ryšius su Vokietijos prekybininkais ir eilinėm įstaigom. Norima pasikeisti Lietuvos ir Voketijos mokslininkais, surasti galimybes Lietuvos specialistams praktikuotis vokiečių įmonėse, ištirti vokiečių finansininkų investavimą Lietuvoje. Po pranešimų vyko gyvos diskusijos.

.Vakare įvyko koncertas, kuriame dalyvavo ir aylinkių lietuviai. Programą atliko per pasaulį keliaujantis ir jaunimo veiklą skatinantis Australijos "Svajonių aidų" ansamblis. Koncertas ir jaunimui, ir vyresniems labai patiko. Po koncerto buvo galima numalšinti alkį, atsigaivinti gėrimais ir pasišokti.

Gruodžio 4, sekmadienį, buvo vėl susirinkta ir pakalbėta apie jaunimo tolimesnę veiklą. Atrodo, kad ateitis nėra tokia bloga, kaip kad buvo pranašauta. Jaunimui reikia tokių susibūrimų, kuriuose kalbėtų įdomūs žmonės, vakare žavėtų gera meninė programa.

Suvažiavimas baigtas katalikų pamaldomis, kurių metu pamokslą sakė kun. A. Svarinskas, ir bendrais pietumis. Nuoširdi padėka visiems paskaitininkams, dalyviams, Vasario 16 gimnazijos vadovybei ir visiems prisidėjusiems prie suvažiavimo paruošimo ir pravedimo.

Tomas Bartusevičius,
VLJS pirmininkas

A†A

JONUI VERBICKUI

gyvenusiam Anglijoje ir iškeliavus amžinybėn,

jo brolį STANISLOVĄ ir visą Verbickų šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

E. R. Konteniai *A. F. Pietrantonio*
N. H. Otto *A. Z. Stanaičiai*
I. J. Jokubynai

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712, 694-1013
Namų tel. 762-3502
Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

ENCHANTÉ Inc.
2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 **Fax 769-0586**
Daugiarūšė sistema 110-220 voltų 50–60 Hz
Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams
*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo
Įpakavimo patarnavimas į visus pasaulio kraštus

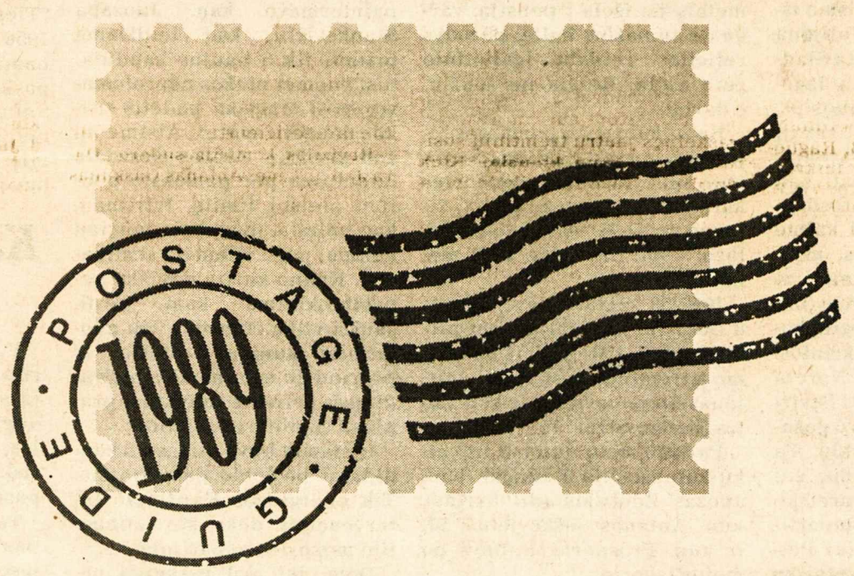

Įsigaliojo nuo 1989 metų sausio 1 dienos

LAIŠKO SIUNTIMAS	ĮPRASTO DYDŽIO		DIDELIO		NEĮPRASTO DYDŽIO	
	Iki 30 gr	Nuo 30 iki 50 gr	Iki 30 gr	Nuo 30 iki 100 gr	Iki 30 gr	Nuo 30 iki 50 gr
KANADOJE	38¢	59¢	48¢	76¢	48¢	59¢
JAV-se	44¢	64¢	54¢	98¢	N/A	N/A
KITUR UŽSIENYJE	Iki 20 gr 76¢		Nuo 20 gr iki 50 gr $1.14			

Pilnos kainų lentelės gaunamos artimiausioje pašto įstaigoje.

Didelio ir neįprasto dydžio laiškų kainos

Didelio laiško kaina taikoma kiekvienam vokui, kuris neįeina į žemiau nustatytų išmierų ribas. Verslo laiškams (pašto skaičiuojamiems ar su pašto leidimu), kurie yra žemiau nustatytų voko minimumo išmierų arba kurie neturi adresato pašto kodo, taikoma neįprasto laiško dydžio kaina.

Įprasto dydžio išmieros yra tokios:
- dydžio maksimumas 150 mm (5⅞") × 255 mm (10")*
- dydžio minimumas 90 mm (3⅝") × 140 mm (5½")
- voko storio maksimumas 5 mm (3/16")

*Dydžio maksimumas nuo 1989 m. balandžio 1 d. bus 140 mm (5½") × 245 mm (9⅝").

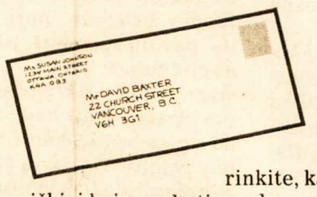

SIŲSKITE PAŠTO SIUNTĄ GREIČIAU. TAI LABAI LENGVA!

1. Aiškiai užrašykite adresą arba geriau rašykite didžiosiomis raidėmis). Patikrinkite, kad pašto kodas būtų teisingas ir įrašykite jį aiškiai kaip paskutinę adreso eilutę bent 19 mm (3/4") nuo voko apačios.

2. Įrašykite savo adresą su pašto kodu. Tai padeda kitiems įsigyti jūsų teisingą pašto kodą ir užtikrina greitą sugrąžinimą laiško, jei dėl kokios nors priežasties jis negali būti adresatui perduotas.

3. Užklijuokite teisingus pašto ženklus. Pasitikrinkite pašto kainų lentelėje ir užklijuokite atitinkamos vertės pašto ženklus. Vokas be pakankamos vertės pašto ženklų bus jums atgal sugrąžintas ir trūkstamoji vertė ženklų vistiek turės būti pridėta.

SPECIALUS PATARNAVIMAS SPECIALIEMS POREIKIAMS

Pirmenybės paštas/ EMS pristatytojai™

Kai svarbu skubotumas, galite pasitikėti valstybės plačiausiu pristatymo tinklu – su sekančios darbo dienos pristatymu tarp didžiųjų Kanados centrų. Mūsų iš anksto užmokėti patogumo vokai ar paketai gali sutaupyti jums ir laiko, ir pinigų! Kreipkitės dėl informacijos į artimiausią pašto įstaigą.

Registruotas paštas

Registruotas paštas suteikia jums didžiausią apsaugą su legaliu išsiuntimo įrodymu ir $100 apdraudimu. Taipgi galite išsiimti apdraudimą iki $1,000 ir užsitikrinimą, kad adresatas siuntą gavo už priedinį mokestį. $2.70 – ir priedo I-mos klasės pašto ženklas.

Patvirtintas paštas

Patvirtintas paštas duoda jums įrodymą, kad siunta buvo gauta. Pasirašytas įrodymas, kad siunta adresatą pasiekė, automatiškai jums pasiunčiamas, o kopiją pasilaiko pašto įstaiga. Patvirtintu paštu siuntos komplektas gaunamas visose pašto įstaigose. $1.55 – ir priedo – atitinkamas pašto ženklas.

Laukite greitai paštu atsiųnčiamos knygelės "Postage Guide '89". Laikykite ją parankėj ir pasinaudokite kai siunčiate ką nors. Tai jus įgalins pasinaudoti kuo puikiausiai Kanados paštu.

TM – Priority Post/EMS Courier

CANADA POST CORPORATION
Our commitment: better service for you.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Baltiečių demonstracija prie Jungtinių Tautų Gorbačiovo vizito proga — Nuotr. Vyt. Maželio

"Tenkinami teisėti tikinčiųjų prašymai?"

Atsakymas Petrui Anilioniui – religinių reikalų įgaliotiniui Lietuvoje

Kun. A. SVARINSKAS

Perskaičius 1988.XI.11 "Komjaunimo tiesoje" Petro Anilionio straipsnį "Tenkinami teisėti tikinčiųjų prašymai", liko širdyje sunkus įspūdis. Kaip maža padaryta per eilę Persitvarkymo metų Bažnyčios atžvilgiu! Ta pati terminologija, ta pati klaidinimo, dezinformacijos maniera: kalbėti daug, bet nutylėti esminius dalykus. Pvz. per grubią, primityvią propagandą prieš Dievą, Bažnyčią ir tikinčiuosius, per visas masines komunikacijos priemones, užkimšus tikintiesiems burną, nutylima baisi skriauda Bažnyčiai vyskupo Julijono Steponavičiaus atžvigliu. Pabandykime bent truputėlį įsigilinti į minėtą straipsnį.

"Tenkinami teisėti tikinčiųjų prašymai . . ."

Kas turi spręsti, kokie prašymai teisėti, kokie ne? Ar tie, kurie 1961 metais be teismo ištrėmė du vyskupus – Julijoną Steponavičių ir Vincentą Sladkevičių, kurie sodino į lagerius kunigus ir tikinčiuosius, kurie terorizavo katalikškąjį jaunimą? Užtenka tik prisiminti Molėtų atvejį. Už tai, kad jaunuoliai vasaros atostogų metu išdrįso susirinkti kaime į jaunimo rekolekcijas, milicijos buvo užpulti ir skaudžiai išjuokti. Visos mergaitės buvo nuvežtos į ligoninės ginekologinį skyrių ir patikrintos. Visos rastos nekaltos! Norėta įrodyti, kad jaunimas ištvirkavo. Du jaunuoliai buvo pašalinti iš aukštųjų mokyklų. Ta pačia proga ačiū visiems, kurie savo parašais pareiškė protestą Lietuvos kompartijos pirmajam sekretoriui Petrui Griškevičiui dėl katalikų jaunimo persekiojimo. Pasirašė po protestu 118.000.

Mes esame įsitikinę: kurie yra teisėti ar neteisėti katalikų reikalavimai, sprendžia tik vyskupai, nes jie yra Apaštalų įpėdiniai, kuriems pats Kristus yra įsakęs: "Eikite ir mokykite visas tautas".

Gaila, kad Petras Anilionis šiame straipsny nepaminėjo savo kaltės, o dar teisingiau – savo nusikaltimų Bažnyčios ir tikinčiųjų atžvilgiu. Per eilę metų jis elgėsi su vyskupais lygiai taip, kaip anksčiau su Kupiškio rajono kolchozų pirmininkais: juos barė, "mokė" ir reikalavo. Susikvietęs vyskupus, kalbėjo tik jis vienas, o susitikimo pabaigoje leisdavo vienam vyskupų padėkoti už "turiningą" pokalbį.

Kunigas ALFONSAS SVARINSKAS

Ar ne laikas Petrui Anilioniui, kaip labai aktyviam Brežnevo-Andropovo klikos veikėjui, vardan Persitvarkymo atsistatydinti? Kalbos, kad kitais metais jis išeis į pensiją, vargu ar sumažins kaltę, parodys religijos reikalų įgaliotinio gerą valią. Reikia ne žodžių, o darbų!

Be reikalo visos pamazgos pilamos vien ant Stalino. Ar tik vien tas kruvinasis diktatorius kaltas? Kas buvo Stalinas, žinome ne tik iš "Arkipelago Gulago". Stalinas mirė **1953 metais.**

1957-58 metais buvo suimti 8 lietuviai kunigai (tik du pirmą kartą!). 1961 metais be teismo ištremti du vyskupai – Julijonas Steponavičius ir Vincentas Sladkevičius.

Po 1970 metų nuteisti už vaikų katekizaciją 3 kungai: kun. Juozas Zdebskis (du kartus), kun. Antanas Šeškevičius, SJ, ir kun. Prosperas Bubnys po metus lagerio.

O kiek buvo nuteista kunigų ir tikinčiųjų po 50 rublių! Vertėtų surinkti visus duomenis. Ir mane **Viduklėje** už Vėlinių procesiją per 6 metus kasmet baudė po 50 rublių. 1982 m. baudė ir parapijiečius, apsivilkusius kamžomis ir tvarkiusius procesiją. Ačiū visiems, kurie vienais metais siuntė man paštu iš visos Lietuvos po 0,5 rublio ar visą rublį su įrašu: "Užmokėkite bedieviams pabaudą!" Labai gaila, kad dėl įvairių kliūčių "Kronika" užfiksavo tik dalį šios rūšies nusikaltimų, kuriuos bedieviai (tame skaičiuje ir P. Anilionis) padarė Bažnyčios ir tikinčiųjų atžvilgiu.

Dėl bažnyčių. Minėtame straipsny rašoma, kad vykdomasis komitetas svarstė, kurias bažnyčias grąžinti tikintiesiems. Man atrodo, kad visai be reikalo jie vargsta. Visos bažnyčios buvo uždarytos neteisėtai. Geriau vykdomieji komitetai tepasistengia paskelbti nusikaltėlių pavardes. Reikia gąžinti **visas** bažnyčias! Jos tikintiesiems yra reikalingos. Manau, kad gražioji, savo laiku Kauno inteligentų labai mėgstama jėzuitų bažnyčia buvo statyta Dievo garbei ir žmonių dvasinei naudai, o ne sporto salė. Pakankamai šioje šventovėje prisisportavo subedievintas jaunimas, ne vienas jų tapdamas narkomanu, toksikomanu ar dvasiniu iškrypėliu.

Dėl seminarijos. P. Anilionis nesiteikė paminėti seminarijos limito. Štai keletas detalių. Savo laiku LTSR ministerių taryba nutarė leisti priimti kasmet į seminariją 10 kandidatų. O Justas Rugienis painformavo kan. Juozapą Stankevičių, kad leidžiama priimti tik 5 naujus kandidatus. Tuomet niekas neprotestavo, ir ši tragiška padėtis truko daugelį metų. Atsimenu, kad per kun. Albino Drazdžio laidotuves per pamokslą puoliau ateistų limitą, tvirtinau, kad miršta dvigubai daugiau kunigų, negu išleidžia seminarija. Kauno kurija išreiškė nepasitenkinimą: kam, girdi, šaukti vilką iš miško. Tik nuolatiniai kunigų protestai ir pogrindžio seminarijos atsiradimas privertė ateistus praplėsti seminarijos limitą.

Ir šiemet buvo atmesti 5 kandidatai be jokio paaiškinimo. Tik energingos Kardinolo intervencijos dėka šie jaunuoliai mokosi seminarijoje.

Deja, iki šiol vyskupai negali paskirti tinkamo seminarijai rektoriaus. Jau laikas bedieviams, – kalbėjo 1988.VIII.3 ne vienas kunigas per kunigų simpoziumą, – Kauno seminariją palikti ramybėje.

Džiugu, kad kardinolas ir vyskupai ryžosi ne prašyti priimti naujus kandidatus į seminariją ar perkelti kunigus, bet tik pranešti apie patį faktą P. Anilioniui.

Dėl seminarijos rūmų. Nereikia sovietinei valdžiai sukti galvos, kaip praplėsti seminarijos patalpas. Jos visą laiką buvo nepakankamos. Reikia tik grąžinti seminarijos rektoratą (bus profesoriams butai) ir kunigų seminarijos rūmus, kurie buvo užimti neistatymišku keliu.

Dėl švenčių. Gerai, kad Visų šventųjų šventė pirmą kartą po II D. karo buvo paskelbta nedarbo diena. Reiktų leisti švęsti ir kitas šventes, pvz. Kalėdų, kuri yra daug didesnė šventė.

Reikia atkreipti dėmesį į kolūkiečius ir jiems grąžinti pavogtą sekmadienį. Kolūkiečių darbo trukmę tvarko ne konstitucija, o kolchozų įstatai. Pagal juos, vasarą kolchozininkas privalo dirbti 7 dienas į savaitę. Baudžiavos laikais buvo kur kas lengviau: ponui 3 dienas, sau 3 dienas, o Dievui – sekmadienį. Ruošiant paskutiniąją Brežnevo konstituciją, rašė kunigai ir vyskupai, kad kolūkiečiams būtų leidžiama švęsti sekmadienius ir šventadienius. Deja, jų prašymai liko tyruose šaukiančio balsu.

Dėl naujų sąžinės įstatymų. Jais tikintieji su pagrindu abejoja, kad jie bus geresni, negu 1976 m. religinių susivienijimų nuostatai. Kam be reikalo vargti? Užtektų tik nukopijuoti Lietuvos respublikos konstituciją. Pagal ją Lietuvoje užteko visiems vietos. Ir komunistai turėjo laisvamanių etinės kultūros draugijas. Sov. Sąjunga neatsisakė prievarta kuriamos ateistinės visuomenės, nesiruošia pakeisti TSRS konstitucijos 52 str., kuris visą visuomenę skirsto į tikinčiuosius ir ateistus. Tikintieji – tik antraeiliai piliečiai. Jiems garantuojama laisvė bažnyčiose atlikti kulto apeigas. Netikintiesiems leidžiama antireliginė propaganda, žinoma, už tikinčiųjų uždirbtus pinigus.

Dėl laikraščių. Netiesa, kad tikintieji neprašė laikraščio. Tikintiesiems geriau turėti oficialų laikraštį, negu leisti "Tiesos kelią" pogrindyje. Nuo 1956 m. šis klausimas gvildenamas. Jau tais metais buvo paskirtas redaktorius kun. Pr. Šniukšta, buv. Šv. Antano Kaune parapijos klebonas. Prieš eilę metų kun. Stasys Lidys buvo paskirtas foto korespondentu. Jis tas pareigas jau eina, o laikraščio nėra štai dėl ko: bedieviai stato sąlygą – naujas laikraštis neturi liesti ateizmo. Susidaro įdomi situacija: bedieviai puls, kaip puolę Dievą, Bažnyčią, kunigus ir tikinčiuosius, o tikinčiųjų laikraštis privalo tylėti. Kadangi tikintieji neatsako į šmeižtus, reiškia ateistų tiesa, tikintieji neturi ką į tai atsakyti, arba dreba dėl savo kailio ir tyli. Vienu ir kitu atveju katalikai būtų kompromituojami. Katalikams reikia spaudos be jokio apinasrio.

Dėl svarbiausio. O kodėl nutylima Vilniaus vyskupo – didžio Banžyčios vyro – ištrėmimo klausimas? Jis ištremtas be teismo, taigi neįstatymiškai. Padarytas nusikaltimas ne tik prieš asmenį, bet ir prieš Bažnyčią. Jau 27 metus jis kenčia tremtį. O Vilniaus vyskupija neša sunkų kryžių be savo ganytojo. Jei vyskupas būtų buvęs nubaustas teismo, tai būtų gavęs ne daugiau 5 metų pagal veikianti kodeksą. Šis nusikaltimas, šaukiantis dangaus keršto, kažkodėl nutylimas. Katalikams svarbiau turėti tinkamą vyskupą, negu vieną ar kitą bažnyčią. Visų įsitikinimu, vyskupas Julijonas Steponavičius turėjo grįžti į Vilniaus katedrą ir užimti jam priklausomą vietą Lietuvos vyskupų konferencijoje. Deja, dėl pastarojo dalyko kalti ne vien bedieviai!

Jeigu vysk. J. Steponavičius grįžtų į Vilnių, tai savo 27 metus kančių ir visų katalikų kovų už Vilniaus vyskupo išlaisvinimą apvainikuotų pergale. Priešingu atveju džiaugtųsi Bažnyčios priešai ir sakytų tikintiesiems, kad vyskupo kova buvo veltui. Žodžiu, sunaikinę vyskupo gyvenimą, nori sunaikinti ir jo garbę.

Kalbant visuomenei, reikia skelbti visą tiesą, nežiūrint kaip ji būtų karti ir nemaloni. Nutylėjimais bedieviai katalikų nebeapgaus.

P. S. Negalėdamas pasiekti "Gimtojo krašto" puslapių, kalbu per Vatikano radiją.

Kun. Alfonsas Svarinskas,
Viduklės klebonas

Jaunimas po demonstracijos prieš Gorbačiovą prie Jungtinių Tautų. Viršuje ARŪNAS DEGUTIS iš Lietuvos – "Sąjūdžio žinių" redaktorius

Kanada turėtų remti Pabaltijį

"The Ottava Sun" dienraštyje korespondentė Simma Holt rašo: "Dabartinės dienos Kanados parlamente yra pačios kritiškiausios Baltijos kraštams. Laisvojo pasaulio moralinė ir politinė parama baltiečiams niekada nėra buvusi taip svarbi ir reikalinga kaip šiandien". Toliau pateikiama straipsnio santrauka.

1989 metų vasario ar kovo mėnesį įvyks baltiečių renginys, kuriame dalyvaus nemažai ir parlamento narių. Tai metinis baltiečių vakaras. Per šešiolika metų parlamento nariai, ministeriai, užsienio diplomatai bei svečiai buvo vaišinami tautiniais skanėstais ir informuojami apie Baltijos kraštus. Šios didelės pastangos tačiau, davė labai mažai konkrečių rezultatų tų tautų lasivinimo reikale, nors baltiečiai suvažiuoja į Otavą iš visos Kanados ir net JAV. Jie vaišina svečius įvairiausiais valgiais, žavi susirinkusius meniniais bei kultūriniais pasirodymais ir imponuoja savo tautinio charakterio bruožais. Visos vakaro išlaidos yra apmokamos jų pačių.

Pakartotinai baltiečiai aiškina atsilankusiems, kad sovietai genocido būdu naikina jų kultūrą ir žmones. Sovietai taip pradėjo daryti 1940 m. trėmimais ir žudymais. Komunistinis režimas sugebėjo išretinti baltiečių gretas. Lietuvoje yra 80% lietuvių, Estijoje – tik 62% estų, o Latvijoje – vos 52% latvių.

Atėjo laikas ministeriui pirmininkui ir parlamentui nustatyti poziciją Baltijos kraštų atžvilgiu ir išbandyti Gorbačiovo "perestroikos" ir "glasnost" patikimumą. Kaip Lietuva, Latvija ir Estija žūtbūtingai kovoja už savo teises, respublikinių konstitucijų pakeitimus, taip demokratiniai kraštai, paremdami Pabaltijį, galėtų išoriniai spausti Gorbačiovą nedaryti suvaržymų tų kraštų reformoms.

Simma Holt ragina kanadiečius siųsti sekančio turinio peticijas ir laiškus pačiam Gorbačiovui: "Mes remiame Estijos, Latvijos ir Lietuvos kraštų autonomijos ir nepriklausomybės reikalavimus".

Nors Kanada nepripažįsta Baltijos kraštų aneksavimo, tačiau toleruoja sovietų okupaciją, skaudžiai pažeisdama baltiečių pastangas išlaisvinti savo tėvynes. Laikas "nulipti nuo tvoros" ir užimti vietą šalia teisių ir humanitarinių laisvių reikalaujančių žmonių, tautų ir valstybių. Gana Kanadai simboliškai elgtis baltiečių atžvilgiu; reikia pilnai pripažinti jų diplomatinę tarnybą ir atkakliai ginti jų reikalus tarptautinėje plotmėje.

Alg. Eimantas

Katalikų Bendrija mato pavojų

K. BARONAS

V. Vokietijos Katalikų Bendrija kiekvienais metais nustoja apie 100.000 tikinčiųjų. Tai oficialūs išstojimai iš Bendrijos, gimimų mažėjimas bei atsiskyrimo su šiuo pasauliu pasekmės.

Tačiau ne geresnė padėtis ir pas evangelikus. Viešai abiejose konfesijose kalbama apie tikėjimo krizę. Tokio sprendimo priėjo Evangelikų Bažnyčios sinodas išleistoje studijoje "Šiandieninis tikėjimas".

Ieškodami pasitraukimo priežasčių, evangelikų atstovai (Evangelische Kirche Deutschlands — EKD) ir Vokietijos vyskupų konferencija buvo susirinkę bendram posėdyje. Vokietijos vyskupų konferencijos pirm. Mainco vysk. Karolis Lehmanas bei EKD tarybos pirm. vysk. Kruse vieningai pareiškė, kad "tolimesnis tikėjimo perdavimas mūsų krašte ateinančioms kartoms yra labai dideliame ir rimtame pavojuje". Vis daugiau žmonių, kaip tvirtino kard. Hensbach, traukiasi į baigiamumą, ieškodami ko nors apčiuopiamo, matuojamo ar pagaminamo. Buvusio Bavarijos kultūros ir švietimo ministerio Hans Mejerio nuomone mažesnis pavojus gresia Bendrijai iš kritikų, ar kovojančių prieš ją, pusės. Didelis pavojus kyla iš tikinčiųjų abejingumo bei savotiškos stagnacijos. H. Mejeris taip pat pažymėjo, kad atsirado nauja srovė, ieškanti "laisvesnės religijos". Tokią jie randa astrologijoje, kosmologijoje ar įvairiose magijose.

Trijų dienų posėdžio galutinis sprendimas: Bendrijos padėtis yra labai rimta, tačiau ne be vilties. Vokietijos vyskupų konferencijos pirm. vysk. K. Lehmano ir vicepirm. Freiburgo arkiv. Oskaro Sajerio teigimu šis suvažiavimas davė daug vilčių gražesnei Bendrijos ateičiai ir tikėjimui.

Taip pat daug vilčių dedama į Evangelikų Bažnyčios dieną 1989 m. birželio mėnesį Berlyne. Pasirinktas šūkis — "Unsere Zeit in Gottes Haenden" (Mūsų amžius Dievo rankose). 1990 m. vėl Berlyne įvyks Vokietijos katalikų diena. Jos šūkiu bus "Wie im Himmel, so auf Erden" (Kaip danguje, taip ir žemėje). Tiesa, iki pat suvažiavimo pabaigos ėjo ginčai, dėl pridėjimo "Dein Wille geschehe" (teesie Tavo valia). Tačiau pasilikta prie pirmo redagavimo.

Reguliariai klausančių Mišias katalikų skaičius svyruoja tarp 15% ir 20%. Pvz. parapijoje, kuriai aš priklausau, iš 7.200 narių kiekvieną sekmadienį šventovėje lankosi 1300-1400 tikinčiųjų. Sumažinus V. Vokietijoje pajamų mokestį, sumažėjo katalikų ir evangelikų bažnyčių pajamos, nes bažnyčioms mokestį surenka valdžia. Todėl dažnai klebonai po pamokslo prašo didesnės aukos remontui, spaudai, misijoms ir pan.

VAJUS

Lietuvių kultūros muziejui

Anapilio sodyboje, Mississaugoje, jau pastatytas ***Kanados Lietuvių kultūros muziejus*** ir ***Parodų salė.*** Muziejaus paskirtis – mūsų tautiečių pergyvenimus bei atsiminimus primenančių užrašų, nuotraukų, dokumentų ir kitokių tremtį bei išeiviją nušviečiančių kūrybos ir meno rinkinių priežiūra. Ne visi jaunosios kartos nariai moka įvertinti savo tėvų palikimą. Ne visi ateityje turės ir tinkamas sąlygas tokios medžiagos priežiūrai. Šis muziejus bus ateities istorikams ir visiems savo senelių ir prosenelių praeitimi besidomintiems asmenims aiški tokios medžiagos vieta.

Pastatas kainavo $1,097,161.87. Esame skoloje, už kurią mokame aukštus procentus ir jūsų finansinė parama yra labai reikalinga. Už aukas, nemažesnes kaip $20.00, bus išduodami pakvitavimai atleidimui nuo pajamų mokesčio. Paaukoję $1,000.00 ar daugiau bus įrašomi muziejaus rėmėjų lentoje, paaukoję $5,000.00 – muziejaus mecenatų lentoje. Prašome aukas siųsti ir čekius rašyti žemiau nurodytu vardu bei adresu:

KL BENDRUOMENĖ – MUZIEJUS
1011 College Street, Toronto,
Ontario M6M 1A8, Canada

Aukos suma $ .....

Vardas, pavardė_____

Adresas_____

_____

Parašas_____

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

Century 21
OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street, Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640, namų tel. (705) 429-6428.

Maironio sukurta drama "Kęstučio mirtis" buvo vaidinama Trakų pilyje 1988 metų vasarą. Vaidino Vilniaus Senamiesčio teatro studijos aktoriai. Šio teatro meno vadovas – VLADAS LIMANTAS. Vaidinimas susilaukė plataus visuomenės dėmesio. Nuotraukoje – scena iš minėtos dramos

Nuotr. B. Tarvydo

Miškų užuovėjoje

ALFRĖDS DZILUMS

Ištrauka iš latvių rašytojo atsiminimų knygos "Mežu aizvėja"

Atėjo Kalėdos. Per tas dienas atmintyje iškilo praeitis. Grįžau į vaikystę, bet ryškios šviesos negalėjau įžiūrėti. Iki Pirmojo pasaulinio karo, kai tėvas ir pamotė sunkiai dirbo, statydami naują plytinį namą, mūsų švenčių eglaitė buvo šykštoka ir tamsoka. Per karą ji visai užgeso. Nesumirgėjo ir sugrįžus karo pabėgėliais, nes tuoj mirė tėvas. Vėliau, kai pats auginau vaikus, ant pliko smėlėto lauko reikėjo statyti ir plušti. Kūčių vakaro tamsoje dar iškraudavau iš vežimo statybinę medžiagą – rąstus bei akmenis.

Vermlande (Švedijoje) šių rūpesčių nebuvo. Bet čia nebuvo ir mūsų tėvynės. Sunkūs karo pergyvenimai buvo nuslopinę mūsų švenčių džiaugsmą. Tik su mažąja Kristina galėjome grįžti į vaikystės tikėjimą. Jos pasaulyje dar tebegyveno tas išgarsintasis Kalėdų senelis su balta barzda ir dovanų maišu ant nugaros.

Bet ar senelis pajėgs atbristi per gilų sniegą į tolimą ežero atkalnę? Per visą prieškalėdinę savaitę mūsų vienišoje miško gyvenvietėje abejonės keisdavosi su viltimi . . .

Draugai ir giminės nebuvo pamiršę mergytės. Paštas atnešė į Vermlandą švenčių siuntinėlius iš Stockholmo, iš Vokietijos, Anglijos, net iš tolimos Amerikos. Juos paslėpėme maiše ant trobos aukšto. Iki Kūčių vakaro maišas prisikrovė pilnas. Kai Kristina skaitė "Baltą knygą", nunešiau maišą iki ežero vidurio ir pastačiau greta miško vežėjų paliktų provėžų. Prie lango ištiesėme kaklus, žiūrėdami ežero link:

Sakyk, kas tas ten susilenkęs nubrido sniegu? Kristiną pagavo smalsumas. Ji numetė knygą ir kluštelėjo: "Kur?"

– Nuėjo. Ar tik nebus Kalėdų senelis? Ar tik neaplenkė mūsų namų?

Mergaitė įrėmė nosį į apšalusio lango stiklą. Staiga susijaudinusi atšoko nuo lango:

– Maišas! Kas tai per maišas?

– Ką sakai? Iš tiesų, ant ledo maišas! Ar tik senelis nebus palikęs?

Mergaitė bematant išbėgo pro duris. Tik plaukai suvilnijo. Vos suskubau sušukti: "Paimk rogutes!"

Abu stebėjome kaip vaikas grūmėsi su dideliu maišu. Sunkus nebuvo, bet tokiam bambalui didelis ir nepatogus paimti. Tačiau užritino jį ant rogučių ir uždususi atvilko prie ežero kranto. Aš jau turėjau eiti talkon.

Su dovanų vežimu ir į mūsų tolimą trobą įvažiavo Kalėdų švenčių džiaugsmas. Eglutė jau buvo dieną nukirsta, parinkta tamsiai žalia su dvilypiais spygliais, gražiausia iš girios sesių. Mirgėjo žvakutės ir mergaitės akys, bet maišo atrišti dar ji nedrįso, kol nebuvo padeklamuota sena miela dainelė.

– "Baltos snaigės krinta ant spyglių" . . .

Po to prasidėjo! Trūko raiščiai, į visas puses skleidėsi mirgantys popieriai, ant kambario grindų išsirito lėlės, meškiukai, veidrodukai, žaisliniai indai, šokolado plytelės. Su degančiu smalsumu ir su nesuvaldomu džiaugsmu maišas buvo ištuštintas iki dugno. Mergytė, apsvaigusi nuo laimės, sėdėjo tarp ryšulių krūvos, grobstė vieną dovaną po kitos, vėl metė į šalį ir tiesė rankutes prie sekančios, kol atrado beržinę šluotelę . . .

Tuoj suprato. Vikriai numetė ją į kambario kampą?

Tą vakarą ilgai negalėjome užmigti. Daug kalbėjome apie paslaptingąjį Kalėdų senelį. Kaip jis taip toli galėjo atbristi per gilų sniegą?

– Ir kur jis nuėjo?

– Turbūt pas "Pasaulio galo" kaimyną?

– Kaip jis galėjo žinoti, kad prie ežero atkalnės gyvena mažoji Kristina?

– Gal švedų vaikai Lindforse jam bus pasakę.

– Bet kodėl jis neužėjo pas mus į vidų?

– Jis turbūt buvo pasivėlinęs, turėjo skubėti pas kitus vaikus.

– Ar jis nešėsi dar kitą maišą ant nugaros?

– Rodos, neturėjo, bet jis juos turi miške kažkur paslėpęs.

– Ir ne visiems vaikams jis tiek daug dovanų atneša. Kai kuriems gal tik beržinę šluotelę . . .

– Buvo ir Kristinai įdėjęs . . . Iš tiesų, jai nereikėjo . . .

Ir taip be galo. Klausimai ir atsakymai. Stebuklai ir džiaugsmai. Laiminga vaikystė.

Ir patys tą vakarą nebuvome daug gudresni. Tiesa, kalbėjome, ar gerai moderniais laikais įvesti vaiko fantaziją į pasakų pasaulį, bet greit ir mūsų atsiminimai nuklydo į vaikystę – mano į Jenčius ir į Purinius, žmonos – į Daugpilį ir į Katučius, Varnavos valsčiuje.

Kai Kristina jau buvo užmigusi su lėle ir meškiuku, mes prie švenčių stalo dar dalinomės vienas kito vaikyste.

Pirmieji mano Kalėdų švenčių atsiminimai? Jie migloti ir neaiškūs, gal nebuvau vyresnis už Kristiną. Dar nėjau į mokyklą, bet Pulkarnės mokykloje buvo ruošiamas eglutės vakaras. Vyresnioji sesuo Alma vaidino scenoje. Mažieji vaikai galėjo irgi atvažiuoti, nes ir jų Kalėdų senelis neužmiršęs. Bet saldainių gausią tik geri vaikai, išdykėliai – beržinę košelę. Tai buvo sunki savaitė. Ant kiekvieno žingsnio reikėjo saugotis neprasikalsti, neprieštarauti pamotei, nes tuomet tekdavo išgirsti perspėjimą – palauk, palauk, Kalėdų senelis jau klausosi . . .

Ir reikėjo tikėti.

Tą vakarą turbūt buvo šaltas ir vėjuotas oras, siautė sniego pūga. Buvau įvyniotas į didelę vilnonę skarą. Nieko nemačiau, tik girdėjau arklio prunkštimą ir rogių ienų barškėjimą. Už Kalnavaičių Pulkarnės kelias vingiavo į mišką. Ten ošė medžių viršūnės, bet dvaro laukuose vėl kaukė vėjas. Tėvas baiminosi, ar malūno pakalnė nebus pripustyta sniego. Turbūt sniegas buvo gilus, rogės svyravo tai į vieną, tai į kitą pusę. Bet aš nedrįsau iškišti galvos, nes man buvo pasakyta, kad nušals nosis, ir Kalėdų senelis žino kuris vaikas neklauso . . .

Neatsimenu, kas tai buvo per teatras, bet po vadinimo vyresnioji sesuo buvo linksma ir vikri, gal pagirta už gerą vaidinimą. Ir mokinių choro dainos nuskambėjo kaip negirdėtos. Atmintyje paliko tik didelė šviesi eglė.

Susirūpinęs laukiau Kalėdų senelio. Visai nekaltas nesijaučiau, nors ir stengiausi per švenčių savaitę gyventi dorai. Iš abėcelės buvau išplėšęs lapą, knygoje gaidžiui buvau raudonai nutepęs uodegą. Turbūt buvau pametęs pamotės aštrųjį virtuvės peilį, visas namas jaudinosi. Bet nuodėmių našta turbūt nebuvo tokia sunki, arba Kalėdų senelis nieko nežinojo, nes ir aš gavau popierinį maišelį su saldainiais ir obuoliais. Bematant, per žaidimų laiką dovanas suvalgiau. Sesuo įtempė mane į vaikų būrį, bet aš tuoj išsprukau iš svetimų mergaičių rankų ir pasitraukiau į kampą. Neatsimenu, kaip parvažiavome namo, turbūt buvau užmigęs įvyniotas į šiltas skaras . . .

Žmona neatsiminė savo vaikystės Kalėdų, kai buvo Kristinos amžiaus. Bet ji aiškiai atsiminė Kūčių vakaro pamaldas šventovėje ir Latvijos Vanagų organizacijos eglutę Daugpilyje.

Iš latvių kalbos vertė

A. Tenisonas

* * *

Rašytojas **Alfreds Dzilums** gimė Latvijoje 1907 m. gegužės 2 d., mirė tremtyje, Švedijoje, 1976 m. gegužės 31 d. Jis yra žymus šių dienų rašytojas ir mielai skaitomas. Dzilums ypač gražiai ir jautriai aprašo gamtą, miškus su jų gyventojais žvėrimis, vadindamas juos Dievo sodu. Savo gausia kūryba — romanais, teatro veikalais, atsiminimais ir pasakomis atskleidė taip artimą praeitį su visais politiniais įvykiais tėvynėje ir tremtyje. Rašyti pradėjo dar nepriklausomybės laikais ir literatūrinį darbą tęsė išeivijoje, Švedijoje, kur Vermlandės miškuose septynerius metus dirbo sunkų miško kirtėjo darbą, vakarais ir laisvadieniais rašydamas romanus bei atsiminimus. 1976 m. paskutinę gegužės dieną išplaukė laiveliu meškerioti ant pamilto Vermlandės ežero ir ten, vėjeliui lengvai ant bangelių supant, užmigo amžinai. **A.T.**

VYTAUTAS KASTYTIS

Malda

Atverk, o Viešpatie, vartus
Į mūsų mielą, brangią šalį!
Be tėviškės gyvenimas kartus,
Pakelt negalim . . .

Kaip neregiui dienos šviesa,
Taip mums namai gimtieji.
Į Tavo dieviškas rankas
Ir maldą, ir viltis sudėjom.

Takai saulėtais paežiais,
Prie vieškelių sodybos rymo.
Ten mes laisvi gyvenome gražiai,
Nelaisvės nepažinom.

Tenai ir Tu mediniu dievuliu
Pavasario žieduos budėjai
Ir mūsų žemės saugojai kelius
Nuo darganų ir vėjų.

Zedelgem, Belgija
1946 m. vasario 8 d.
(Iš rinkinio "Smūtkeliai žydi")

Edmundo Arbo "Laisvalaikio piešiniai"

EDITA NAZARAITĖ

Architektas Edmundas Arbas gimė Lietuvoje, Karsokų kaime, Trakų apskrityje. Vilniaus universitete studijavo ekonomikos mokslus. Karo audros nubloškė jį į Vakarus, kur jis studijavo architektūrą Vokietijoje, o vėliau – JAV. Jau daug metų gyvena, dirba ir kuria Kalifornijoje, Santa Monikoje. Dirbo įvairiose architektūros projektavimo bendrovėse, o nuo 1969 m. verčiasi privačia praktika. Arch. Arbas yra parašęs daug straipsnių architektūros klausimais, skaitęs paskaitų. Kūrė individualius architektūrinius projektus, juos pateikdavo įvairiems konkursams, laimėjo nemažai premijų. Kalifornijos valstijoje 1981 m. laimėjo pirmąją premiją už ekonomiškų gyvenamųjų namų projektą. Už paminklo suprojektavimą rašytojui Pulgiui Andriušiui Adelaidėje, Australijoje – vėl pirma premija.

Architektūriniai projektai reikalauja daug atsidėjimo, triūso ir kūrybingumo, regis, jie turėtų iki galo išsemti kūrybines galias. Tačiau arch. Arbas savo laisvalaikį skiria taip pat kūrybai – dailei, daugiausiai spalvotiems piešiniams, kuriuos jis pats kukliai vadina "laisvalaikio menu".

E. Arbas daugiausia kuria spalvotus piešinius ant popieriaus, nedidelio formato, nors yra mėginęs tapyti aliejumi ant didelių formatų drobių. Jo piešinių stilius kruopštus, linkęs detalizuoti, gal todėl E. Arbas jaukiau jaučiasi, dirbdamas mažos apimties lakštuose.

Savo laisvalaikio dailės kūrinius rodė grupinėse Amerikos architektų parodose Los Angeles mieste, o Detroite 1980 m. suruošė pirmąją individualią parodą. Trejais metais vėliau – Bostone ir 1986 m. – Los Angeles. 1988 m. dalyvavo grupinėje išeivijos lietuvių dailininkų parodoje Toronte.

Arch. Arbas sako, kad jis neturi jokių pretenzijų į profesionaliąją dailę. Šio savo nuoširdumo jis nesistengia nuslėpti ir savo piešiniuose; nemėgdžioja, kaip kad kai kurie dailės mėgėjai, dailininkų, kuriais žavisi, o eina savitu, todėl ir teisingu keliu. Neprofesionalioji dailė taip pat yra įdomi ir verta dėmesio, joje galli užtikti, tegul ir naivoko, bet tikro nuoširdumo, originalaus požiūrio į supančią aplinką, į žmones.

Negausi aliejinė E. Arbo tapyba gal kiek be reikalo priartėja prie profesionaliosios tapybos: sumaniai dėstomos plokštumos, išradingi, ypač aitrūs spalvų deriniai, kompozicijos abstrakčios. Tačiau savičiausios yra figūrinės kompozicijos, atliktos tušu ir spalvotais flamasteriais ant popieriaus. Tokių piešinių sukurta daugiausiai. Tai savotiška spalvota grafika, pagrindinis dėmesys skiriamas piešiniui, linijai, detalėms, ornamentikai. Kai kurie piešiniai primena vaikiškų knygų iliustracijas. Piešiniuose "Piemenėlis", "Baidyklės" dominuoja lyriška nuotaika, piešinys kruopštus. E. Arbas mėgsta piešti žmogaus figūrą. Turėdamas neabejotiną jumoro jausmą, sukūrė daug nuotaikingų šaržų – rašytojų, žinomų išeivijos kultūros veikėjų, net JAV prezidento Reagano ir jo žmonos Nansi. Itin originalios figūrinės kompozicijos, kuriose žmonės vaizduojami lyg ateiviai iš kitų galaktikų: keistomis trikampėmis spalvotomis akimis, kvadratiniais veidais, neregėtais apdarais ir apavu. Tuo tarpu šaržuojamų asmenų veido bruožai išlieka lengvai atpažįstami, kiek dvelkią naiviuoju menu. Šaržuojamos figūros dinamiškos, įkomponuojamos į sudėtingą aplinką, kurioje architektūriniai ansambliai, interjerai, augmenija ir kita atributika išpiešti iki smulkmenų. Spalvos grynos, linksmos.

Kalifornija — amžinos vasaros kraštas. Gruodžio mėnesį šlama žalios palmės ir mirga aibė gražiausių gėlių. Tad visai nenuostabu, kad arch. Arbo kita numylėta tema – gėlės. Bet gėlės dailėje – pavojinga tema. Mūsų merkantiliškame amžiuje šis motyvas yra taip išnaudotas, kad, atrodo, nebėra ką daugiau pasakyti, ypač po garsiosios amrikiečių dailininkės Džordžijos O'Kiff (Georgija O'Keef) atradimų. Tad E. Arbo gėlių piešiniai įdomesni tie, kurie labiau nutolsta nuo gamtos, kuriuose kūrėjas leidžia pasireikšti savo fantazijai. Toks pavykęs ciklas būtų "Egzotiškos gėlės" – jame gėlių motyvais kuriamas fantastiškas, kosminis pasaulis.

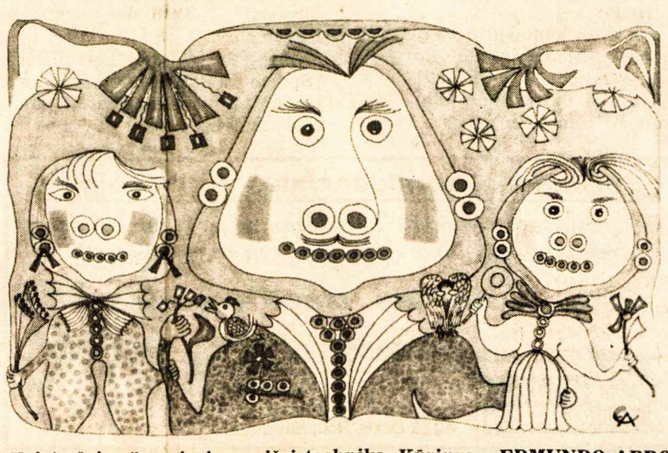

"Keista šeima" popierius, mišri technika. Kūrinys – EDMUNDO ARBO

Rašinių konkursas

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga skelbia rašinių konkursą jaunimui tema DABARTINIAI ĮVYKIAI LIETUVOJE. Amerikos lietuvių tautinė sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą – 14 metų – 20 metų amžiaus dalyvauti konkurse. Rašinys turi būti bent penkių mašinėle spausdintų puslapių. Lituanistinių mokyklų mokytojai bei įvairių organizacijų vadovai yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti. Bus skiriamos trys premijos:

I. – $250., II – $150., III – $100.

Premijų paskirstymui komisija bus sudaryta ir paskelbta vėliau.

Rašinys turi būti pasirašytas slapyvardžiu; kartu su juo prašome atsiųsti užklijuotą voką su pavarde, amžiumi, ir adresu. Konkurso rašiniai turi būti prisiųsti iki 1989 m. sausio 31 d. sekančiu adresu:

Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, Vida Jonušienė, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois, 60464.

Atsiųsta paminėti

AIDAI 1988 Nr. 3. Redaguoja Leonardas Andriekus, OFM. Leidžia Tėvai Pranciškonai. Spausdina pranciškonų spaustuvė 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Šiame numeryje: Kardinolo Vincento Sladkevičiaus žodis lietuviams. Milda Lenkauskienė – Pastangos, vedusios į IV kultūros kongresą. Leonardas Andriekus – Įspūdingas išeivijos lietuvių atsivėrimas. Kęstutis Grinius, – Įsipareigojimas tiesai. Gunars Salinš – koncertas Rygos katedroje. Kun. prof. Algimantas Kajackas – Istoriniai ir vėliausieji archeologiniai atradimai Vilniaus katedroje. Vincas Natkevičius – Vytauto Mačeinio poezija. Milda Budrys, MD – lietuviai gydytojai Amerikoje.

VARPAS. 1988 nr. 23. Šiame numeryje rašo: Vytautas Bildušas, Jonas Daugėla, Juozas Gražulis, Birutė Grigaitytė-Novickienė, Algirdas Gustaitis, dr. Kazys Karvelis, Antanas Kučys, dr. Algirdas Statkevičius, Vytautas Šliūpas ir dr. Vincas Vyčinas. Redaktorius – Antanas Kučys. Leidžia Varpininkų filisterių draugija.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Prof. dr. Birutė Ciplijauskaitė į vokiečių kalbą išvertė Vilniuje 1981 m. išleistą Vidmantės Jasukaitytės trijų baladiškų apysakų knygą "Stebuklinga patvorių žolė", gerai įvertintą išeivijos lietuvių literatūros kritikų. Apysakose autorė vaizduoja vienos giminės kelių kartų žmones, aukštindama taurius jausmus ir dvasines vertybes. Dr. B. Ciplijauskaitės pasiūlytu knygos vertimu susidomėjo viena leidykla V. Vokietijoje, sutikusi išleisti, bet susidūrė su problemomis Maskvoje. Sovietinė autorinių teisių agentūra neduoda leidimo. Šiuo metu vedamos derybos su ta agentūra dėl V. Jasukaitytės "Stebuklingos patvorių žolės" išleidimo V. Vokietijoje vokiečių kalba.

Septynioliktoji lietuvių fotografų meninių nuotraukų paroda Jaunimo centre Čikagoje įvyko 1988 m. spalio 21-30 d.d. Metinę parodą suorganizavo ir ja rūpinosi Stasys Žilevičius. Dalyviai galėjo pasirinkti laisvas temas arba konkursinę "Miesto" temą, susietą su miestovaizdžiais. Parodon įsijungė 38 lietuviai fotografai, kurių eilėse pirmą kartą buvo ir 18 Lietuvos atstovų. Lankytojų laukė 181 meninė nuotrauka — 49 spalvotos ir 132 nespalvotos. "Miesto" konkurse dalyvavo 22 fotografai. Laimėtojams buvo skirtos trys Dr. Stasio Budrio lietuvių foto archyvo premijos: pirmoji — $150, antroji — $100 ir trečioji — $50. Populiariausias nuotraukas premijoms atrinko patys parodos lankytojai. Jos atidaryme išeivijos fotografas Eugenijus Butėnas kalbėjo apie Loyolos universiteto išleistą Algimanto Kezio nuotraukų albumą "Cityscapes" ir fotografinį meną. Premijų laimėtojai buvo paskelbti lapkričio 4 d. Jaunimo centro kavinėje surengtoje vakaronėje. Pirmoji premija paskirta Antanui Sutkui, antroji — Juozui Poliui iš Vilniaus, trečioji — išeivijos veteranui fotografui Kaziui Daugėlai iš Bedfordo, N. H. Parodos rengėjų vardu premijas įteikė Dr. Stasio Budrio lietuvių foto archyvo tarybos pirm. dr. Milda Budrienė. Pasaulio miestams skirtą savo skaidrių pynę rodė Stasys Žilevičius.

VIII-sis Lietuvių kultūros instituto suvažiavimas įvyko 1988 m. spalio 14-16 d.d. Vasario 16 gimnazijoje Hiutenfelde, V. Vokietijoje. Instituto valdybos pirm. V. Bartusevičius, pradėdamas suvažiavimą, pranešė, kad jau yra gauta visa prof. dr. Antano Maceinos biblioteka, beveik tūkstantis knygų iš dr. Alberto Geručio bibliotekos ir dalis jo archyvo. Sutvarkymo ir pervežimo laukia velionies kun. Alfonso Bernatonio palikimas. Instituto narių suvažiavimui šį kartą buvo numatytos paskaitos literatūrinėmis bei kultūrinėmis temomis. Vientisumo teko atsisakyti, suvažiaviman neatvykus vienai paskaitininkei. Ją pakeitė V. Vokietijoje tuo metu viešėjęs "Gimtojo krašto" redaktoriaus pavaduotojas Rimvydas Valatka, kalbėjęs apie Lietuvos persitvarkymo sąjūdį ir aplamai paskutiniuosius įvykius Lietuvoje. Pirmą paskaitą apie pokarinę Vidurio ir Rytų Europos literatūrą skaitė iš Budapešto atvykęs prof. dr. E. Bojtaras, vengrų literatūralogas, lietuvių literatūros vertėjas. Pokarinę 1945-88 m. literatūrą jis buvo padalinęs į tris laikotarpius, susietus su politiniais įvykiais. Paskaiton buvo įjungti lietuvių literatūros pavyzdžiai. Miunsterio universiteto slavistikos ir baltistikos prof. dr. F. Scholzas savo paskaitai "Liaudies poezijos elementai rašytinėje lietuvių literatūroje" naudojosi trimis poetais — Antanu Strazdu, Pranu Vaičaičiu ir Jonu Aisčiu. Įdomi buvo prof. dr. H. J. Dahmeno paskaita "Lietuva — šalis Europos kultūrų sankryžoje". Jis yra muzikologas, Štutgarto radiofono dirigentas, Vokiečių-lietuvių draugijos pirmininkas. Aukšto lygio koncertą surengė trys jauni menininkai iš Vilniaus — sol. Sigutė Trimakaitė, pianistė Audronė Kisieliūtė ir Vilniaus jaunimo teatro aktorius Gediminas Storpirštis. Patvirtinta ta pati valdyba sekantiem dvejiem metam. Lietuvių kultūros institutui vėl vadovaus pirm. V. Bartusevičius, vicepirm. dr. V. Lėnertas, sekr. K. J. Čeginskas, revizorius P. Odinis.

Jurbarko liaudies teatras susilaukė rež. D. Budrytės vadovaujamos klojimo teatro grupės, gausiai susirinkusiems žiūrovams suvaidinusios L. Didžiulienės-Žmonos komediją "Lietuvaitės". Vaidmenis atliko gydytoja J. Jokšienė, statybininkas S. Petraitis, mokytoja A. Kukliauskaitė, darbininkas G. Juškaitis bei kiti įvairių profesijų atstovai. Klojimo teatro spektakliai vyksta liaudies menininkų klube "Mituva", įsikūrusiame senųjų dvaro rūmų priestate.

Jaunoji balerina Viltis Algutytė, prieš trejus metus baigusi M. K. Čiurlionio meno mokyklos choreografijos skyrių, Vilniaus operos ir baleto teatre pirmą kartą atliko pagrindinį vaidmenį. Jam ji buvo pasirinkusi Snieguolę B. Pavlovskio balete "Snieguolė ir septyni nykštukai". V. Algutytei paruošti Snieguolę padėjo pedagogė L. Aškelovičiūtė. Žiūrovai džiaugiasi jaunos balerinos sukurtu žaismingu ir tikrovišku Snieguolės paveikslu, maloniai nuteikiančia judesio kultūra. Dar šį rudenį V. Algutytė su pedagoge L. Aškelovičiūte paruoš kitą pagrindinį vaidmenį P. Čaikovskio balete "Spragtukas".

Skulptoriaus Roberto Antinio (1898-1981) devyniasdešimtosioms gimimo metinėms skirtą kūrinių parodą surengė Kauno paveikslų galerija. Daug jo paminklų puošia Lietuvos miestus. Deja, keli buvo sunaikinti pokariniais metais. Biržuose tik šį rudenį buvo atkastas paminklas Žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę, biržiečių vadintas "Birute". Pokaryje sunaikintus R. Antinio kūrinius atskleidė parodoje sutelkti projektai, piešiniai ir nuotraukos. Pirmą kartą parodon buvo įjungta 1946 m. sukurta skulptūra "Mūsų liaudies heroizmas", kurios Vyčio ženklą velionis buvo paslėpęs po gipso sluoksniu. Parodoje buvo išstatyti geriausieji skulptoriaus kūriniai. Nuotraukos atspindėjo jo ilgą ir vaisingą gyvenimo kelią: studijas Kaune ir Paryžiuje, susitikimus su bičiuliais ir kūrybos akimirkas.

Maironiui skirti renginiai Raseinių rajone 1988 m. spalio 28-29 d.d. buvo pradėti rašinių konkursu "Mano Maironis" aptarimu. Geriausiai įvertinti keturi konkursiniai rašiniai: Astos Venclauskaitės (Pikčiūnų devynmetė mokykla), Ugnės Lembutytės (Nemakščių vidurinė mokykla), Giedrės Valaitytės (Raseinių II-ji vidurinė mokykla) ir Linos Zakarauskaitės (Betygalos Maironio mokykla). Maironiui skirtos pamokos įvyko Ariogalos, Betygalos, Nemakščių, Raseinių, Girkalnio, Šiluvos ir Viduklės mokyklose. Jų metu mokiniai susitiko su žinomais poetais, mokslininkais ir kritikais. Įdomi buvo dvi dienas trukusi seminarinio pobūdžio konferencija, skirta jaunajam Maironiui. Buvo skaitomi pranešimai apie Maironio gimtinės tarmę, kraštovaizdį, istoriją, folklorą, augmeniją ir jo paties kūrybą jaunystės metais. Konferencijoje dalyvavo literatūros kritikai, kalbininkai, gamtininkai — Č. Kudaba, V. Zaborskaitė, D. Sauka, V. Vitkauskas, A. Tytmonas, V. Daujotytė, A. Vitkus, S. Žukas, mokytojai — V. Rimkienė, A. Juška, E. Urbonas, studentai N. Kliaugaitė ir G. Tarosaitė. Apie Pasandravio ir Bernotų sodybų istoriją bei jų atstatymo reikalus kalbėjo A. Daunora ir R. Adomavičius. Maironio tėviškėje Bernotuose jau atstatomas jo tėvų namas, kuriame bus įsteigtas muziejus, ir atsodintas sodas.

Dailės parodų rūmai vilniečius ir jų svečius pakvietė į respublikinę dailės darbų parodą, kuriai 150 dailininkų parūpino apie 400 savo kūrinių — tapybos drobių, akvarelių, grafikos lakštų ir skulptūrų. Paroda skyrėsi nuo ankstesniųjų, nes jon buvo įjungti ir prieš keletą dešimtmečių sukurti darbai, kurių kompartija neįsileisdavo į parodų sales. Šią parodą surengė ne administracijos atstovai, o patys dailininkai. Kūrybinėse Lietuvos dailininkų sąjungos sekcijose jai buvo atrinkti vertingiausi menine prasme darbai, neatsižvelgiant į autorių pavardes, titulus, su kūryba nesusietus nuopelnus. Parodos atidaryme apie persitvarkymą lietuvių meno pasaulyje kalbėjo Lietuvos dailininkų sąjungos valdybos pirm. B. Leonavičius. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:
90-179 d. term. ind. ..... 9 %
180-185 d. term. ind. 9¼%
1 metų term. indėlius 9½%
2 metų term. indėlius 9½%
3 metų term. indėlius 9½%
1 metų GIC-met. palūk. .. 10½%
2 metų GIC-met. palūk. .. 10½%
3 metų GIC-met. palūk. .. 10½%
1 metų GIC-mėn. palūk. ... 9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP 8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 10½%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 10½%
Specialią taup. s-tą ..... 8 %
Taupomąją sąskaitą ..... 8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk ... 8¾%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki ... 5¾%

IMA UŽ:
Asmenines paskolas nuo ..... 12 %
Sutarties paskolas nuo ..... 12 %
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 11½%
2 metų 11¾%
3 metų ..... 12 %
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ir 3 metų 10¾%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 39 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

Kokia jūsų namo vertė?
Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191
namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3
Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

T.V.

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Pakeliui į Australiją ir Vašingtono "Vėjas"

Tik 1972 m. Vašingtone Elvyros Vodopalienės iniciatyva buvo įsteigtas sporto klubas "Vėjas". Dėl mažo narių skaičiaus klubas platesnės veiklos nepajėgė išvystyti — kelios tinklinio komandos ir vyrų krepšinio komanda dalyvaudavo apygardos pirmenybėse ar šiaip rungtynėse. Šiek tiek judėjo stalo tenisas ir lengvoji atletika. Stipriausia šaka visada buvo plaukimas. Ypatingai stipriai pasireiškė Linas, Rimas ir Audrius Barzdukai, daugkartiniai lietuvių ir baltiečių varžybų laimėtojai. Stiprios buvo ir trys seserų poros: A. ir V. Bačkaitytės, A. ir V. Vodopalaitės bei L. ir Z. Kindurytės. I-se PLS žaidynėse Toronte šie plaukikai laimėjo net 12 medalių. Adelaidėje Vašingtono "Vėją" atstovavo Aleksas Skučas.

Mažėjant narių skaičiui, klubo veikla silpnėjo. Šiuo metu liko tik lauko tenisas. Stipri pajėga yra Vida Vodopalaitė, tačiau broliai Vaidas ir Jonas Čikotai yra ne tik geriausi lietuvių tarpe, bet jau stipriai reiškiasi ir amerikiečių tarpe.

Tėvams atsikėlus į Vašingtoną, vos šešiolikmečiai Vaidas ir Jonas jau dalyvauja lietuvių ir baltiečių turnyruose. Už metų jie jau laimėtojai: Vaidas laimi meisterio titulą, finale nugalėjęs ilgametį meisterį Stepą Solį, o Jonas neturi pasipriešinimo B klasėje.

Vaidas šią vasarą dalyvavo įvairiuose turnyruose, o Fort Vašingtono tarptautiniame turnyre pasiekė net finalą. Jis kvalifikavosi Amerikos jaunių pirmenybėms Kalamazoo mieste ir jose dalyvaus. Rudeniop jis vyksta į Auburno universitetą, kur gavo lauko teniso stipendiją ir studijuos prekybos mokslus. Jonas taip pat puikiai pasirodė eilėje turnyrų, o rudenį pradės studijas Stanford universitete, kur taip pat gavo lauko teniso stipendiją.

Jie abu vyko į Adelaidę, kur su Stepu Soliu, Rima Jasaityte bei Vanda Vebeliūniene dalyvavo lauko teniso varžybose. **V.G.**

ELVYRA ŠIKŠNIŪTĖ-VODOPALIENĖ, buvusi iškili sportininkė, ypatingai gerai pasireiškusi lengvojoje atletikoje, fizinio lavinimo mokytoja bei visuomeninkė. Klivlande – viena iš "Žaibo" steigėjų, vėliau Los Angeles "Bangos" ir dar vėliau Vašingtono "Vėjo". Pastarajam dar ir šiandien vadovauja

Iš Lietuvos spaudos ("Gimtasis kraštas", 1988 spalio 6-12).

ADELAIDĖN Į ŽAIDYNES

Australijoje, Adelaidėje, 1988 m. gruodžio 26-31 d.d. vyko Pasaulio lietuvių trečiosios sporto žaidynės. Kaip rašyta "GK", jose pirmąkart rengėsi dalyvauti ir Lietuvos sportininkų. Gautas (gal kiek pavėluotai) Australijos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos (ALFAS) pirmininko Jurgio Jonavičiaus pasirašytas oficialius kvietimas, kuris Lietuvoje maloniai priimtas.

Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininko pirmasis pavaduotojas Artūras Poviliūnas:

— Man patiki būti delegacijos vadovu. Rengiamės atvykti 14 žmonių: vyrų krepšinio komanda, sudaryta iš "Žalgirio" ir "Statybos" jaunesnių, bet jau garsių žaidėjų, po pora plaukikų ir tenisininkų. Visi — ne vyresni kaip 21 metų.

Lietuvoje viešėjęs ALFAS įgaliotinis Jonas Mašanauskas:

— Adelaidėje turėtų susirinkti pusketvirto šimto sportininkų — daugiausia iš Australijos, JAV, Kanados, Vokietijos FR, o dabar žinom — ir iš Lietuvos. Pastarasis faktas — ypač svarbus įvykis. Beje, Adelaidėn atvyks išeivijos sporto vadovai, svarstys tolesnio ryšių plėtojimo reikalus.

A. Poviliūnas:

— Pasiūlysiu, kad ketvirtosios žaidynės būtų surengtos Lietuvoje. **"GK" inf.**

Kanados sporto apygardos vadovas Edis Stravinskas, pritariant klubams, įgaliojo Toronto "Vyčio" klubo pirmininką Rimą Sondą PLS žaidynėse Adelaidėje atstovauti Kanados lietuvių sportininkams.

Sportinis gyvenimas

K. BARONAS

Lietuvos sportiniame gyvenime ir toliau gvildenamas Lietuvos tautinio olimpinio komiteto atkūrimas. Jo tolimesnis kelias eitų į tarptautinį komitetą ir tuo pačiu į oficialų mūsų valstybės dalyvavimą gal jau 1992 m. olimpinėse Barcelonos žaidynėse. "Sporto" laikraščio laiškuose skaitytojai vieningai pasisako už tokio komiteto atkūrimą, kadangi Lietuva iki 1940 m. buvo jo nare, dalyvavo olimpiadose, tačiau "dėl nežinomų priežasčių" (bijoma viešai pasakyti okupacijos žodį), daugiau žaidynėse dalyvauti negalėjo.

1988 m. lapkričio 5 d. vilniškio "Sporto" pranešimu, už Lietuvos grįžimą į tarptautinę areną jau pasisakė 5.000 sportininkų. Atrodo, kad tuo klausimu pasisakyti stiprų spaudimą iš sportininkų pusės susilaukė Lietuvos sporto ministeris L. Motiekaitis bei Kūno kultūros instituto rektorius S. Stonkus. Abiejų Lietuvos sportui vadovaujančių asmenų pasisakymai buvo paskelbti vilniškiame "Sporte". Kiekvienas jų žodis yra stipriai pasvertas, apgalvotas, nors pvz. L. Motiekaitis pasisakė už Lietuvos olimpinio komiteto atkūrimą. Greičiausiai abu Lietuvos sprtinio gyvenimo šulai laukia tolimesnės įvykių eigos Lietuvoje. Atrodo, paskutinį žodį jie tars vėliau.

Šiandieną viešai ir atvirai rašoma ir kalbama, kad Lietuvos sportiniam gyvenimui daroma didelė žala ir skriauda. Štai krepšinio seminare Taline, lietuviai padarė treneriui Selichovui pastabą, esą jis Seulo spaudai pažymėjo, kad olimpinį aukso medalį krepšinyje laimėjo Rusija (net ne Sov. Sąjunga, KB). Tuo tarpu, tai Lietuvos sportininkų nuopelnas.

Tad iš to vieno pavyzdžio matome, kodėl lietuviai nori įstoti į tarptautinį komitetą ir žaidynėse dalyvauti jau su mūsų trispalve. Seulo olimpiadoje Lietuva Kremliui laimėjo 14 medalių. Net ir Lietuvos komjaunimo centro komiteto sekretorius Algirdas Kudžma pasisakė už tautinį olimpinį komitetą, pareikšdamas vilniškiame "Sporte" 1988 spalio 29 d.: "Niekada nė sekundei neabejoju — Nacionalinis olimpinis komitetas Lietuvai reikalingas. Kaip gi kitaip, kai kovojame už respublikos suverenitetą, valstybingumo atkūrimą. Tokiu svarbiu mūsų tautai istoriniu momentu siekti savarankiškumo turime visose gyvenimo srityse: ekonomikoje, politikoje, kultūroje ir, savaime suprantama, sporte. Sunkumų, norint vėl sugrįžti į Tarptautinį olimpinį komitetą daug. Bet ar jie gali mus išgąsdinti, argi mes neturime jėgų? Jėgų turime. Kai yra ryžtas, tikėjimas, galima kalnus nuversti" — užbaigė sekr. A. Kudžma.

Garbė R. Griniūtei, kuri pirmoji "Sporto" laikraščio puslapiuose iškėlė Lietuvos olimpinio komiteto atkūrimą.

Toronto dienraštyje "The Toronto Star" 1988 m. lapkričio 26 d. laidoje skelbiama sekanti žinutė:

"The Russian is coming". Sovietų žvaigždė Arvydas Sabonis sekantį sezoną žais Portland Trail Blazers profesionalų komandoje, jei profesionalams bus leista žaisti 1992 olimpiadoje. Tai pareiškė naujas sovietų krepšinio rinktinės treneris Yuri Selikhov. Jei tos taisyklės įsigalios, A. Sabonis galės žaisti už NBA, tačiau olimpiados metu jis atstovaus sovietų olimpinei rinktinei. Olimpinių žaidimų komitetas 1989 balandžio mėnesį turi padaryti sprendimą dėl profesionalų dalyvavimo olimpiniuose žaidimuose.

(Keista, sovietai ir čia žiūri į reikalus savo naudai. Jei profesionalams bus leista dalyvauti olimpiniuose žaidimuose, visai suprantama, A. Sabonį reikia leisti žaisti už Portland Trail Blazers. Jis įgys daugiau patyrimo, kurį panaudos olimpiadoje žaisdamas už sovietus. Gaila, kad dienraščio "Toronto Star" korespondentas lietuvį vadina rusu . . . **Red.**)

Skautų veikla

• Prityrę skautai 1988 m. gruodžio 21 d., vadovaujami sk.v. v.sl. R. Kalendros, turėjo vienos dienos iškylą Mėlynuose kalnuose.

• Gruodžio 23 d. jūros skautės: D. Pargauskaitė, D. Gurklytė, J. Macijauskaitė, R. Pajaujytė ir K. Yanni, vadovaujant Zitai Gurklytei, su kalėdine programa aplankė "Vilnius Manor" gyventojus. Tai buvo jų gerasis darbelis. Po programos visos buvo pavaišintos. Joms padėkojo "jaunimo" pirm. H. Stepaitis.

• Jau antros bendros skautų-ateitininkų Kūčios įvyko gruodžio 18 d., atšvęstos gražioje draugiškoje nuotaikoje, dalyvaujant tėveliams bei draugams. Taip pat pirmą kartą dalyvavo dešimtis svečių iš Lietuvos įvairių vietovių. Programos vedėja buvo Aušra Karkienė. Prigesinus šviesas, su žvakutėmis iš penkių kontinentų atėjo skautai-ateitininkai prie centrinio stalo, ant kurio stovėjo didelės žvakės, kurias uždegti buvo pakviesti abiejų organizacijų vadovai. Skautų dvasios vadas s. kun. Augustinas Simanavičius, OFM, sukalbėjo maldą. Prasidėjo plotkelių pasidalinimas ir vieni kitų sveikinimai. Po to visi valgė 12-kos skirtingų valgių. Stalus paruošė Kunigaikštienės Birutės draugovė, vadovaujant ps. J. Batūrienei ir dr. O Gustainienei. Buvo giedamos kalėdinės giesmės, vyko pasirodymai. Buvo skaitomi draugovių sveikinimai. Vyr. skaučių, sk. vyčių ir studentų ateitininkų paskutinis pasirodymas — kalėdinė giesmė lotyniškai. Kūčių vakaras baigtas sudainuojant "Ateina naktis" ir "Lietuva brangi".

• Fotografas St. Dabkus skautų-ateitininkų Kūčiose padarė daug gražių nuotraukų, kurias padovanojo tuntui. Skautiškas ačiū. **M.**

Pajieškojimai

Iš Lietuvos **Margarita Sinkevičiūtė-Liorentienė**, ieško savo tėvo Jurgio Sinkevičiaus (Andriaus), gimęs 1916 m. Markaviškių km., Sasnavos valsč., Marijampolės apsk. Prašo atsiliepti arba žinantieji apie J. Sinkevičių pranešti šiuo adresu: F. Valaitis, 6800 S. Campbell, Chicago, IL 60629, USA.

Paieškomas **Česlovas Prokofjevas** (Czeslaw Prokopiev arba Prokofjew), gimęs 1908 metais Vilniuje, palikimo reikalu. Jis pats arba jo šeima bei giminės prašomi pranešti Gary Gogan arba Bernadette Sroh. Skambinti jų sąskaiton (collect) tel. 604 - 682-3060.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835
• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas
130 Kennedy Avenue, Toronto, Ontario M6S 2X9
Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
allan BROWN
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
9 % už 90 dienų term.indėlius
9¼% už 6 mėn.term.indėlius
9½% už 1 m. term. indėlius
9½% už 2 m. term. indėlius
9½% už 3 m. term. indėlius
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.
10½% už 1 m. GIC invest. pažym.
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už pensijų planą (variable rate)
10½% už 1 m. term. pensijų planą
10½% už 2 m. term. pensijų planą
10½% už 3 m. term. pensijų planą
8¾% už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)
8 % už taupymo sąskaitą
8¾% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:
už asmenines paskolas nuo...12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 11½%
2 metų 11¾%
3 metų ..... 12 % (fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų...10¾% (variable rate)

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 68 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – savininkai
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis. Nemokamas namo įkainojimas.
KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:
• RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
• RRIF pensijų fondas
• metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
• įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
• atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
• klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus
Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

KANADOS ĮVYKIAI

Kalbų problema Kvebeke

Separatistinė Kvebeko partija su premjeru R. Levesque'u 1977 m rugpjūčio mėnesį provinciniame parlamente priėmė prancūzų kalbos teises griežtai ginantį įstatymą nr. 101. Jame pirmenybė visur garantuojama prancūzų kalbai, kartais net išsturmiančiai anglų kalbą iš viešo gyvenimo, nors ji taip pat yra oficiali Kanados kalba. Kvebeke gyvenančius anglų kilmės kanadiečius ypač suerzino įstatymu nr. 101 įvestas vien tik prancūzų kalbos vartojimas įmonių ir institucijų iškabose. Iš jų visiškai buvo išjungta anglų kalba, atmetus net ir dvikalbes iškabas. Angliškoji mažuma Kvebeko provincijoje staiga prarado anksčiau turėtas teises. Kovą už jas 1978 m. rudenį pradėjo montrealietis prekybininkas Allanas Singeris. Ta ilgai trukusi kova pagaliau pasiekė aukščiausiąjį Kanados teismą, kai valdžion vėl buvo grįžę liberalai su savo premjeru R. Bourassa, remiančiu Kvebeko federaciją su Kanada. Pracūziškų iškabų klausimą jis paliko nepajudintą, nenorėdamas erzinti prancūzų separatistinių ir tautinių grupių.

Aukščiausiasis Kanados teismas savo sprendimą paskelbė 1988 m. gruodžio 15 d. Penki teisėjai vienbalsiai nutarė, kad vien tik prancūzų kalbos įsileidimas į iškabas pažeidžia Kanados ir paties Kvebeko įstatymais garantuojamą laisvę ir žmogaus teises. Pasak aukščiausiojo Kanados teismo, Kvebeko vyriausybė negali reikalauti, kad iškabos būtų tik prancūziškos. Esą reikia įsileisti ir anglų bei kitas kalbas. Separatistinei Kvebeko partijai dabar vadovauja buvęs finansų ministeris J. Parizeau, jos suvažiavime paskelbęs griežtą kovą anglų kalbai, jeigu ją į iškabas sugrąžintų aukščiausiasis Kanados teismas. Tokį teismo sprendimą jis dabar sutiko aštriu protestu, nugąsdinusiu liberalų premjerą R. Bourassą, jau kartą pralaimėjusį rinkimus Kvebeko partijai. Tad šį kartą nuo galimo pralaimėjimo jis ryžosi apsisaugoti sukta politine taktika. Per tris dienas Kvebeko parlamente buvo priimtas įstatymas nr. 178, papildantis įstatymą nr. 101. Papildas padengtas specialiu Kanados konstitucijos paragrafu, neleidžiančiu dėl jo kreiptis į Kanados teismus. Šis paragrafas konstitucijon buvo įjungtas Vakarų Kanados premjerų pageidavimu 1982 m., kai ministeris pirm. P. E. Trudeau ruošėsi konstituciją iš Britanijos parsivežti Kanadon.

Naujasis premjero R. Bourassos įstatymas nr. 178 išorinėse Kvebeko krautuvių iškabose palieka įstatymu nr. 101 įvestą prancūzų kalbą. Tačiau vidinėse krautuvių iškabose leidžiama vartoti ir anglų ar kurią kitą kalbą, bet įrašai tomis kalbomis turi būti mažesni už privalomą įrašą prancūzų kalba. Detalės bus nustatytos vėliau. Tad iš tikrųjų naujasis įstatymas nr. 178, padengtas konstituciniu neliečiamumu, sustabdė Kanados aukščiausiojo teismo sprendimą, kuris išorinėse krautuvių iškabose šalia prancūzų būtų leidęs ir kitas kalbas. Dabar tos kalbos bus leidžiamos tik krautuvių bei verslaviečių viduje. Išorinėse iškabose vėl paliekama vienintelė prancūzų kalba, ten įsitvirtinusi separatistinės Kvebeko partijos 1977 m. vasarą priimto įstatymo nr. 101 dėka. Premjeras R. Bourassa tikėjosi, kad išorinėse iškabose palikta prancūzų kalba nutildys separatistines ir tautines grupes. Jo viltis nepasitvirtino, nes jos dabar kelia triukšmą dėl suteikto leidimo kitoms kalboms vidinėse iškabose. Tokį žaidimą su kalbomis pasmerkė ir angliškoji mažuma Kvebeko provincijoje. Iš premjero R. Bourassos kabineto atsistatydino trys angliškos kilmės ministeriai: gamtinės aplinkos — Clifford Lincoln, vidaus reikalų — Herbert Marx, ryšių — Richard French. Jie balsavo prieš naująjį įstatymą nr. 178, pažeidžiantį žmogaus teises. Iš tikrųjų demokratinėje santvarkoje keistai atrodo įstatymas, kuris išorinėje iškaboje leidžia tik prancūzų kalbą, o vidinėje prie jos leidžia pridėti ir anglų. Kanada yra dvikalbis kraštas su dviem oficialiom kalbom, kurios turėtų būti lygiateisės.

Daug kam atrodo, kad Kvebeko premjeras R. Bourassa ruošiasi skelbti parlamento rinkimus ir savo poziciją bando apsaugoti prancūzų kalbą liečiančiomis nuolaidomis Kvebeko partijai, bet tos nuolaidos erzina angliškąją mažumą. Trys ministeriai atsistatydino, bet iš liberalų partijos nepasitraukė, suprasdami premjero R. Bourassos problemą. Jam yra svarbu išsilaikyti vyriausybėje, kad vėl valdžion neateitų Kvebeko partija, griaunanti Kanados federaciją ir siekianti nepriklausomybės Kvebekui. Piktos reakcijos R. Bourassa susilaukė ir iš Manitobos konservatorių premjero G. Filmono, turinčio mažumos vyriausybę. Pasipiktinęs premjero R. Bourassos nesiskaitymu su anglų kalba, jis staiga atsiėmė Manitobos parlamento patvirtinimui įteiktą Meech Lake sutartį. Ta Kanados ministerio pirm. B. Mulronio ir provincijų premjerų 1987 m. pasirašyta sutartis užtikrino Kvebeko provincijos įsijungimą į Kanados konstituciją. Kvebekas buvo pripažintas savita provincija Kanados federacijoje. Dabar tų padarytų nuolaidų nusigando Manitobos premjeras G. Filmonas, pamatęs premjero R. Bourassos nesiskaitymą su angliškąja mažuma ir jos kalba. Meech Lake sutartis įsigalios 1990 m., kai ją bus patvirtinusios visos provincijos. Sutartį jau yra patvirtinęs Kanados parlamentas ir aštuonių provincijų parlamentai. Delsia tik New Brunswickas ir dabar sutarties ratifikavimą sustabdžiusi Manitoba. Jos premjeras G. Filmonas nori, kad Kanados ministeris pirm. B. Mulroney dėl pastarųjų įvykių Kvebeke sušauktų dar vieną premjerų pasitarimą.

Toronto lietuvių namų metiniame pobūvyje po koncerto lapkričio 5 d. Iš kairės: KLB Toronto apylinkės valdybos pirm. R. STRIMAITIS, sol. G. ČAPKAUSKIENĖ, LN visuomeninės veiklos pirm. A. JANKAITIENĖ, muz. J. GOVĖDAS

Nuotr. K. Raudžio

Leido grįžti į...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Romoje jis kalbėjosi ne tik su Šv. Tėvu Jonu-Paulium II, bet ir su kitais Vatikano pareigūnais Vilniaus arkivyskupijos klausimu. Dalyvavo Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavime, prel. A. Bačkio vyskupiniuose šventimuose, laikė pamaldas Lietuvai per Vatikano radiją.

Vysk. J. Steponavičius yra gimęs 1911 m. Miciūnų k., Vilniaus apsk. Mokėsi Vytauto Didžiojo gimnazijoje ir Vilniaus universitete, kuriame baigė teologiją magistro laipsniu. Kunigu įšventintas 1936 m. kurį laiką buvo Gardino mokyklų kapelionu, o nuo 1939 m. klebonu lietuviškose parapijose.

Vilniaus katedra bus galutinai grąžinta tikintiesiems 1989 m. vasario 2 d. Galimas dalykas, kad tai bus naujos eros pradžia tikybiniame Lietuvos gyvenime.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

SKAITYTOJAI PASISAKO

IŠ SOVIETINĖS TREMTIES

Gintautas Iešmantas rašo vienam tautiečiui iš sibirinės tremties: "Jūsų laiškas yra pirmasis, rašytas lietuviškai ir mane pasiekęs iš Jūsų krašto (JAV). Dar ir dėl to jis man itin malonus.

Šiuo metu esu Uchtos miesto ligoninėje, gydausi susirgimą džiova. Išbūsiu joje ko gero iki spalio vidurio.

Sveikinimai visiems tautiečiams!"

Uchta, Komijos ATSR
1988.IX.7

DŽIAUGSMAS LIETUVOJE

Laiške iš pavergtos Lietuvos viena tautietė rašo: "Nežinau net nuo ko pradėti. Širdis pilna džiaugsmo ir laimės. Mums atidarė Vilniaus katedrą. Himnas visur skamba ir kasdien 12 val. per radiją giedamas. Trispalvė plevėsuoja! Klausiausi forumo, kurį pravedė Sąjūdis. Tai mokslo žmonės: rašytojai, medikai ir kiti patriotai, kurie apie 50 metų dirbo, rizikavo, kad galėtų spalio 22-23 sušaukti suvažiavimą, kuriame dalyvavo visa Lietuva! Viską pametę ištisas valandas žiūrėjom televiziją, braukėm ašaras, šypsojomės. Kaip gražiai spalio 23 d. prasidėjo pamaldos prie katedros, kurias laikė mūsų kilnusis kardinolas. Visa Lietuva klūpėjo, kai tūkstančiai žmonių giedojo 'Pulkim ant kelių', 'Sveika, Marija', 'Marija, Marija'. O koks vaizdas, kai paskelbė, kad grąžinta katedra. Ta didžioji minia puolė prie vienas kito, bučiavosi, pasipylė gėlės, šauksmas 'Lietuva, Lietuva!' Džiugu ir baugu, gal ir vėl ruskis savo batu prispaus, ir vėl reikės tylėti ir kentėti, kaip buvo per ilgus priespaudos metus. Jaunimas sako: 'Kelio atgal nėra, eisim pirmyn!'" **N. N.**

PRASIDĖJO TAUTOS ATGIMIMAS

Mes ir mūsų vaikai užaugome prie svetimos kalbos prie svetimų vėliavų, viskas buvo iš mūsų atimta – uždrausta. Dabar su ašaromis, džiaugsmo ašaromis akyse, mes matome nors jau savo anūkus, pradėjusius gyvenimą su miela ir brangia trispalve. Šiaip pas mus gyvenimas labai audringas, labai dažnai verkiame iš džiaugsmo ir skausmo. Prasidėjo tautos atgimimas, po tiek kančios ir skausmo metų. Atgavom tautinę vėliavą, ir visą kitą atributiką. Pro mano langą matosi trispalvė, muziejaus sodelio bokšte. Kiekvieną dieną, 12 val. Vilniuje skamba varpų muziką ir giedama tautiška giesmė "Lietuva tėvyne mūsų" ir visa tai girdime per radiją. Tikriausia, ir jūs turite daug žinių apie mūsų gyvenimą, kai skaitote laikraščiuose. Aš artimiausiu laiku, mielas broli, išrašysiu tau "Gimtąjį kraštą". Tai yra įdomus laikraštis ir tada gyvensite su mumis, mūsų džiaugsmais ir skausmais. Pradėsime statyti paminklą stalinizmo aukoms atminti. Labai skaudu ir sunku, kai vėl atbunda baisūs atsiminimai, akyse tūkstančiai, nekaltų, nelaimingų tremtinių, užkaltuose gyvuliniuose vagonuose ir tūkstančiai mirčių Sibiro platybėse ir vėl atgyja skausmo žaizdos, palikusios gilius randus.

Tavo sesuo

LIETUVA BUS LAISVA

Visus lietuvius labai jaudina pastarųjų laikų įvykiai mūsų tėvynėje Lietuvoje. Lietuviai į tuos įvykius reaguoja įvairiai. Vieni triumfuoja, kiti į viską ranka numoja. Girdi, kol rusas Lietuvoje sėdės, tol iš to visko nieko nebus. Yra ir pačių disidentų atvykusių iš Lietuvos, nesigailinčių karčių žodžių okupantams ir įspėjančių, kad dar dideli sunkumai gali užklupti mūsų tautą netolimoje ateityje. Sunkumų esą nereikia bijoti, nes nauji persekiojimai tik dar labiau sustiprintų tautos ryžtą.

Kažin kur yra dingę mūsų veiksniai su patarimais, kaip turėtumėm laikytis? Mes juk visi gerai žinome, kad įvykiai Lietuvoje ir kituose Baltijos kraštuose nevyksta tik dėl mūsų baltiečių narsumo. Jie vyksta ir dar vyks dėl kur kas didesnių, visą Europą ir gal visą pasaulį liečiančių netolimos ateities politinių pasikeitimų. Kodėl tad baltiečiams reiktų išsišokti, eiti visų priekyje? Ar tam, kad Kremlius nepraleistų progos į mus atkreipti savo dar labai galingą dėmesį?

Kaip ten bebūtų su sovietais ir jų "perestroikomis", bet jie pastaraisiais laikais nusileido ir to nevertinti netikslu. Dideliems pasikeitimams galbūt dar nėra atėjęs laikas, tai gali atsitikti ateityje. Sovietai tik neseniai įbrido į persitvarkymo vandenį. Turime kantriai dirbti ir ruoštis, Lietuva ir kiti Baltijos kraštai bus laisvi.

S. Šetkus

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas
Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai:
įstaigos (416)**762-7393**
namų **233-0303**

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.C.L., LL.B., M.B.A.
Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje advokatų **Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.**
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents
Toronto: Suite 209, 3416 Dundas St.W. Toronto, Ontario M6S 2S1 **767-2127**
Mississauga: Suite 200, Plaza One, 2000 Argentia Road, Mississauga, Ontario, L5N 1P7, **821-8522** **TELEX: 06-960168**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B,
kartu su advokate **Joana Kuraite** perėmė a.a. advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
3425 Dundas St.W., Suite 200
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)**763-3362**
namų **621-2136**

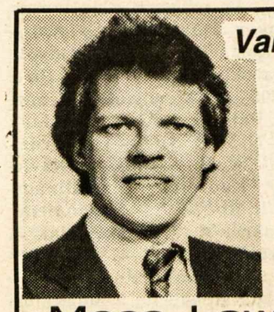
Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC. REALTOR
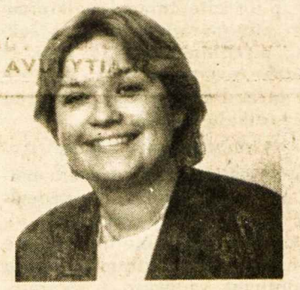
Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

DRESHER REAL ESTATE LTD.
3830B Bloor St. W., Islington, Ontario M9B 1K8
Tel. 233-3334 — Fax 233-0285 — 231-2661
BOLTONE 14,5 akrų pramoninei statybai – $3,400,000.
BOLTONE 76,7 akrų, geras investavimas. Kaina – $4,500,000.
Dėl informacijų skambinti AL SRSA tel. 846-8168 arba VALTERIUI tel. 231-2661.
MISSISSAUGA 12 akrų – $3,900,000.
PEMBROKE, Ont., 18 sklypų namų statybai po $15,000. Dėl informacijų skambinti VALTERIUI tel. 231-2661.
COLLEGE prie Dovercourt parduodama "Litho-Art" spaustuvė. Prašoma kaina $110,000.00. Įmokėti trečią dalį. Skambinti Valteriui Drešeriui tel. 231-2661.
WHITBY 24 akrai pramoninei statybai – $3,360,000. Skambinti Valteriui.
ALBION-KIPLING rajone vienaaukštis, 4 miegamųjų. Kaina – $239,900.
ALBION-WESTON RD. rajone pusantro aukšto. Kaina - $237.000.
Mes patarnaujame visose pirkimo ir pardavimo srityse bei draudos reikaluose.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*
- *uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

RE/MAX homecentre inc., realtor an independent member broker
birute spudas, B.A.
sales representative
BLOOR WEST VILLAGE ramioje gatvėje parduodamas 4 miegamųjų labai gerame st[PARDUOTA]namas. Du židiniai, ąžuolo sijų lubos ir ąžuolo apdai[PARDUOTA]rivatus įvažiavimas, garažas, gražus kiemas.
1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469
535-2500

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
The Lougheed & Barnard
Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

1988 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
Greitai bus paskelbtos 1989 metų ekskursijos
Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriksite, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronte nuo 1962 m. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.
Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu
V. BAČĖNAS
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233–3334 — Fax 233–0285 — 231–2661
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Kūčių vakarą, prieš Bernelių Mišias, šventovėje buvo surengtas religinis koncertas. Programoje dalyvavo mūsų parapijos choras su vadovu muz. Jonu Govėdu, fleitistas Tomas Regina ir solistai: Slava Žiemelytė, Anita Pakalniškytė ir Rimas Paulionis. Taipgi jie gražiai giedojo nakties Mišiose, o parapijos choras dar ir Kalėdų dieną. Visiems jiems nuoširdi padėka.

— Pakrikštyti: Liudo ir Teresės (Paznėkaitės) Bražukų sūnus Alvydas-Antanas; David ir Aidos (Žiūraitytės) Hudson sūnus Mykolas-Jonas-Leslie.

— Kanados lietuvių kultūros muziejaus vajus tęsiamas toliau. Iki šiol surinkta $156,404. Vajui aukojo; $6.000 — Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama"; $2.500 — dr. A. S. Pacevičiai; $200 — A. G. Sprainaičiai; $100 — J. E. Girėnai.

— Aukojo Šv. Jono lietuvių kapinėms: $200 — J. Vyšniauskas; $150 — A. M. T. Zaleskiai (a.a. Stasio Čepo atminimui); parapijos skoloms numokėti: $350 — J. J. Zenkevičiai; $300 — A. Aulinskas, L. V. Morkūnai; $200 — dr. A. V. Valiuliai, J. Arštikaitis, A. Kanapka; $100 — V. R. Akelaičiai, V. Bačėnas, E. B. Rovai, V. Staškevičius, V. Morkūnas, K. V. Balsiai, R. R. Kaknevičiai, J. S. Andruliai, M. Dunchik, A. A. Naruševičiai, K. R. Poškai, F. Barzdžius, J. K. Povilaičiai, H. P. Steponaičiai, A. S. Petraičiai, A. Misiūnas, A. D. Bajorinai, S. Grigaliūnas; $50 — J. E. Girėnai, J. R. Karasiejai, K. J. Rugiai, O. Dementavičienė, A. G. Sprainaičiai, A. Z. Vaičeliūnai, V. V. Baliūnai, dr. M. D. Valadkos, V. Kubilienė, E. Trinka, M. Norkienė, P. A. Šimonėliai, R. J. Dementavičiai, B. Stalioraitienė; Motinos Teresės labdarai: $20 — N.N.; relig. Lietuvos šalpai: $50 — P. E. Ališauskai.

— Mišios sekmadienį, sausio 8, 9.30 v.r. už a.a. dr. Stasį Pacevičių, 11.00 v.r. už parapiją; Wasagoje 11.00 v.r. už parapiją.

Atitaisymas. Lietuvos kankinių parapijos kalėdiniame sveikinime tarp kitų parapijos tarybos sekcijų pirmininkų turėjo būti ir **Albina Augaitienė**, kuri sėkmingai pirmininkauja veikliai socialinių reikalų sekcijai.

Lietuvių namų žinios

— Kūčių vakarienė pradėta malda ir trijų spalvų žvakių uždegimu. Žvakių šviesa simbolizavo visų tautiečių tėvynėje ir išeivijoje vieningumą. Bendram giesmių giedojimui vadovavo L. Marcinkutė ir V. Verikaitis. Dalyvavo du šimtai svečių. Maistą paruošė B. Stanulienė ir V. Birštonas. Dalyviai praleido Kūčias šeimyniškoje nuotaikoje.

— Naujų metų sutikime buvo apie 300 dalyvių, kurie sotinosi skoningai paruošta V. Birštono vakariene, bufetu. Grojo puikus orkestras, buvo linksma nuotaika.

— LN valdybos posėdis — sausio 12, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Pakvietimai į Medžiotojų ir žūklautojų klubo "Tauras" metinį balių sausio 14 d., šeštadienį, gaunami pas J. Šimkų tel. 231-9425 ir LN sekmadienio popietėje.

Lietuviški renginiai 1989 m. Lietuvių namuose

Sausio 1 – balandžio 9 d.d.: sausio 14 d. "Tauro" metinį balių rengia T. O. medžioklės ir žuklės d-ja; sausio 15 & 22 d.d. paskaitą – LN kultūrinė komisija; sausio 28 d. "Casino" vakarą – Toronto Maironio mokykla; sausio 29 d. paskaitą – LN kultūrinė komisija; vasario 4 d. tradicinį gavėnių karnavalą – LN visuomeninės veiklos komitetas; vasario 5 d. paskaitą – LN kultūrinė komisija; vasario 5 d. pietus – Išganytojo parapija; vasario 12 d. popietę bazarą – Tautinių šokių grupė "Atžalynas", kovo 5 d. koncertą – LN kultūrinė komisija; kovo 19 d. koncertą – Išganytojo parapijos choras; balandžio 1 d. jaunimo šokius – Kanados lietuvių jaunimo sąjunga; balandžio 2 d. "Velykų stalą" – Lietuvių namai; balandžio 9 d. LN metinį susirinkimą – Lietuvių namai.

PADĖKA

Didžiai gerb. kun. dr. K. Trimakui ir mielom regolekcijų dalyvėms. Už jūsų maldas ir labai rūpestingą mano slaugymą aš esu labai dėkinga.

Tegul Visagalis Dievas jums gausiai atlygina.

Su pagarba – **Angelė Kairienė**

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas(705) 723-5522

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Pirmais penktadieniais yra klausoma išpažinčių rytą ir vakarą prieš Mišias. Šv. valanda su palaiminimu ir Švenčiausiojo išstatymu 7 v.v., o 7.30 v.v. Mišios. Šį šeštadienį Gyvojo Rožinio draugija renkasi 10.30 v.r. Rožinio kalbėjimui, o 11 v.r. — Mišios; pensininkų namuose "Vilnius" Mišios 5 v.p.p.

— Naujų metų dieną mūsų šventovėje pamokslus sakė ką tik iš Lietuvos atvykę kunigai Romualdas Ramašauskas ir Gintautas Kabašinskas.

— Trečiojo ordino mūsų parapijos kongregacijos mėnesinis susirinkimas ir Mišios šį ketvirtadienį 10 v.r.

— Gruodžio 19 d. palaidota a.a. Virginija Mižutavičiūtė, 25 m.; gruodžio 23 d. — a.a. Kazys Činčius, 73 m.; gruodžio 27 d. — a.a. Pranas Tarvydas, 54 m. ir a.a. Leonas Tilindis, 69 m.; gruodžio 29 d. palaidotas a.a. Ipolitas Krasauskas, 65 m.; gruodžio 31 d. — a.a. Justinas Dobilas, 64 m.

— Pakrikštyta Jessica-Dana, Jono ir Brunos Simanavičių dukrelė.

— Parapijos tarybos jaunų šeimų sekcija organizuoja vaikams Mišias ateinantį sekmadienį, sausio 8, 4.30 v.p.p.

— Parapijai aukojo: $1,630 — Okins, Leipciger, Čuplinskas, Kaminker & Associates; $1,500 — A. U. Kartavičiai; $1,000 — dr. R. Barakauskas; $300 — V. B. Biretos; $200 — S. Tumosienė, J. Janušas, U. Paliulis, E. G. Kuchalskiai; $150 — N. M. R.; $100 — I. S. Girdzijauskai, A. B. Garbas, A. Navickas, P. Kudreikis, O. Kalinauskienė, R. Ročys, V. D. Simonaičiai, A. Senkus, A. J. Vaškevičiai, S. Vaitekūnienė; $75 — W. G. Semach; $50 — I. Čiurlienė, B. Arūnas, J. A. Empakeriai, J. Maziliauskas, A. Ledienė, dr. R. A. Karkos, J. Urbonas, R. L. Underiai, B. S. Ulozai, R. J. Vaitkevičiai, St. Pranckevičius; klierikų fondui: $200 — V. Sinkevičius; $100 — L. V. Balaišiai, R. Prociw, Pr. Skrupskas, M. Vaškevičienė, S. Vaitekūnienė; $50 — J. B. Maziliauskai; $25 — E. V. Janulevičiai; Relig. šalpai: $100 — V. A. Kulniai, A. Rakauskas, M. Vaškevičienė; $50 — A. R. Ulbos; vyskupo fondui: $100 — E. G. Kuchalskiai; stovyklai "Kretinga": $500 — parapijos tarybos jaunų šeimų sekcija; vienuolynui: $100 — M. Vaškevičienė; $50 — S. S. Rakščiai; nuo žemės drebėjimo nukentėjusiems armėnams: $100 — A. Barauskienė, $50 — E. Tamulionienė; $20 — L. F. Dūdos, M. Daukšienė, M. Povilaitienė, V. M. Tamulaičiai; gaisro pavojaus signalų įvedimui: $100 — A. Rakauskas, V. Sinkevičius, M. Vaškevičienė; $20 — S. Meškauskas, P. Skablauskas.

— Mišios sausio 8, Trijų karalių šventėje, 8.30 v.r. — už a.a. Baltrą Ulecką, 9.20 v.r. — specialia intencija, 10.15 v.r. — už a.a. Sofiją ir Anthony Dziengo, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už Ulbų šeimos mirusius.

Kun. E. Putrimas, Vasario 16 gimnazijos kapelionas, Kalėdų atostogų proga lankėsi pas savo tėvus Toronte, vadovavo adventiniam susikaupimui Prisikėlimo parapijoje, dalyvavo bendrose Kūčiose Lietuvos kankinių parapijoje, koncelebravo vidurnakčio Mišias jos šventovėje, atlaikė pamaldas Wasagoje pirmąją Kalėdų dieną, buvo nuvykęs keletui dienų į ateitininkų žiemos stovyklą Dainavoje.

KLB visuomeninių reikalų komisija yra paruošusi 2 val. ilgumo vaizdajuostinę santrauką iš Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo, vykusio 1988 m. spalio 22-23 dienomis Vilniuje. Kaina $30. Įsigyti galima KLB raštinėje, Prisikėlimo parapijos klebonijoje. Taipgi ten galima įsigyti lietuviškų vėliavų 36" x 72" dydžio. Kaina $45. Kreiptis darbo dienomis nuo 9 v.r. iki 5 v.p.p.

Toronto Prisikėlimo šventovėje parapijos vaikų choras 1988 m. gruodžio 18 d. gieda religiniame koncerte
Nuotr. St. Dabkaus

Medžiotojų ir žūklautojų klubas "TAURAS"
maloniai kviečia į TRADICINĮ METINĮ

BALIŲ

Programoje: Jaunimo pasirodymas. Žvėrienos vakarienė su vynu. Šokiams gros "Les and the Music Masters". Įėjimas $17.50.
Pakvietimai gaunami Lietuvių namų popietėse, pas J. Šimkų **231-9425**, pas klubo narius ir prie įėjimo. *Rengėjai*

1989 m. sausio 14, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose, (1573 Bloor St.W.)

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio suvažiavimo Vilniuje vaizdajuostė bus rodoma ant didelio ekrano Toronto Lietuvių namuose, sausio 8, sekmadienį, 2.30 v.p.p. Visi kviečiami dalyvauti ir susipažinti su dabartiniais Lietuvoje vykstančiais pasikeitimais.

Anapilio sodybos korporacijos metinis narių susirinkimas įvyks š. m. sausio 18, trečiadienį, 7 v.v. parapijos salėje. Bus valdybos, kapinių bei revizijos komisijų pranešimai ir rinkimai. Kvorumui laiku nesusirinkus, po pusės valandos bus šaukiamas kitas susirinkimas, kuris, nežiūrint dalyvaujančių skaičiaus, bus teisėtas.

Valdyba

Medikų dėmesiui. Gerb. kolegos tautiečiai! Šv. Kalėdų proga nuoširdžiai sveikinu Jus, pasiekusius didelių laimėjimų ir išlaikiusius tautinę dvasią. Visų Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio medikų vardu kviečiu Jus gausiai dalyvauti VI Lietuvos gydytojų suvažiavime, kurį organizuojame 1989 m. gegužės 19-20 d.d. Vilniuje. Su pagarba, gyd. Juozas Olekas, Vilnius 1988. 12. 8.

Apie dalyvavimą kaip galima greičiau pranešti šiuo adresu: Juozas Olekas, MD, Vilniaus universitetas, Microchirurgijos tyrimų centras, K. Poželos 6/1, Vilnius 232600, Lietuva, USSR. Telefonas: 619993

SąjūdžioInfo. Čikagoje yra įsikūręs Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio informacinis skyrius, pavadintas SąjūdžioInfo, kuris informuos visuomenę apie Sąjūdžio veiklą ir įvykius Lietuvoje. Pastaruoju metu daug kas vyksta Lietuvoje ir žmonės išeivijoje turi daug klausimų, kurie juos domina. Kviečiame visuomenę atsiųsti klausimus raštu, ir SąjūdžioInfo jums atsakys taip pat raštu. Jeigu patys neturėsime atsakymo, susisieksime su Sąjūdžio seimo tarybos nariais Lietuvoje, kurie kompetetingai atsakys į klausimus. Rašyti: Rita Dapkutė, SąjūdžioInfo, 7159 S. Whipple, Chicago, Ill. 60629, USA.

M. ir V. Miceikos iš Simcoe vietoj kalėdinių atvirukų aukojo "Tėviškės žiburiams" $30.

S. Pyževienė vietoj kalėdinių atvirukų "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. V. Vasiliausko atminimui L. Pevcevičius "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

"Paramos" kredito kooperatyvo valdyba savaitraščio "Tėviškės žiburiai" paramai paskyrė $500. Leidėjai dėkoja už dosnią auką.

Ryšium su Kalėdų ir Naujų metų šventėmis "TŽ" redakcija, administracija ir spaustuvė gavo daug sveikinimų ir sėkmės linkėjimų. Negalėdami atsakyti kiekvienam atskirai, dėkojame visiems sveikinusiems ir linkime Dievo palaimos bei geriausios sėkmės 1989-siais metais.

"Tėviškės žiburių" skaitytojams

Kylant spaudos darbų ir pašto kainoms, "TŽ" leidėjai ir nenorint yra priversti kelti savaitraščio prenumeratą. NUO 1989 METŲ SAUSIO 1 DIENOS METINĖ "TŽ" PRENUMERATA BUS $24, RĖMĖJŲ — $30, GARBĖS — NUO $40, NAUJIEM SKAITYTOJAM — $20. JAV-bėse gyvenantiems prenumerata skaičiuojama amerikietiškais doleriais, nes laikraščio persiuntimo Amerikon išlaidos yra didesnės. Ištisus dvejus metus prenumerata nebuvo keliama. Daug padėjo dosnios skaitytojų aukos. Už jas esame labai nuoširdžiai dėkingi. Atėjo laikas ieškoti daugiau pastovių pajamų, nes aukos nepadengia visų laikraščio išlaidų. Teko padidinti ir skelbimų kainas, kad būtų galima suvesti galą su galu. Tikimės, kad skaitytojai supras esamą padėtį ir padės šiam savaitraščiui toliau gyvuoti padidintomis prenumeratomis ir aukomis.

Leidėjai

"TŽ" skaitytojas Brazilijoje Antanas Rudys atsiųstame sveikinime rašo: "Naujuose 1989 metuose sėkmės, ištvermės, nepavargti ir nenuleisti rankų lietuviškame darbe, nes mūsų protėvių tėvynė Lietuva dar kenčia neužtarnautą kančią — jungą".

Ontario pilietinių reikalų ministeris Gerry Phillips iš St. Catharines atsiuntė "TŽ" redakcijai šventinius sveikinimus su įrašais įvairiomis kalbomis — arabų, žydų, ispanų, latvių... Iš viso 21 kalba. Deja, nėra lietuviško įrašo.

Išėjo iš spaudos Kanados lietuvių rašytojos **Marijos Aukštaitės** pomirtinė knyga, išleista velionės sūnaus A. F. Navikevičiaus. Tai "Išeivės memuarai — Montrealio dienos". Surinko "Hedino Typesetting", atspaudė lietuvių spaustuvė "Litho-Art Ltd." Knygoje yra 180 pusl. Kaina — $12. Gaunama šiuo adresu: A. F. Navikevičius, 46 Arthur Mark Drive, Port Hope, Ont. L1A 3K1.

Ukrainiečių veikėjas Ted Antonyshyn parašė Ontario premjerui D. Petersonui laišką, kuriame reikalauja kelti teisminę bylą Sol Littmanui, skleidžiančiam kanadiečių spaudoje nepagrįstus kaltinimus baltiečiams ir ukrainiečiams ryšium su karo nusikaltėlių paieškomis. Esą, kai viena pilietė apskundė Zundelį, skleidžiantį neapykantos bei klaidinančią literatūrą, jam buvo iškelta byla. Dabar tokiu pat pagrindu turėtų būti keliama byla Sol Littmanui. Prie laiško pridėta plati dokumentacija, ryškinanti nepagrįstus jo tvirtinimus. Ji remiasi daugiausia S. Littmano straipsniu žurnale "Canadian Forum" (1987 m. birželio-liepos mėn). Šio laiško nuorašus autorius išsiuntinėjo: Ontario teisingumo min. Ian Scott, Civilinių laisvių komisijos pirm. J. Gregorovich, estų laikraščiui "Meie Elu" ir "Tėviškės žiburiams".

Mes turime visko pigiomis kainomis, ką žmonės reikalauja Lietuvoje.

Siūlome patį didžiausią elektronikos pasirinkimą, kurį galima naudoti JAV, Europoje ir Lietuvoje.

Žemos kainos ELEKTRONICS
110V ar 220V, PAL-SECAM-NTSC tinkami naudoti Lietuvoje!

Visi videomagnetofonai pritaikyti naudojimui Lietuvoje. Prieinamos kainos.

Telefonai: (416) 663-9497, (416) 665-4250

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

MONTREALQUE

Kalėdų eglutė AV parapijos salėje šiais metais sutraukė daug daugiau svečių, nes buvo surengta gruodžio 18 d. tuoj po pamaldų. Montrealio lituanistinės mokyklos mokytojai ir mokiniai paruošė jaukią programą, įdėdami daug darbo. Pakankamai gražia lietuvių kalba buvo atliktas vaidinimas, deklamacijos ir dainos. Susirinkę mokinių tėvai, seneliai bei mažesni broliukai su sesutėmis grožėjosi ne tik savo artimųjų pasirodymais, bet ir bendra programa. Kalėdų senelis savo dovanomis pradžiugino visus mokinius ir mažuosius. Tėvų komitetas dalyvius pavaišino karštomis dešrelėmis, pyragais ir kava.

Kvebeko imigracijos ministerija gruodžio 18 d. suruošė prieškalėdinę etninių grupių programą Place des Arts salėse. Dalyvavo beveik trisdešimts įvairių grupių. Pasirodymai vyko keturiose patalpose tuo pačiu laiku. Lietuviams atstovavo "Gintaro" ansamblio studentų tautinių šokių grupė, vadovaujama Lino Staškevičiaus. Dalyvavo vyriausia ansamblio vadovė Silvija Staškevičienė ir Montrealio mergaičių choras "Pavasaris", vadovaujamas muz. Ingrid Tark. Akompanavo Jeff Fisher. Lietuviai pašoko penkis šokius ir padainavo penkias dainas. Žiūrovų buvo susirinkę apie 300. Atrodo, visi buvo patenkinti, nes plojimų buvo gausu.

A. a. Juozas Norris (Naruševičius), 79 m. amžiaus, mirė gruodžio 15 d. Palaidotas iš šv. Kazimiero šventovės gruodžio 19 d. Cote des Neiges kapinėse. Liūdi podukra su šeima, sesuo Lietuvoje ir daug bičiulių. **B.S.**

ŽEMĖS DREBĖJIMAS

draudžiamas irgi už papildomą mokestį vidutiniam namui $50.00 – $100.00 į metus.

Gerai yra turėti savo nuosavą draudą ir nelaimės atveju nepriklausyti nuo įvairių sprendimų ir malonės.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

TEL. 722-3545

Agentūroje galima išspręsti sudėtingus draudos klausimus.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	10 3/4%	Taupymo – special.	5 1/2%
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5 1/4%
1 metų	9 1/2%	Taupymo – kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	9 %	Einamos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	8 3/4%	RRIF – RRSP – term.	10 3/4%
60 d. - 119 d.	8 1/2%	RRIF – RRSP – taup.	6 1/2%
30 d. - 59 d.	8 1/4%		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 12 3/4%, asmenines – nuo 12 1/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

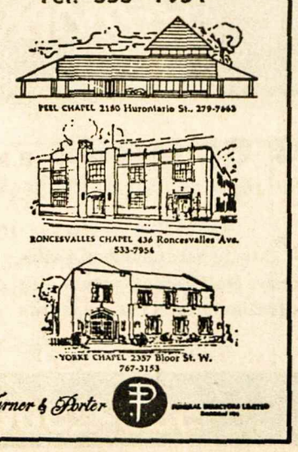

LIETUVĖ MOTERIS priima prižiūrėti vaikus savo namuose Etobicoke rajone. Tel. 626-5184.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS TARYBOS ekonominė sekcija išleido knygos formato 208 psl. 1989 m. KALENDORIŲ. Jame yra daug skaitinių iš Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio žinių, novelių, juokų, aforizmų, sveikatos ir šeimininkėms valgių receptų. Atsiuntus bent $7, kalendorius bus persiųstas į bet kurią vietovę. Užsakymus siųsti: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8.

PARDUODAMAS CONDOMINIUMAS, gražus apartamentas, St. Petersburg Beach vietovėje netoli Šv. Jono šventovės. Du miegamieji ir dvi prausyklos. Teirautis tel. (813) 360-4295 arba tel. (416) 632-3134.

TURIME TIESIOGINĮ SUSITARIMĄ su užsienio valiutos parduotuvėmis Lietuvoje. Galite užsakyti giminėms automobilį mokėdami tik 5%. Įvairiom prekėm galite siųsti ir mažesnes sumas, pradedant nuo 300 JAV dolerių. Pinigai saugiai siunčiami per banką. Siunčiam taip pat video, stereo ir kitas naudingas prekes į Lietuvą. Rašyti: Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. (312) 436-7772, namų (312) 430-4145.

CHESSINGTON LIMOUSINES
vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181